

§ 12 Miljøgodkendelse af husdyrproduktionen
på ejendommen Sverige 6, 9510 Arden
16. august 2011

Virksomheden: Sverigegården
Beliggenheds adresse: Sverige 6, 9510 Arden
Ejer: Per Andersen, Hobrovej 4, 9510 Arden

CVR nr. 21750670
CHR nr. 67839

Stamblad:

Virksomhedens ejer og kontaktperson	Ejer og kontaktperson: Per Andersen Hobrovej 4 9510 Arden Tlf.nr. 98 39 39 08 Mobil nr.20 73 39 98
Virksomhedens adresse	Sverige 6, 9510 Arden
Virksomhedens matrikelnumre	Rold By, Rold 13l Rold By, Rold 13m Rold By, Rold 13c Rold By, Rold 16a
Kommune	Mariagerfjord Kommune
CVR-nr. - CHR-nr.	CVR nr. 21750670 CHR nr. 67839
Ejendomsnummer	8460001510
Betegnelse	§ 12 miljøgodkendelse

Læsevejledning

Denne miljøgodkendelse består af 4 kapitler samt relevante bilag.

Første kapitel indeholder en beskrivelse af de generelle forhold for miljøgodkendelsen, herunder bl.a. gyldighed og klagevejledning.

Andet kapitel indeholder vilkår for miljøgodkendelsen. Her beskrives vilkår for diverse drifts- og forvaltningsmæssige forhold, som skal overholdes for at miljøgodkendelsen kan godkendes af myndigheden.

Tredje kapitel indeholder Mariagerfjord Kommunes vurdering af de miljømæssige forhold i forhold til husdyrbruget der godkendes, ud fra gældende lovgivning m.m.

Fjerde kapitel indeholder en samlet vurdering af det godkendte projekt.

Bilagene indeholder bl.a. kort og planer over bygninger og arealer, beredskabsplan m.m.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

STAMBLAD:	2
1. GENERELLE FORHOLD TIL MILJØGODKENDELSE	5
1.1 IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
1.2 GODKENDELSE	7
1.3 GYLDIGHED	7
1.4 GENERELT	8
1.5 KLAGEVEJLEDNING	9
1.6 OFFENTLIGGØRELSE	10
2. VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSEN	12
2.1 GENERELT	12
2.2 UHELD OG RISICI	13
2.3 ÅRSPRODUKTION.....	13
2.4 FODER	14
2.5 AMMONIAKFORDAMPNING FRA STALD OG LAGER	14
2.6 VENTILATION	15
2.7 OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING.....	15
2.8 HÅNDBLING AF HUSDYRGØDNING	15
2.9 TRANSPORT	16
2.10 LUGT	16
2.11 SPILDEVAND.....	16
2.12 STØJKILDER	17
2.13 SKADEDYR	17
2.14 STØV	18
2.15 LYS.....	18
2.16 OLIE OG KEMIKALIER	18
2.17 AFFALD	18
2.18 UDBRINGNINGSAREALER.....	19
2.19 ENERGI M.M.....	19
2.20 TILSYN, KONTROL OG EGENKONTROL.....	19
3. MILJØREDEGØRELSE OG VURDERING	21
3.1 KORT RESUMÉ	21
3.2 ANLÆGGET OG EJENDOMMEN.....	21
3.2.1 Bygninger.....	21
3.2.2 Afstandskrav	21
3.2.3 Beskyttelseslinier og landskabelige hensyn	24
3.2.4 Energi og vand.....	24
3.2.5 Affald.....	26
3.2.6 Spildevand.....	28
3.2.7 Transport	28
3.2.8 Støjklider.....	29
3.2.9 Støv	29
3.2.10 Risici og afværgeforanstaltninger.....	29
3.2.11 Skadedyr	30
3.2.12 Olie og kemikalier.....	30
3.2.13 Lysforhold.....	30
3.2.14 Lugt.....	30
3.3 PRODUKTIONEN	31
3.3.1 Foder.....	31
3.3.2 Husdyrgødning produktion og opbevaring	32
3.4 BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	32
3.4.1 Vurdering af bedriftens emission af ammoniak og fosfor i forhold til BAT.....	32
3.4.2 Management	35
3.4.3 Foder.....	36

3.4.4 Staldindretning.....	37
3.4.5 Forbrug af vand og energi.....	38
3.4.6 Opbevaring af husdyrgødning	39
3.4.7 Udbringning.....	40
3.4.8 Fravalg af staldeknologi.....	41
3.4.9 Samlet vurdering.....	41
3.5 UNDERSØGTE ALTERNATIVER	41
3.6 OPHØR AF HUSDYRBRUGET	42
3.7 EGENKONTROL	43
3.8 NATUR OG VAND	44
3.8.1 Ammoniak.....	44
3.8.2 Tab af næringsstoffer til overfladevand.....	51
3.8.3 Kvælstofudvaskning til grundvandet.....	59
4. SAMLET VURDERING	60
BILAG 1: HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	61
BILAG 2: UDBRINGNINGSAREALER – OVERSIGTSKORT	62
BILAG 2: UDBRINGNINGSAREALER – KORTUDSNIT 1	63
BILAG 2: UDBRINGNINGSAREALER – KORTUDSNIT 2	64
BILAG 3: BRUTTOAREALKORT SAMT TRANSPORTRUTEKORT.....	65
BILAG 4: SITUATIONSPLAN - OVERSIGT OVER EJENDOMMEN.....	66
BILAG 5: SITUATIONSPLAN 2 – NEDRIVNING AF EKSISTERENDE BYGNINGER.....	67
BILAG 6: BEREGNING AF OPBEVARINGSKAPACITET	68
BILAG 6: BEREGNING AF OPBEVARINGSKAPACITET (FORTSAT).....	69
BILAG 6: BEREGNING AF OPBEVARINGSKAPACITET (FORTSAT).....	70
BILAG 7: OVERSIGTSKORT – BESKYTTET NATUR OMKRING EJENDOMMEN	71
BILAG 7: OVERSIGTSKORT – (FORTSAT)	72
BILAG 8: UDPEGNINGSGRUNDLAG FOR BERØRTE NATURA 2000-OMRÅDER	73
BILAG 9: NATURA 2000 OG KOMMUNEPLAN.....	76
BILAG 10: NATURAREALER OMKRING EJEDOMMEN, HVOR DER ER FORETAGET DEPOSITIONSBEREGNING	77
BILAG 11: KORT OVER AREALER OG NITRATKLASSER.....	78
BILAG 12: AREALER I NFI OG VANDVÆRTERS INDVINDINGSOPLAND.....	79
BILAG 13: KORTBILAG 1 FRA REBILD KOMMUNE.....	80
BILAG 13: KORTBILAG 1 FRA REBILD KOMMUNE.....	80
BILAG 14: KORTBILAG 2 FRA REBILD KOMMUNE.....	81
BILAG 15: DEKLARATION VEDR. BEBOELSESBYGNING	82

1. Generelle forhold til miljøgodkendelse

1.1 Ikke teknisk resumé

Per Andersen har søgt Mariagerfjord Kommune om godkendelse til at udvide husdyrbruget beliggende på Sverige 6, 9510 Arden, jf. § 12 i "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" (lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Ansøgningen er modtaget via det digitale ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk

Beregninger af anlæggets miljøpåvirkninger er foretaget i dette system. Der er ifølge ansøgningen anvendt beregningsgrundlaget 10-2008-A.

Mariagerfjord Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af det indsendte ansøgningsskema nr. 10328, version 5.

Baggrund

Per Andersen søgte 11. december 2008 Mariagerfjord Kommune om godkendelse til at udvide husdyrbruget beliggende på Sverige 6, 9510 Arden

Produktionsændring/udvidelse

Per Andersen ønsker at udvide sin slagtesvineproduktion fra 128,42 DE i slagtesvin til 232,32 DE i slagtesvin og smågrise. Produktionen vil efter udvidelsen bestå af 7500 slagtesvin, 32-108 kg (1875 stipladser) og 12.500 smågrise, 24-32 kg (1320 stipladser).

Husdyrholdets sammensætning:	Nudrift		Ansøgt		
	Antal	DE	Antal	Stipladser	DE
Slagtesvin (32-108 kg)*, Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	5000	128,42	7500	1875	212,08
Smågrise (24-32 kg)*, Toklimastald, delvis spaltegulv	0	0,00	12.500	1320	20,24
I alt		128,42			232,32

* ansøgte alders- og vægtintervaller

Anlægsændringer

I forbindelse med udvidelsen skal der opføres en ny stald til smågrise og slagtesvin. Samtidig vil en af de eksisterende stalde blive revet ned. (Se bilag 5)

Desuden skal der opføres en ny gylletank. Både den nye gylletank og den eksisterende tank skal overdækkes med fast overdækning.

Tidligere meddelte afgørelser

Husdyrbruget har en screeningsafgørelse om ikke-VVM pligt fra Nordjyllands Amt fra 1. november 2002 (j.nr. 8-50-12-22-801-0007-02) til at udvide dyreholdet til 5300 slagtesvin.

Lugt

Geneafstanden for husdyrbruget er beregnet til hhv. 167 m (enkelt bolig), 382 m (samlet bebyggelse) og 524 m (byzone m.v.). De faktiske afstande fra lugtcentrum til henholdsvis enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er minimum hhv. 545 m, 920 og 1015 m, hvilket betyder, at lugtgenekriteriet er overholdt.

Dyretryk og udbringningsarealer

Ejede og lejede udbringningsarealer udgør 234,37 ha. Der er ingen aftalearealer.

Det ansøgte projekt på Sverige 6 er på 232,32 DE. Herudover produceres der 58,90 DE svinegylle på anden ejendom ejet af ansøger (Hobrovej 4, 9510 Arden). I alt bliver der 291,22 DE svinegylle til udbringning på udbringningsarealerne.

Samlet medfører dette et dyretryk på udbringningsarealerne på 1,24 DE/ha.

Kvælstofudvaskning

85,94 ha af bedriftens udbringningsarealer er beliggende i nitratklasse 2. De øvrige 148,44 ha er beliggende i nitratklasse 0. På bilag 11 ses arealernes beliggenhed i forhold til nitratklasser. For at reducere udvaskningen etableres der, i overensstemmelse med IT-systemets beregninger, 2,10 % ekstra efterafgrøder ud over de lovmæssige krav. Arealerne afvander til vandområderne Langerak og Mariager inderfjord der begge er opland til dele af habitatområde nr. 14 (*Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord*). Mariagerfjord Kommune vurderer at dette, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter, påvirker habitatområdets eutrofieringsstatus væsentligt.

Fosfor

Alle bedriftens arealer afvander til Natura2000 områder overbelastet med fosfor. 4,82 ha af udbringningsarealerne er beliggende i fosforklasse 2. De resterende 229,56 ha er beliggende uden for fosforklasse. Kravet til fosforoverskud er overholdt. For at leve op til BAT-kravet til emission af fosfor, foretages der foderoptimering hos slagtesvinene (reduceret mængde fosfor i foderet). Mariagerfjord Kommune vurderer at dette, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter, påvirker habitatområdets eutrofieringsstatus væsentligt.

Ammoniak

Udvidelsen medfører en forøgelse af ammoniakfordampningen på 664 kg N/år, så bedriftens samlede emission bliver 2860 kg N/år.

Bedriftens eksisterende samt projekterede gylletank overdækkes, der etableres gyllekøling i den nye stald og endelig foretages der også foderoptimering hos slagtesvinene med henblik for at sænke ammoniakemissionen (reduceret mængde råprotein i foderet).

Kravet om 20 % reduktion af ammoniakfordampningen fra udvidelsen er overholdt.

Der er ikke § 7-natur indenfor 1000 meter fra staldanlægget.

De beregnede niveauer for ammoniakdeposition på beskyttede naturarealer omkring Sverige 6 vurderes ikke at påvirke beskyttede naturarealer i væsentlig grad.

Afstanden til nærmeste Natura 2000-område betyder, at der er en målbar næringsstofbelastning af ammoniak fra stald, lager og udbringningsarealer, men denne belastning vurderes som værende uden betydning efter Miljøstyrelsens vejledning.

Beskyttelseshensynet til bilag IV-arter vurderes som værende sikret med godkendelsen.

Grundvand

Store dele af udbringningsarealerne (159,17 ha) er beliggende indenfor nitratfølsomt grundvandsområde. Der er ikke udarbejdet en indsatsplan for området.

Dele af arealerne er beliggende i Rold og Arden Vandværks indvindingsoplande. I Rold Vandværks indvindingsopland med en udvaskning på 61 mg nitrat/l med en merbelastning på 0 mg/l. I Arden Vandværks indvindingsopland er der en udvaskning på 61 mg nitrat/l med en merbelastning på 0 mg/l. Der er etableret ekstra efterafgrøder for at sænke udvaskningen.

Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er overholdt. Indvindingsoplandene er ikke endeligt sårbarhedskortlagte.

BAT

Der er beregnet et BAT-emissionskrav for emissionen af hhv. ammoniak og fosfor fra husdyrbruget på hhv. 2861 kg N/år og 4486 kg P ab lager.

Ved at overdække den eksisterende samt projekterede gylletank, etablere gyllekøling i den nye stald samt foretage foderoptimering hos slagtesvinene med henblik for at sænke emissionen af såvel ammoniak og fosfor, har husdyrbruget opnået emissioner, som ligger under BAT kravene. (2860 kg N/år og 4473 kg P ab lager).

1.2 Godkendelse

Mariagerfjord Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen beliggende på adressen Sverige 6, 9510 Arden. Afgørelsen meddeles i medfør af Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og på de angivne vilkår.

Der skal gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse eller dispensation efter anden lovgivning.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget med tilhørende arealer og omfatter 7500 slagtesvin, 32-108 kg (1875 stipladser) og 12.500 smågrise, 24-32 kg (1320 stipladser). Endvidere omfatter miljøgodkendelsen opførelse af en ny stald til smågrise og slagtesvin, opførelse af en ny gylletank og overdækning af såvel den nye gylletank som den eksisterende tank.

Afgørelsen om miljøgodkendelse meddeles på baggrund af, at Mariagerfjord Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og supplerende oplysninger, indkommet til Mariagerfjord Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen, med mindre vilkårene i denne miljøgodkendelse og generel lovgivning stiller skærpede krav.

1.3 Gyldighed

Miljøgodkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være opfyldt 2 år efter meddelelse af miljøgodkendelse.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilklårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40, stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Første revurdering er planlagt påbegyndt i 2019.

Denne godkendelse omfatter kun forhold, der reguleres i henhold til miljøbeskyttelsesloven og husdyrloven med tilhørende bekendtgørelser. Øvrige tilladelser efter andre lovgivninger skal indhentes særskilt, f.eks. byggeloven, naturbeskyttelsesloven, brandloven og arbejdsmiljøloven.

1.4 Generelt

Miljøgodkendelsen tager udgangspunkt i gældende lov og vejledninger vedrørende husdyrbrug og indeholder vilkår for husdyrbrugets indretning, drift og kontrol. Vilkårene er stillet på baggrund af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt det supplerende materiale, der er fremkommet under sagsbehandlingen.

Miljøgodkendelsen indeholder en vilkårsdel samt en del med miljøredegørelse og miljøvurdering. I miljøvurderingen gøres der rede for konsekvenserne af det ansøgte projekt ved vurdering af påvirkningen for omkringboende og miljøet i bred forstand herunder bl.a. grundvand, overfladevand, natur og landskab.

Mariagerfjord Kommune har udarbejdet miljøgodkendelsen med hensyntagen til "Mariagerfjord Kommuneplan 2009-2021".

Ansøgningen er en § 12 ansøgning og har været igennem en foroffentlighedsperiode fra 8. februar 2011 til 1. marts 2011. Der indkom ingen kommentarer i perioden, dog har Danmarks Naturfredningsforening generelt ytret ønske om at modtage udkast til miljøgodkendelser til kommentering

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i 6 ugers høring hos ansøger, konsulent, naboer m.fl. fra 20. juni 2011 til 1. august 2011. I høringsperioden er der ikke indkommet bemærkninger til udkastet.

Herudover har sagen har været sendt i høring i Rebild Kommune, idet ejendommen Sverige 6, 9510 Arden er beliggende mindre end 1000 m fra Rebild Kommune samt har udbringningsarealer, der er beliggende i Rebild Kommune.

Rebild Kommunes udtalelse:

Udtalelse i forbindelse med miljøgodkendelse på Sverigesvej 6, 9510 Arden, Mariagerfjord Kommune:

Mariagerfjord Kommune har den 2. marts 2011 bedt om Rebild Kommunes udtalelse i forbindelse med miljøgodkendelse af ejendommen Sverigesvej 6, 9510 Arden. Ejendommen ligger ca. 400m nordøst for kommunegrænsen til Rebild Kommune. Der ligger 9 udbringningsarealer vest for Gammel Skørping i Rebild Kommune.

Naturudtalelse:

Rebild Kommune finder ikke grundlag for supplerende vilkår til beskyttelse af naturarealer, grundvand eller recipienter i Rebild Kommune i forbindelse med ovennævnte miljøgodkendelse.

Ammoniakdeposition og beskyttet natur:

Ingen af udbringningsarealerne grænser op til beskyttet natur eller beskyttede vandløb (Kortbilag 1). (Bilag 13)

Ammoniakemissionen fra stalde og gødningslagre er beregnet at stige fra 2196 kg N/år til 2859,73 kg N/år. Stigningen udgør således 663,73 kg N/år.

Rebild Kommune har beregnet ammoniakdepositionen fra ejendommen i to natur punkter vest for ejendommen (Kortbilag 2). (Bilag 14)

Punkt	Naturtype	Merbelastning kg N/ha/år	Totalbelastning kg N/ha/år
1	Overdrev	0,1	0,2
2	Eng (NATURA 2000)	0,0	0,1

Den gennemsnitlige baggrundsbelastning i Rebild Kommune er 15kg N/ha/år. Lokalt på de pågældende naturarealer er baggrundsbelastningen ca. 16,4 og 19,1 kg N/ha/år (jvfr. DMU 2008).

Punkt 1 er registreret som beskyttet overdrev. Tålegrænseintervallet for denne naturtype er 10-20 N/ha/år. Belastningen af arealet ligger et sted i den øvre del af tålegrænseintervallet (baggrundsbelastning 16.4 kg N/ha/år). Det er beskrevet i et notat fra DMU af 25. juni 2005 at det i praksis umiddelbart vil være vanskeligt at måle effekter som følge af et ekstra bidrag til kvælstofafsætning ved en påvirkning af et naturområde ved en afsætning af kvælstof på mindre end ca. 1kg N/ha/år med det nuværende belastningsniveau. Det er derfor Rebild Kommunes vurdering at en merbelastning på 0,1 kg N/ha/år og en totalbelastning på 0,2kg N/ha/år fra ejendommen ikke er en væsentlig belastning af naturarealet. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår til ammoniakemissionen fra ejendommene.

Punkt 2 er registreret som beskyttet eng. Arealet ligger i NATURA 2000 område (Rold Skov, Lindenberg Ådal og Madum Sø). Arealer er ikke kortlagt som en habitatnaturtype. Naturtypens tålegrænseinterval er 15-25 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på 19,1 kg N/ha/år ligger belastningen i modten af tålegrænseintervallet. Da Rebild Kommune ikke har kunnet beregne hverken merbelastning og en totalbelastning på 0,1 kg N/ha/år af arealet fra ejendommen i dette punkt, har Rebild Kommune ikke yderligere bemærkninger hertil.

NATURA 2000:

Ejendommen ligger ca. 1,1km fra den del af EU-habitatområde nr. 20 (Rold Skov, Lindenberg Ådal og Madum Sø). Arealet vest for Gl. Skørping der ligger tættest på EU-habitatområde nr. 20 ligger ca. 150m fra habitatområdet. Det er Rebild Kommunes vurdering at ammoniakdepositionen fra ejendommen samt udbringning af husdyrgødning på projektarealer vest for Gl. Skørping, ikke kan medføre målbar luftbåren kvælstofbelastning af kortlagte habitatnaturtyper i Rebild Kommune. Begrundelse herfor er en relativ sjælden vindretning fra ejendommen og udbringningsarealerne til arealer med habitatnaturtyper.

Den samlede konklusion er, at drift af ejendommen og anvendelse af de oplyste markarealer ikke i Rebild Kommune kan have indflydelse på mål for NATURA 2000-natur, § 3-beskyttet natur i øvrigt, levevilkår for arter omfattet af habitadirektivets bilag 4 og naturbeskyttelseslovens § 29a eller emner i øvrigt omfattet af Kommuneplan 2009 for Rebild Kommune.

Overfladevand:

Ingen bemærkninger.

1.5 Klagevejledning

I henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet samt enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse myndigheder og organisationer, der er angivet i lovens § 85-87.

Ved klage kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af miljøgodkendelse i klageperioden og imens eventuel klage behandles sker på eget ansvar.

Eventuel klage skal være skriftlig og sendes til:

Mariagerfjord Kommune, Natur og Miljø
Ndr. Kajgade 1
9500 Hobro

eller

pr. e-mail til:raadhus@mariagerfjord.dk.

Klagen vil herfra blive sendt videre til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, der er klagemyndighed.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Klager vil modtage en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Mariagerfjord Kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Ansøgeren vil få besked, hvis andre klager over afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen og udløber **tirsdag den 13. september 2011 kl. 15.30**. En eventuel klage skal være kommunen i hænde senest ved klagefristens udløb.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

1.6 Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen vil blive offentliggjort tirsdag den 16. august 2011 ved annoncering i Rold Skov Bladet.

Mariagerfjord Kommune

Charlotte Speich
Biolog

Kopi af udkast til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent: Christian Bach Knudsen, Agri Nord, e-mail: chk@agrinord.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Mariagerfjords husdyrgruppe, e-mail: husdyrbrug@dn-mariagerfjord.dk
- Jesper Tommy Sørensen, Sverige 6, 9510 Arden
- Ellen Grethe Busk Nielsen, Sverige 4, 9510 Arden
- Torben Bjeldbak, Nysumvej 15, 9510 Arden
- Kristian Pedersen, Nysumvej 10, 9510 Arden
- Knud Michael Skriver, Nysumvej 12, 9510 Arden
- Torben Trier Christensen, Nysumvej 14, 9510 Arden
- Gitte Svoldgaard Andersen, Hobrovej 36, 9510 Arden
- Knud Christensen, Nysum Byvej 49, 9610 Nørager
- Else Bach Rasmussen, Nysum Byvej 53, 9610 Nørager
- Ejner Andersen, Nysum Byvej 44, 9610 Nørager
- Per Gert Bonderup, Nysum Byvej 57, 9610 Nørager
- Anders Peter Bach Pedersen, Nysum Byvej 59, 9610 Nørager
- Ejer af forpagtede arealer
  - Leif Nørgaard og Annette Elisabeth Nørgaard, Hyldevej 6, 9510 Arden
  - Lene Østergaard Andersen, Hobrovej 4, 9510 Arden
  - Inge Lise Bisgaard, Roldvej 6, 9510 Arden
  - Anders Herluf Nielsen, Bækkedalsvej 13, 9520 Skørping
  - Søren Munk Christoffersen, Vestergade 44, 9510 Arden
  - Lene og Bent Agersø, Buderupholmvej 33, 9530 Støvring
- Arden Vandværk, formand Søren Christoffersen, Vestergade 44, 9510 Arden
- Rold Vandværk, formand Ejner Jensen, Hærvej 13, Rold, 9510 Arden

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent: Christian Bach Knudsen, Agri Nord, e-mail: chk@agrinord.dk
- Naturstyrelsen Aalborg, Niels Bohrs Vej 30, 9220 Aalborg Ø, aal@nst.dk.
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Nordjylland, Nytorv 7, 2. sal, 9000 Aalborg, nord@sst.dk.
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, lbt@sportsfiskerforbundet.dk.
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København, natur@dof.dk.
- Dansk Ornitologisk Forening, Nordjyllands lokalafdeling, mariagerfjord@dof.dk.
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøvej 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Mariagerfjords husdyrgruppe, e-mail: husdyrbrug@dn-mariagerfjord.dk
- Friluftsrådet i Nordjylland, v/Børge Poulsen, himmerland-aalborg@friluftsradet.dk

2. Vilkår for miljøgodkendelsen

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser gældende for erhvervsmæssigt husdyrhold – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

2.1 Generelt

- 1) Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter (anlæg og dyrehold CHR nr. 67839) på Sverige 6, 9510 Arden og samtlige arealer under CVR nr. 21750670. (Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af bilag 1, samtlige arealer under CVR nr. 21750670 ses på bilag 3)
- 2) Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de ændringer der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 3) Den af ansøger formulerede deklaration vedr. opførelse en ny beboelsesbygning (bilag 15) skal tinglyses indenfor tre måneder efter, at godkendelsen er taget i brug
- 4) Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udbringningsarealer og lignende, før ændringen er godkendt af Mariagerfjord Kommune.
- 5) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 6) Ændringer i ejerforhold eller af driftsansvaret skal meddeles til kommunen inden eller lige umiddelbart efter ændringen.
- 7) Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra meddelelsen af miljøgodkendelsen. Med "udnyttet" menes, at eventuelt ansøgt byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være opfyldt 2 år efter meddelelse af miljøgodkendelsen.
- 8) Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden:
  - om besætningens/produktionens størrelse den 16. august 2013. (2 år efter godkendelsens dato)
  - når besætningen er nået op på 232,32 DE.
- 9) Ved ophør af bedriften skal nedenstående forureningsbegrænsende foranstaltninger udføres. For så vidt bygningerne ikke længere har brugsmæssig værdi nedrives disse af autoriseret nedbrydningsfirma og byggematerialer bortskaffes efter reglerne i affaldsregulativet. Mariagerfjord Kommune kontaktes før ophør.
  - Gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. skal tømmes og rengøres.
  - Hvis gyllebeholderen ikke skal anvendes, tages den ud af drift som beskrevet i 10-års beholderkontrollen

- Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning.
  - Foderbeholdere tømmes
  - Alle olietanke skal tømmes.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til Mariagerfjord Kommunes affaldsregulativer.
  - Udendørs foder- og gødningsopbevaringsanlæg skal nedrives og fjernes fra ejendommen, når de ikke længere er i brug. Staldbygninger der ikke længere anvendes, skal vedligeholdes så de ikke henstår i forfald efter de gældende regler og definitioner i byggeloven, eller skal alternativt nedrives.
- 10) Ejendommens drikkevandsborings overkant skal være hævet mindst 0,3 m over de nærmeste omgivelser.
- 11) Indenfor en afstand på mindst 2 m fra drikkevandsboringen skal terrænet være dækket af et tæt betonlag med fald bort fra boringen.
- 12) Drikkevandsboringen skal være forsynet med et tæt, udelt og aftageligt dæksel.

2.2 Uheld og risici

- 13) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til:

- Alarmcentralen, tlf.: 112.

og efterfølgende straks at underrette:

- Tilsynsmyndigheden, Mariagerfjord Kommune, tlf.: 97 11 30 00.

En skriftlig redegørelse for hændelsen skal være kommunen i hænde senest en uge efter hændelsens indtræden. Det skal af redegørelsen fremgå, hvilke tiltag der er, eller påregnes iværksat for at hindre tilsvarende fremtidig forureningshændelser. Til de unormale driftssituationer henregnes i denne forbindelse udslip, svigt og momentane standsninger.

Ved driftsforstyrrelser og uheld har den driftsansvarlige pligt til at følge beredskabsplanen og træffe de fornødne foranstaltninger, for at afværge følgerne af uheldet bedst muligt.

- 14) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og øvrige der færdes på bedriften.

2.3 Årsproduktion

- 15) Ejendommen har tilladelse til 7500 slagtesvin, 32-108 kg (1875 stipladser) og 12.500 smågrise, 24-32 kg (1320 stipladser), i alt svarende til 232 DE

- 16) Inden for det nævnte produktionsniveau tillades afvigelser på op til 10 % i indsættelsesvægten af smågrise og op til 5 % i afgangsvægten for slagtesvin, så længe det maksimale DE ikke overskrides
- 17) Den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.

2.4 Foder

- 18) Der skal fodres med successiv foder (fasefodring). Foderet må maksimalt have et fosfor- og råproteinindhold, som ligger inden for BREF-dokumentets vejledende niveauer for fosfor- og råproteinindhold i foder til svin. I dette foder skal der bruges højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase med henblik på at garantere et tilstrækkeligt indhold af fordøjeligt fosfor.
- 19) Indholdet af råprotein i foder til slagtesvin må i gennemsnit maksimalt være 150,1 gram råprotein pr. FEsv (foderenhed/svin).
- 20) Fosforindholdet må i gennemsnit maksimalt være 4,3 gram pr. FEsv.
- 21) Der skal ved tilsyn fremvises dokumentation for at vilkår om foderkorrektion er overholdt
  - a. Der skal føres en logbog, der skal indeholde følgende oplysninger:
    - vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt)
    - foderforbrug
    - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEsv i de enkelte foderblandinger.
    - indholdet af fosfor pr. FEsv i de enkelte foderblandinger
  - b. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, så fremt der anvendes hjemmeblandet foder.
  - c. I forbindelse med den årlige indsendelse af gødningsregnskab til Plantedirektoratet skal driftsansvarlige foretage en beregning af det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEsv og fosfor pr. FEsv på årsbasis. Beregningen af det gennemsnitlige indhold af råprotein og fosfor skal ske på grundlag af det faktisk, registrerede forbrug af de enkelte blandinger eller på grundlag af det planlagte forbrug, hvis foderforbruget af de enkelte blandinger ikke registreres.
  - d. Logbogens oplysninger, indlægssedler, blandeforskrifter og årlige beregninger over det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEsv og fosfor pr. FEsv skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende

2.5 Ammoniakfordampning fra stald og lager

- 22) Gyllekanalerne i staldafsnit 1.1.3 "3 Ny sl-stald" og 1.1.4 "4 Ny smågrisestald" – i alt 1008 m³ – skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe
- 23) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 157.175 kWh.
- 24) Der skal nedlægges køleslanger i staldafsnit 1.1.3 "3 Ny sl-stald" og 1.1.4 "4 Ny smågrisestald" (i alt i 1008 m³ med træk- og slip system) (efter Teknologi-blad "Køling af gyllen i slagtesvinestalde"). For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen

på 16,5 pct. over året, skal der i gennemsnit over året køles med 17,8 W/ m².

- 25) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i KWh.
- 26) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningsystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 27) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 28) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
  - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen
  - kontrol af kølekredsens ydelse.
- 29) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
- 30) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.6 Ventilation

- 31) Ventilationsanlægget skal løbende renholdes og vedligeholdes og minimum 1. gang årligt serviceres af et autoriseret firma.

2.7 Opbevaring af husdyrgødning

- 32) Ejendommens to gyllebeholdere (1.1.5 "Eksist gylletank" og 1.1.6 "Ny gylletank") skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning.

2.8 Håndtering af husdyrgødning

- 33) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, og eventuelt spild skal straks opsamles.
- 34) Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterlevs, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
- 35) Udbringning af husdyrgødning må ikke ske nærmere end 200 m fra naboer på lør-, søn- og helligdage af hensyn til de omkringboende.
- 36) Ved hver gylletank, hvor der forekommer påfyldning af gyllevogn, skal der anlægges en tankplads, således at spild kan opsamles. Pladsen skal mindst have en tæthed og

faldforhold svarende til kravene til møddingpladser i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for møddingplads. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således at også et større spild kan opsamles. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, kan husdyrbruget vælge ikke at etablere tankpladsen.

- 37) Udbringning af gødning mm. må ikke foretages på jord som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på stejle skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning

2.9 Transport

- 38) Transport af dyr og foder til og fra ejendommen skal ske således, at tilsynsmyndighed vurderer, at der tages størst mulig hensyn til omgivelserne.
- 39) Transport af dyr til og fra ejendommen skal fortrinsvist ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07-22
- 40) Transport af husdyrgødning til udbringningsarealer omkring Arden og Rold samt nord for Skørping, dvs. udbringningsarealer, hvor der er kørsel gennem Rold by og eller gennem Arden by, må kun ske på hverdage mellem kl. 7-22.
- 41) Transport af foder til og fra ejendommen skal fortrinsvist ske på hverdage mellem 6-22.

2.10 Lugt

- 42) Lugtgener hos naboer skal minimeres ved at:
- sprede af gødning om dagen, hvor der er en sandsynlighed for, at naboerne ikke er hjemme, samt undgå weekender og helligdag
  - tage hensyn til vindretningen i forhold til naboerne
- 43) Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger
- 44) Lugtbidraget fra staldene skal sikres begrænset ved en god og hensigtsmæssig staldhygiejne og rengøring af samtlige staldafsnit for foder- og gødningsrester.

2.11 Spildevand

- 45) Eventuel vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.
- 46) Afløb fra stald, og kørefaste arealer omkring staldbygninger, gødningsopbevaringsanlæg og lign. med transport af husdyrgødning, skal føres gennem tætte og lukkede ledninger med afløb til gyllesystemet, eller anden tæt opsamlingsbeholder der er godkendt til formålet.

- 47) Øvrigt overfladevand, herunder tagvand, som udledes til faskine eller vandløb, skal overholde gældende afstandskrav og må ikke give anledning til gener for de omkringboende eller til forurening eller negativ påvirkning af recipienten.

2.12 Støjkilder

- 48) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige værdier angivet i nedenstående tabel, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Mandag-fredag kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-22 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-22 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7
<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>Maksimal værdi</i>
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Jf. vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 fra november 1984.

- 49) Husdyrbruget skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, medmindre den seneste kontrol viser, at støjvilkår ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjvejledninger og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.
- 50) Den for et område gældende støjgrænse anses for overholdt, hvis de målte eller beregnede værdier - fratrukket ubestemtheden på målingen - er mindre end eller lig med støjgrænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes jf. Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjvejledninger
- 51) Viser kontrolmålingen en overskridelse af de fastsatte støjgrænser, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag.
- 52) Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er fra kl. 22 - 07 omfattet af ovennævnte støjgrænser, undtaget herfra er nødvendigt markarbejde i forbindelse med høst.

2.13 Skadedyr

- 53) Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Skadedyrlaboratoriet.
- 54) Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Ved konstatering eller mistanke om rotter eller andre skadedyr skal der ske underretning til autoriseret firma jf. gældende retningslinier.
- 55) På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

2.14 Støv

- 56) Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndighed skønnes at være væsentlige.
- 57) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

2.15 Lys

- 58) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
- 59) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

2.16 Olie og kemikalier

- 60) Kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag af må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
- 61) Oplagspladsen skal som minimum være overdækket med et halvtag og indrettes med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
- 62) Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
- 63) Eventuel opbevaring af diesel- og fyringsolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder således, at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 64) Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale.
- 65) Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.17 Affald

- 66) Affald skal opbevares og bortskaffes efter kommunens til enhver tid gældende regulativer.
- 67) Eventuelt olie- og kemikalieaffald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
- 68) Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende. Affaldet skal placeres på et egnet sted efter aftale med tilsynsmyndigheden, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrefjende dyr.

- 69) Indtil selvdøde og aflivede dyr er blevet afhentet, skal de opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden og skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende. Hvor det er nødvendigt, sikres afhentningspladsen mod ådselædende dyr. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. I tilfælde hvor dyrene er overdækkede, skal dette ske med en fast overdækning.
- 70) Dyrene skal tilmeldes afhentning hurtigst muligt og senest 24 timer efter konstatering af dødsfald. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Afhentning af dyr opbevaret på køl kan afvente, indtil containeren er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske, så containeren afhentes senest 3 uger efter, at påfyldningen af containeren er påbegyndt.

2.18 Udbringningsarealer

- 71) Ejendommens husdyrgødning må udbringes på de udbringningsarealer, der er angivet på bilag 2.
- 72) Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen, der herefter vurderer om de nye arealer kan erstatte de godkendte arealer, jf. kapitel 5 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK. nr. 294 af 31. marts 2009 med senere ændringer).
- 73) Der må ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald eller slam.
- 74) På bedriftsniveau skal der etableres 2,1 % ekstra efterafgrøder ud over de lovmæssige krav. Alle efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.

2.19 Energi m.m.

- 75) Ved fremtidige ændringer i produktionsprocesser eller råvarer, hjælpestoffer og produkter, skal der tages højde for mulig forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik.
- 76) Der skal på bedriften foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport, som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal være til rådighed for tilsynsmyndigheden
- 77) Bedriftens forbrug af energi og vand skal registreres. Registreringerne skal kunne fremvises på forlangende samt ved tilsyn.
- 78) Anlæg, der er særligt energiforbrugende, skal løbende kontrolleres og vedligeholdes.

2.20 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 79) På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.

- 80) Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- 81) Til dokumentation for, at produktionen ligger indenfor godkendelsens rammer skal der i forbindelse med tilsyn og på forlangende fremvises:
- Husdyrindberetning
  - Slagteriefregning
  - Sædskifte- og gødningsplan
  - Gødningsregnskab inkl. kvitteringer for overførte mængder husdyrgødning
  - Skema A: gødningsplanlægning
  - Forpagtningsaftaler
  - Bilag for anvendte fodermængder
  - Kvitteringer for afhentning af affald
  - Regnskabsbilag fra destruktionsanlæg for døde dyr
- 82) De fremviste bilag skal uanset evt. driftsmæssig fællesskab med andre produktionsanlæg særskilt og på tydelig vis kunne dokumentere produktionens størrelse samt håndteringen og anvendelsen af husdyrgødning og affald mv. fra nærværende produktionsanlæg og i det hele taget kunne dokumentere, at husdyrbruget drives i overensstemmelse med godkendelsen.
- 83) Efter tilsynsmyndighedens anmodning skal der forevises dokumentation for at de forhold i ansøgningen, der ligger til grund for den beregnede ammoniakemission og - deposition, nitratudvaskning til overflade- og grundvand, lugt og fosforoverskud, er overholdt.
- 84) Som dokumentation for at vilkåret om ekstra efterafgrøder er overholdt, skal der ved tilsyn fremvises kopi af det gødningsregnskab, som er indsendt til Plantedirektoratet.
- 85) Der skal ske løbende træning og uddannelse af bedriftspersonalet.

3. Miljøreddegørelse og vurdering

Mariagerfjord Kommune har vurderet de miljømæssige forhold ved husdyrproduktionen på Sverige 6, 9510 Arden. Vurderingen er foretaget i medfør af Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 med efterfølgende ændringer. På baggrund af nærværende miljøteknisk beskrivelse har Mariagerfjord Kommune besluttet at meddele godkendelse til produktion af i alt 232,32 DE svin på ejendommen.

Oplysninger om husdyrbrugets indretning og drift stammer fra ansøgningen om miljøgodkendelse (skem.nr. 10328) samt fra supplerende oplysninger indhentet efter modtagelsen af ansøgningen.

Der er ifølge ansøgningen anvendt beregningsgrundlaget 10-2008-A.

3.1 Kort resumé

Husdyrbruget ligger på ejendommen matr. nr. 16 Rold By, Rold på adressen Sverige 6, 9510 Arden.

Per Andersen søger om, at udvide sin svinebesætning fra 5000 slagtesvin til 7500 slagtesvin og 12.500 smågrise, svarende til en udvidelse fra 128,42 dyreenheder til 232,32 dyreenheder. I forbindelse med udvidelsen skal der opføres en ny stald til smågrise og slagtesvin. Desuden skal der opføres en ny gylletank. Både den nye gylletank og den eksisterende tank skal overdækkes med fast overdækning.

Husdyrbruget har 234,37 ha ejet og forpagtet udbringningsareal.

3.2 Anlægget og ejendommen

3.2.1 Bygninger

Bedriften er beliggende på Sverige 6, 9510 Arden. En situationsplan med beskrivelse af de enkelte bygningsafsnit fremgår af bilag 4.

I forbindelse med udvidelsen, skal der opføres en ny stald til smågrise og slagtesvin. Samtidig vil en af de eksisterende stalde blive revet ned. (Se bilag 5)
Desuden skal der opføres en ny gylletank. Både den nye gylletank og den eksisterende tank skal overdækkes med fast overdækning.

På ejendommen findes også en gyllelagune, som nedlægges i forbindelse med udvidelsen.

3.2.2 Afstandskrav

Afstand fra husdyrbruget (inkl. nyetableringer):

	Krav	Faktisk afstand
Eksisterende/fremtidig byzone eller sommerhusområde	>50(300) m	ca.900 m
Område i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende	>50(300) m	ca. 950 m
Beboelse på ejendom uden landbrugspligt, beliggende i samlet bebyggelse i landzonen	> (300) m	ca. 850 m
Nabobeboelse	> 50 m	ca. 400 m

Afstand fra nyetablerede stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg:

	Krav	Faktisk afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	> 25 m	7 m!
Almene vandforsyningsanlæg	> 50 m	> 50 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	> 15 m	16 m
Offentlig vej og privat fællesvej	> 15 m	7 m!
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	> 25 m
Beboelse på samme ejendom	> 15 m	5 m!
Naboskel	> 30 m	60 m

Afstanden fra den projekterede staldbygning overholder ikke afstandskravene i husdyrlovens § 8 for så vidt angår afstanden til 'ikke-almene vandforsyningsanlæg', 'offentlig vej og privat fællesvej' og 'beboelse på samme ejendom' (§ 8, stk. 1 nr. 1,4 og 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug). Ansøger har søgt om dispensation fra de nævnte afstandskrav.

Ansøger anfører, at den ansøgte placering skal fastholdes med følgende begrundelse:

1. Afstandskrav til offentlig vej >15 m.	Ansøgt placering: ca. 6 m.
2. Afstandskrav til vandforsyning >25 m.	Ansøgt placering: Ca. 8,5 m.
3. Afstandskrav til beboelse >15 m.	Ansøgt placering: Ca. 5 m.

Ad 1.

Den nye bygning er under ansøgningsforløbet lavet bredere og tilsvarende m² er kortet af i længden for at optimere sektionstørrelserne efter produktionen fra soholdet på Hobrovej 4, Rold. Dette giver den mest rationelle arbejdsgang og optimale smittebeskyttelse i besætningen, da sektionerne kan fyldes og tømmes på en gang med grise af samme alder.

Ad2.

Gyllerør udføres af VA/CE godkendte materialer og gyllekummer samt støbte lejer i den nye stald udføres efter anvisninger i Landbrugets Byggeblade, hvor betonstyrker og udførelse af konstruktioner sikrer en tæt konstruktion. Gyllen ledes i tætte rør ca. 90-100 m. til fortank nord for den nye bygning, hvilket betyder at gyllen ledes væk fra boringen. Det vurderes at konstruktionen, som helhed ikke giver mulighed for forurening af arealet under bygningen.

Ad3.

Den nye staldbygning placeres i samme afstand til bolig som eksisterende staldbygning der fjernes. Den ønskede placering begrundes primært med hensyn til den interne logistik mellem eksisterende foderlade og stald. Hvis stalden flyttes ca. 10 m. mod nord er det nødvendigt at flytte personalerummene ind mod det lukkede gårdrum for at få sammenhæng i drivvejene til dyrene i den sydlige ende af staldene.

For besætningens sundhedsstatus vil det være u hensigtsmæssigt at krydse interne gangarealer ved direkte adgang udefra uden at komme gennem en "sluse", hvor der kan klædes om.

Hensynet til den optimale driftsmæssige placering vurderes som væsentlig i forhold til en ældre nedslidt bolig, hvor det formodentlig ikke vil være økonomisk forsvarligt at renovere denne op til nutidens krav om indretning og energibesparende konstruktioner.

Afstandskravet er begrundet af evt. gener fra driften. På svinebedrifter er dette typisk lugtgener, men i dette tilfælde vil evt. lugtgener givet påvirke boligen minimalt, da det nærmeste ventilationsafkast er placeret ca. 15 m. nordøst for boligen. Den fremherskende vindretning er fra sydvest, hvilket leder ventilationsluften væk fra boligen i de fleste tilfælde.

Den ansøgte placering giver i øvrigt det mest harmoniske indtryk af ejendommen når gavlene på den nye bygning flugter med eksisterende bygninger.

Mariagerfjord Kommune har valgt at meddele dispensation for de nævnte afstandskrav:

1. 'offentlig vej og privat fællesvej'

Afstanden til vej bliver med den ansøgte placering 6 m. Mariagerfjord Kommune har i forbindelse med dispensationen lagt vægt på følgende forhold. Det vurderes ikke, at der er tilfredsstillende alternative muligheder for placering af staldanlægget: Afstanden til vejen vil med opførelse af stalden med den ansøgte placering være kortere end afstanden til vejen fra eksisterende byggeri, se evt. bilag 5. (Afstanden fra det eksisterende byggeri til vejen er knap 2 m.). De valgte dimensioner på byggeriet vurderes, at give ejendommen det mest harmoniske udtryk.

2. 'ikke-almene vandforsyningsanlæg'

Afstanden mellem boring og den ansøgte placering af stalden bliver ca. 8,5 m. Mariagerfjord Kommune har i forbindelse med dispensationen lagt vægt på følgende forhold: Det vurderes, at dispensation til nedsættelse af afstandskravet kan gives, såfremt boringen sikres mod forureningsrisici. Det skal sikres, at boringens overkant er hævet mindst 0,3 m over de nærmeste omgivelser. Indenfor en afstand på mindst 2 m fra boringen skal terrænet være dækket af et tæt betonlag med fald bort fra boringen. Boringen skal være forsynet med et tæt, udelt og aftageligt dæksel. Udover ovenstående vilkår anbefales det, at der på bygninger ind mod gårdspladsen monteres tagrender for at minimere nedsivning af regnvand omkring boringen.

3. 'beboelse på samme ejendom'

Afstanden til stuehuset bliver med den ansøgte placering ca. 5 m. Byggeriet bliver opført med samme placering i forhold til stuehuset som det eksisterende byggeri. Stuehuset er på nuværende tidspunkt lejet ud. Mariagerfjord Kommune har i forbindelse med dispensationen lagt vægt på følgende forhold: Det vurderes ikke, at der er tilfredsstillende alternative muligheder for placering af staldanlægget. Stuehuset er opført i år 1877 og fremstå nedslidt. Stuehuset forventes at have en ganske begrænset levetid endnu, og ansøger vil ikke restaurere eller forbedre bygningen. I det øjeblik, at huset skal ombygges eller repareres

for mere end 7.000 kr. eller der indgås aftale med anden lejer, end nuværende, om fast bopæl, vil der blive opført en ny beboelsesbygning i en afstand af mindst 15 m fra alle staldanlæg på ejendommen. Ansøger har udformet en deklaration vedr. dette til tinglysning på ejendommen (bilag 15). Ventilationsafkastene på den nye stald bliver placeret i en afstand på 15 m i nordøstlig retning for stuehuset. Den fremherskende vindretning er fra sydvest, hvilket vil lede ventilationsluften væk fra stuehuset det meste af tiden. Lugtgenerne fra stalden vurderes på den baggrund at være blevet begrænset.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at med undtagelse af kravene om afstand til 'ikke-almene vandforsyningsanlæg', 'offentlig vej og privat fællesvej' og 'beboelse på samme ejendom', er de generelle afstandskrav i §§ 6, 8 og 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt. Mariagerfjord Kommune meddeler dispensation fra kravene om afstand til 'ikke-almene vandforsyningsanlæg', 'offentlig vej og privat fællesvej' og 'beboelse på samme ejendom' (§ 8, stk. 1 nr. 1,4 og 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug). Der er stillet vilkår om, at omtale deklaration vedr. opførelse en ny beboelsesbygning skal tinglyses indenfor tre måneder efter, at godkendelsen er taget i brug. Der desuden stillet vilkår i forhold til drikkevandsboringen.

3.2.3 Beskyttelseslinier og landskabelige hensyn

Der er tale om en eksisterende svinebedrift, som er beliggende i det åbne land i et område med spredt bebyggelse.

I forbindelse med udvidelsen skal der opføres en ny stald til smågrise og slagtesvin. Samtidig vil en af de eksisterende stalde blive revet ned.

Desuden skal der opføres en ny gylletank. Både den nye gylletank og den eksisterende tank skal overdækkes med fast overdækning.

Opførelse af stald og gyllebeholder skal ske i tilknytning til det eksisterende byggeri.

Husdyrbruget ligger uden for sårbare eller beskyttede områder (Natura2000-områder, økologiske forbindelser, særlige naturområder, særligt værdifulde landskaber eller større uforstyrrede landskaber, værdifulde geologiske områder, værdifulde kulturmiljøer herunder beskyttelse af kirkernes fremtræden, skovrejsningsområder, kystnærhedszonen, områder udpeget til fritidsformål, lavbundsarealer, fredede områder, beskyttede naturtyper og beskyttede diger), og det ansøgte byggeri (stald og gyllebeholder) skal ikke i øvrigt opføres inden for bygge- eller beskyttelseslinier (sø-beskyttelseslinie, å-beskyttelseslinie, skovbygginie, strandbeskyttelseslinie, kirkebygginie, fortidsmindebeskyttelseslinie)

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrbruget er beliggende uden for sårbare eller beskyttede områder, og at alle bygge- og beskyttelseslinier er overholdt samt at udvidelsen i øvrigt ikke vil påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

3.2.4 Energi og vand

Energi

Elektricitet anvendes til ventilation, gyllepumpning samt belysning. I nudriften er elforbruget for ejendommen på 60.000 kWh. Efter udvidelsen forventes elforbruget at blive 100.000 kWh. En stigning i energiforbrug skyldes etablering af en større produktion, der kræver noget mere strøm. Desuden vil varmeveksleren til gyllekølingen bruge en del strøm Energi til opvarmning af staldene vil komme fra gyllekølingen.

Energibesparende foranstaltninger:

På ejendommen minimeres elforbruget ved:

- Energisparepærer/lysstofrør/diodepærer – Der er opsat lavenergi lysstofrør i alle stalde. Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringssystemet. Der

er lys i staldene i ca. 12 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere.

- Genanvendelse af varme fra gyllekøling - bruges til opvarmning af stald og stuehus
- Foderblandingsanlæg med lavt energiforbrug
- Frekvensstyret ventilation - Den mekaniske ventilation vedligeholdes og renholdes således, at det altid fungerer optimalt, og der ikke bruges energi på unødigt ventilation. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget.
- Pumpe med lavt energiforbrug
- God og vedligeholdet isolering af stalde
- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulig forbrug af energi.
- I den nye stald (stald 3 og 4) er der combi-diffus ventilation. Der er p.t ikke planer om at udskifte ventilationen i de øvrige stalde. Bliver der behov for det, vil der blive valgt et strømbesparende system, såfremt det er foreneligt med ventilationsbehovet i stalden. Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.
- I de gamle stalde er der undertryksventilation som er mere strømbesparende end fx overtryksventilation.

Vand

Stalden forsynes af vand fra egen boring. Der forbruges ca. 6.000 m³ årligt til drikkevand i besætningen og rengøring i produktionsanlægget.

Vandforbruget er beregnet ud fra normværdier. Inden udvidelsen anvendes der omkring 2.795 m³ og efter udvidelsen vil der blive brugt omkring 9.092 m³ vand. Normtal for det private vandforbrug er 170 m³.

Markmaskiner hører hjemme på anden ejendom, derfor ingen vaskevand til maskiner.

Nudrift	Antal	Drikkevand, m ³		Drikkevandsspild, m ³		Vaskevand, m ³	
		Norm	Forbrug	Norm	Forbrug	Norm	Forbrug
Slagtesvin	5000	0,459	2295	0,075	375	0,025	125
Sub total			2295		375		125
Total							2795

Tabel: Beregnet vandforbrug før udvidelsen pr. årssø eller produceret dyr (m³). Beregningerne er foretaget på baggrund af normtal angivet i DJF-rapport nr. 36.

Nudrift	Antal	Drikkevand, m ³		Drikkevandsspild, m ³		Vaskevand, m ³	
		Norm	Forbrug	Norm	Forbrug	Norm	Forbrug
Smågrise	12500	0,117	1462,5	0,015	187,5	0,02	250
Slagtesvin	7500	0,459	3442,5	0,075	562,5	0,025	187,5
Sub total			4905		750		437,5
Total							6092,5

Tabel: Beregnet vandforbrug efter udvidelsen pr. årssø/ produceret dyr (m³). Beregningerne er foretaget pba. normtal angivet i DJF-rapport nr. 36.

Vandbesparende foranstaltninger:

På ejendommen minimeres vandforbruget ved:

- Rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver batch. Spulevand løber ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild
- Vandforbruget registreres eller tjekkes løbende.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Dagligt eftersyn af vandkopper og ventiler.
- Drikkenipler som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten).
- Vandnipler gennemgås jævnlige for at undgå spild.
- Få eller ingen drikkeventiler uden opsamling af spildvand
- Iblødsætning og vask med højtryksrensere - ingen brug af vaskerobot - hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnlige med henblik på at undgå spild.
- Vandforbruget registreres eller tjekkes løbende.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Ingen nedgravede rør til markkar til græssende dyr.
- Rørsamlinger er synlige

Mariagerfjord Kommune vurderer, at energi- og vandforbrug er minimeret. Der er bl.a. stillet vilkår om, at der på bedriften skal foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås.

3.2.5 Affald

Klinisk risikoaffald i form af medicin glas og rester samt kanyler afleveres til dyrlægen tager med retur efter endt medicinering. Opbevares i laden - se bygningsoversigten.

Der er ikke de store mængder affald ved den daglige drift i stalden, da foder kommer i løs vægt. Det daglige affald fra stalden består primært af papir og pap.

Der er i ansøgningsmaterialet oplyst følgende om opbevaring og håndtering af affald:

EAK – koder	Mængde	Opbevaring	Bortskaffelse
16 01 03 Udtjente dæk	0		
16 01 17 Jernholdigt metal	0		
16 01 18 Ikke jernholdigt metal	0		
16 01 19 Plast	0		
16 01 20 Glas	0		
16 01 06 Blyakkumulatorer	0		
13 02 04 Mineralsk ikke chlorede motor, gear og smøreløse	0		
16 01 07 Oliefiltre	0		
02 01 09 Landbrugskemikalieaffald	0		
15 01 01 Papir og pap - emballage	0		
Spraydåser	5 kg	I beholder i laden	Kommunens genbrugsplads
Klinisk risikoaffald (medicinglas og -rester samt kanyler)	2 kg	I beholder i laden	Afleveres til dyrlæge
Landbrugsplastic	0		
Rengjorte kemikaliedunke	0		
Byggeaffald	0		Bortskaffes af entreprenør under projektet.
Husholdningsaffald			
Brændbart affald	0		

Tabel: Ejendommens mængder og håndtering af affald.

Al sprøjtning håndteres fra anden ejendom.

Andet affald opsamles og opbevares på bedriften inden det afleveres til behørig modtagestation.

Døde dyr (EAK-kode 02 01 02)

Placering af døde dyr sker ved indkørslen til ejendommen, således at DAKA-lastbilen ikke kommer ind på bedriften, og dermed ikke i unødigt kontakt med foder eller levende dyr. Døde dyr overdækkes med kadaverkappe og afhentes af destruktionsanstalt med dags varsel. Døde dyr placeres på et befæstet og afdækket areal i henhold til den nye bekendtgørelse. De tilmeldes destruktionsanstalt indenfor et døgn. Dyrene opbevares i skygge og på en placering, der er godt gemt af vejen for forbigående på offentlig vej. Smågrise placeres i en container. Placeringen er vist på situationsplanen (bilag 4).

EAK-kode 020109 Landbrugskemikalieaffald

05.12 Sprøjttemiddelsrester og emballage findes ikke på ejendommen.

05.13 Lægemiddelsrester opbevares aflåst i original emballage. Brugte kanyler opbevares aflåst i kanyleboks/plastdunk. Affaldet afhentes af dyrlæge. Årlig affaldsmængde estimeres til 5 kg.

EAK-kode 050105 Oliespild

06.00 Der findes ikke spildolie på ejendommen.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at de miljømæssige krav til affaldshåndtering er opfyldt.

For at sikre håndtering af ejendommens affald er der bl.a. stillet vilkår om opbevaring og bortskaffelse af affald.

3.2.6 Spildevand

Spildevand fra produktionen udgøres af vand fra rengøring af stalde, i alt ca. 437 m³. Mængden af spildevand øges ikke væsentligt efter udvidelsen. Spildevandet ledes til gyllebeholder.

Tagvand ledes til dræn i marken og videre til grøft jf. afløbstegningen (situationsplan, bilag 4). Afledning af tagvand fra den projekterede stald (stald 3 og 4) sagsbehandles og godkendes i forbindelse med byggesagsbehandlingen.

Der er p.t. ikke sanitært spildevand fra staldanlægget. I forbindelse med projektet vil der blive etableret toilet, og en dertil hørende trixtank.

Der er ikke udvendig vaskeplads på ejendommen.

Planteavl drives fra anden ejendom. Der bliver derfor hverken påfyldt marksprøjte eller rengjort maskiner på ejendommen.

Mariagerfjord Kommune vurderer herefter, at spildevand håndteres og udledes hensigtsmæssigt.

3.2.7 Transport

Transport af dyr til og fra ejendommen sker ad Sverige. Transport af foder til og fra ejendommen sker ad Sverige, hverdage indenfor normal arbejdstid (7-16). Transport af brændstof til ejendommen sker via Sverige, hverdage indenfor normal arbejdstid. Transport af gylle fra ejendommen sker via Sverige samt interne transportveje og forekommer i udbringningsperioden. Transportveje til de enkelte udspretningsarealer er vist på bilag 3.

Art	Antal transporter		Kapacitet		Tidsrum for transport
	Før	Efter	Før	Efter	
Levering af tilskudsfo-der	12	17	30 T	30 T	Inden for normal arbejdstid
Egen foderkorn					I høst
Indlevering af dyr	26	26	190	480	Inden for normal arbejdstid
Dyr til slagteri	52	52	96	144	
Udbringning af gylle	103	190	25 T	25 T	I udbringningsperioden
Døde dyr	52	52	-	-	Inden for normal arbejdstid

Tabel over transporter til og fra ejendommen før og efter udvidelsen.

Som det fremgår af bilaget med transportruter, vil der i forbindelse med transport af husdyrgødning til nogle af udbringningsarealerne skulle ske kørsel gennem byerne Rold og Arden.

For så vidt angår sæsonprægede aktiviteter som eks. gødningsudbringning og høst, skal det tilstræbes, at aktiviteterne foregår med høj intensitet, således at aktiviteten samlet set berører så få antal dage som muligt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige gener i forbindelse med transporter til og fra ejendommen, idet der er langt til omkringboende naboer, og der er stillet vilkår om, at kørsel med husdyrgødning gennem Rold og Arden by kun må ske på hverdage mellem kl. 7-22.

3.2.8 Støjkilder

Ejendommens støjkilder er hovedsageligt kornvalse, fuldfodervogn, gyllepumpe, kompressor samt den daglige brug af traktor og transportere til og fra ejendommen.

De væsentlige støjkilder på bedriften er ventilationsanlæg og korntørringsanlæg.

Driftsperiode for støjkilder

Brugen af traktor vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde i høst og når der skal køres gylle, der går udover dagtimerne.

Ventilationsanlæggets er konstant i drift. Korntørringsanlægget anvendes i forbindelse med høst juli/august. I denne perioden er det konstant i drift.

Tiltag mod støjkilder

Ventilationsanlægget optimeres afhængig af hvor meget ventilation, der er behov for.

Det er vurderet, at der ikke er støjgener der kan erkendes udenfor ejendommen, derfor skønnes det ikke nødvendigt med tiltag mod støj. Ansøger er ikke bekendt med om ejendommens støj skulle have været påklaget på et tidligere tidspunkt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrbruget ikke vil give anledning til støjgener for de omkringboende. Husdyrbruget er beliggende i et tyndt befolket område og der er god afstand til nærmeste naboer (ca. 400 m). Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget, for egen regning, skal dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet samt at tilsynsmyndigheden kan kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag, hvis kontrolmålingen viser en overskridelse af de fastsatte støjgrænser.

3.2.9 Støv

I forbindelse med levering af tilskudsfoder kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Støvcykloner/støvposer er påmonteret færdigvare siloerne. Der anvendes ikke strømmaskine. Anvendes en sådan benyttes den som hovedregel inde i staldene.

Da der sker en mindre stigning i antallet af transportere, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener, men da transporten til og fra bedriften kun stiger en lidt, vil en forøgelse i støvgener være vanskelig at måle.

Mariagerfjord Kommune vurderer ikke, at omkringboende naboer vil opleve støvgener fra ejendommen på grund af ejendommens placering i et tyndt befolket område, og den forholdsvis store afstand til den nærmeste bolig (ca. 400 m).

For at sikre færrest mulige støvgener er der stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.10 Risici og afværgeforanstaltninger

Typer og håndtering af driftsforstyrrelser på ejendommen:

Type	Forebyggende foranstaltninger	Akut håndtering af uheld
Gylleudslip	Der er ikke fast pumpe på gyllebeholderen. Der er sugetårn på gyllevogn. Gyllebeholdere tilses jævnlige og bliver kontrolleret hver 10. år.	Se beredskabsplan
Strømsvigt	Nødgenerator Nød-opluk i alle staldafsnit Automatisk opkald til ejers mobiltelefon ved strømsvigt	Se beredskabsplan.

Olieudslip	Der er ikke olie på ejendommen	
Kemikalieudslip	Der er ikke kemikalier på ejendommen	

Sker der uheld, der kan medføre alvorlige påvirkninger af natur og miljø, vil alarmcentralen straks blive kontaktet. Ligeledes vil kommunens Tekniske Forvaltning efterfølgende blive underrettet. Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld. Medarbejder, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen, der er vedlagt som bilag til ansøgningen om miljøgodkendelse.

Mariagerfjord Kommunes vurdering:

På baggrund af ovenstående og sammen med de stillede vilkår jf. kapitel 2, vurderes det, at ejendommen drives miljømæssigt forsvarligt i forhold til håndtering af uheld og afværgeforanstaltninger.

3.2.11 Skadedyr

Ejendommens skadedyrsbekæmpelse af rotter sker i henhold til Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinier.

Der er god orden i og omkring staldanlægget. Derudover er der et højt hygiejneniveau. Fluer bekæmpes med rovfluer. Derudover smøres der fluebekæmpelsesmiddel på inventaret i fornødent omfang.

Rotter bekæmpes ved udlægning af rottegift. Der er indgået aftale med Mortalin om bekæmpelsen på ejendommen. Aftalen resulterer i faste årlige besøg.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Der er stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.12 Olie og kemikalier

Al markdrift, herunder al sprøjtning, foregår fra anden ejendom (Hobrovej 4, 9510 Arden), og der er derfor intet forbrug og oplag af diesel, olie og pesticider.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler opbevares i laden og afleveres til dyrlægen, som tager det med retur efter endt medicinering.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at opbevaring af medicin foregår miljømæssigt. Der er stillet vilkår, om at medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.

3.2.13 Lysforhold

Staldene er etableret uden lysplader, og der er installeret automatisk tænd/sluk funktion i de nye staldafsnit, således lyset automatisk slukker senest kl. 23.00. Arbejdslys skal manuelt aktiveres i denne periode.

I staldene er lyset tændt i arbejdstiden efter behov. Derudover er lyset tændt ved udfodring udenfor arbejdstiden og i en kort periode efter udfodringen. Lyset tændes og slukkes automatisk.

Der er ingen udendørs lys som kan virke generende for naboer eller passerende trafik.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der ikke vil være lysgener fra ejendommen. Kommunen har dog, for at imødegå problemer med lysgener, stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.14 Lugt

Der kan forekomme lugtemission fra produktionen fra selve staldanlægget ved udmugning og rensning af staldanlæg og ved udbringning på marker.

Geneafstanden for husdyrbruget er beregnet til hhv. 167 m (enkelt bolig), 382 m (samlet bebyggelse) og 524 m (byzone m.v.). De faktiske afstande fra lugtcentrum til henholdsvis enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er minimum hhv. 545 m, 920 og 1015 m, hvilket betyder, at lugtgenekriteriet er overholdt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige lugtmæssige gener ved driften og udvidelsen, dog fastsættes der vilkår jf. kapitel 2 om, at såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Der desuden stillet vilkår om begrænsning af lugtgener.

3.3 Produktionen

Der er ansøgt om følgende udvidelse af produktionen:

Husdyrholdets sammensætning:	Nudrift		Ansøgt		
	Antal	DE	Antal	Stipladser	DE
Slagtesvin (32-108 kg)*, Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	5000	128,42	7500	1875	212,08
Smågrise (24-32 kg)*, Toklimastald, delvis spaltegulv	0	0,00	12.500	1320	20,24
I alt		128,42			232,32

* ansøgte alders- og vægtintervaller

Der er indarbejdet en fleksibilitet i dyreholdet, jf. vilkår nr. 12, således at der tillades afvigelser på op til 10 % i indsættelsesvægten af smågrise og op til 5 % i afgangsvægten for slagtesvin, så længe det maksimale DE ikke overskrides. Der er desuden stillet vilkår, om at den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.

3.3.1 Foder

Korn opbevares i udendørs silo siloer. Der anvendes omkring 1.155 Tons korn om året. Tilskudsfoder opbevares i lade. Der anvendes omkring 495 Tons Tilskudsfoder om året.

Der udarbejdes foderplan i samarbejde med en svinekonsulent, som kan bidrage med den nyeste viden inden for svinefodring. Foderplanlægningen optimeres løbende ved at foretage effektivitetskontroller (E-kontroller) med henblik på at optimere fodringen og fodersammensætningen.

BAT

Ifølge BREF-dokumentet er det BAT at fodre med successiv foder (fasefodring) med lavere samlet fosforindhold. I dette foder skal der bruges højt fordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase med henblik på at garantere et tilstrækkeligt indhold af fordøjeligt fosfor.

Desuden fremgår følgende vejledende niveauer for fosfor- og råproteinindhold i foder til svin af BREF-dokumentet:

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
Fravænnede grise	< 10 kg	19-21	0,75-0,85
Smågrise	< 25 kg	17,5-19,5	0,60-0,70
Slagtesvin	25-50 kg	15-17	0,45-0,55

Slagtesvin	50-110 kg	14-15	0,38-0,49
So	drægtighed	13-15	0,43-0,51
So	diegivning	16-17	0,57-0,65

¹⁾ Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer

²⁾ Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af fx højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase

Foderkorrektio

For at leve op til BAT-kravet til emission af ammoniak og fosfor, foretages der foderoptimering hos slagtesvinene (reduceret mængde råprotein og fosfor i foderet).

I fodert er gram råprotein pr. FE reduceret til 150,1 g råprotein pr. FE og gram fosfor pr. FE er reduceret til 4,3 g pr. FE.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at ved efterlevelse af de stillede vilkår vedr. fodring, lever bedriften op til anvendelse af BAT. Der er stillet vilkår om, at der skal fodres med successiv foder (fasefodring) med lavere samlet fosforindhold. Der er også stillet vilkår til foderets indhold af råprotein og fosfor. I foderet skal der bruges højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase med henblik på at garantere et tilstrækkeligt indhold af fordøjeligt fosfor.

Mariagerfjord Kommune vurderer desuden, at foderet opbevares og håndteres forsvarligt.

3.3.2 Husdyrgødning produktion og opbevaring

I alle staldene er gødningssystemet med gylle. Der produceres årligt 232,32 DE svinegylle på ejendommen. Herudover produceres der 58,90 DE svinegylle på anden ejendom ejet af ansøger (Hobrovej 4, 9510 Arden). I alt bliver der 291,22 DE svinegylle til udbringning på udbringningsarealerne.

Den producerede svinegylle (på Sverige 6) skal opbevares i ejendommens nuværende gylletank på 2.200 m³ (opført i 2000 i betonelementer) samt i en gylletank på 3.000 m³, som opføres i forbindelse med udvidelsen. Både den eksisterende tank og den projekterede tank overdækkes i forbindelse med udvidelsen. Samlet vil opbevaringskapaciteten på ejendommen være på 5200 m³ efter udvidelsen På ejendommen findes også en gyllelagune, som nedlægges i forbindelse med udvidelsen.

Af vedlagte erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet fremgår det, at der er opbevaringskapacitet til mere end 9 mdr. på bedriften. (Se bilag 6)

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrgødningen med de stillede vilkår opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt. Det vurderes, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen.

3.4 Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I nedenstående afsnit har kommunen vurderet, hvilke krav bedriften skal opfylde inden for de enkelte områder for at leve op til BAT, inklusiv ansøgers redegørelse (*i kursiv*). Afsnit 3.4.1 indeholder en vurdering af, hvilken ammoniakemissionsgrænse og fosforemissionsgrænse, Mariagerfjord Kommune finder, at det er rimeligt at stille krav om i forhold til anvendelse af BAT samt en vurdering af, om ansøger lever op til dette.

3.4.1 Vurdering af bedriftens emission af ammoniak og fosfor i forhold til BAT

Ammoniak

Husdyrbrug giver anledning til tab af kvælstof ved fordampning af ammoniak. Dette tab kan modvirkes i flere led af produktionen ved hjælp af flere forskellige teknikker og teknologier.

De teknikker og teknologier, der kan begrænse ammoniakfordampningen fra anlægget, består af metoder, der begrænser dyrenes udskillelse af kvælstof gennem fodringsoptimering, metoder, der begrænser tabet af ammoniak fra husdyrgødningen under transport og lagring, samt metoder, der opsamler ammoniak fra luften ved rensning.

Det er muligt at kombinere disse teknikker og teknologier på flere måder, og effekten af en bestemt teknik eller teknologi, vil derfor afhænge af, hvilke andre teknikker og teknologier der anvendes i andre led af produktionen. Hertil kommer, at det er en del af princippet om anvendelse af BAT, at kommunalbestyrelsen ikke stiller krav om anvendelse af en bestemt teknik – dette valg skal ansøgeren selv træffe. Derimod fastlægger kommunalbestyrelsen emissionsgrænseværdier for anlægget ud fra et konkret skøn, som er opnåelige ved anvendelse af BAT.

Fosfor

Ved udbringning af husdyrgødning svarende til harmonikravet for kvælstof vil fosfortilførslen til udbringningsarealerne for flere husdyrtyper overstige afgrødernes behov, som ligger på 20-25 kg P/ha. Ved en fortsat ophobning af fosfor i landbrugsjorden er der risiko for, at fosforbidraget fra landbrugsjorden til vandmiljøet kan øges.

De teknikker og teknologier, der er rettet mod at reducere tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne omfatter enten fodringsteknikker, der mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor, eller separeringsteknikker, der medfører, at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til udbringning på andre arealer eller til forbrænding eller afgangning i biogasanlæg. Muligheden for afsætning kan på nuværende tidspunkt ikke forudsættes at være til stede for alle producenter. Alene af denne grund er teknikken ikke relevant ved fastlæggelse af branchespecifikke emissionsgrænseværdier.

Miljøstyrelsen har derfor baseret emissionsgrænseværdien for fosfor på en enkelt fosforreducerende teknik, som omfatter optimering af fosforudnyttelsen hos slagtesvin. Anvendelsen af denne teknik vurderes at være omkostningsneutral.

Vejledende BAT-standardvilkår

En vurdering af hvilket emissionsniveau, der kan betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT, bør indeholde en samlet vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for anlægget som helhed. Her differentieres mellem eksisterende stald og nybyggeri eller gennemgribende renovering af eksisterende stald, i forhold til forskellige proportionalitetsbetragtninger.

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende BAT-standardvilkår indeholdende vejledende emissionsgrænseværdier for relevante forureningsparametre, som er opnåelige ved anvendelse af BAT. Miljøstyrelsen har for hver enkelt dyretype foretaget en undersøgelse af, hvilke teknikker og teknologier, der inden for områderne foder, staldindretning, opbevaring af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning kan bidrage til at begrænse forureningen fra husdyrbrug. Herefter har Miljøstyrelsen vurderet, hvilken kombination af teknikker og teknologier, der efter en nærmere række kriterier, kan betegnes som værende BAT.

Indtil videre er emissionsgrænseværdierne kun af vejledende karakter. Det betyder, at det fortsat er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at der bliver foretaget en vurdering af, hvorvidt ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT, og i den forbindelse fastsætter nødvendige og relevante vilkår herom i den enkelte miljøgodkendelse.

I den konkrete sag har Mariagerfjord Kommune ikke fundet anledning til at fravige Miljøstyrelsens vejledning i forbindelse med emissionsgrænseværdier for relevante forureningsparametre, og Mariagerfjord Kommune har foretaget sin vurdering af, hvorvidt husdyrbruget lever op til anvendelse af BAT, mht. emission af ammoniak og fosfor, på baggrund af de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak og fosfor.

Fastlæggelse af emissionsgrænseværdien for anlægget – Sverige 6

Der er i den konkrete sag taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af hhv. slagtesvin og smågrise på gyllebaserede staldsystemer^{1,2}.

Nedenstående to tabeller viser den opnåelige emission for husdyrbruget Sverige 6 ved anvendelse af BAT.

Ammoniak:

Ansøgt dyrehold, tung race	Ny-etablering	Antal	Antal DE	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT, Kg NH ₃ -N pr. produceret gris/slagtesvin	Samlet ammoniakemission, Kg NH ₃ -N
Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv (32-108 kg)	Nej	3000	84,83	0,381**	1143,97
Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv (32-108 kg)	Ja	4500	127,25	0,316***	1421,79
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv (24-32 kg)	Ja	12500	20,24	0,0236***	294,86
Samlet emissionsniveau					2861

** Miljøstyrelsens vejledning, tabel 2 korrigeret for afvigende vægtgrænser

*** Miljøstyrelsens vejledning, tabel 1 korrigeret for afvigende vægtgrænser

Fosfor:

Ansøgt dyrehold, tung race	Antal DE	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT Kg P/DE ab lager	Samlet fosforemission, Kg P ab lager
Slagtesvin	212,08	18,5****	3923,48
Smågrise	20,24	27,8****	562,67
Samlet emissionsniveau			4486

**** Miljøstyrelsens vejledning

Vurdering af ammoniak- og fosforemissionen mht. BAT for Sverige 6

Som det ses af ovenstående tabel, bliver den samlede årlige ammoniakemission, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på anlægget, beregnet til 2861 Kg NH₃-N pr år. I ansøgningen er den samlede emission fra anlægget beregnet til 2859,73 Kg NH₃-N pr år.

Den samlede fosfor emission, som er opnåelig ved anvendelse af BAT, bliver beregnet til 4486 kg P ab lager. I ansøgningen er den samlede emission af fosfor ab lager for produktionen på Sverige 6 beregnet til 4473,05 kg P ab lager.

Mariagerfjord Kommune vurderer samlet, at husdyrbruget lever op til BAT mht. ammoniak- og fosforemission, bl.a. ud fra en økonomisk proportionalitetsbetragtning jf. Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier. Emissionsgrænseværdien for hhv. ammoniak og fosfor og dermed BAT-kravet for miljøgodkendelsen for Sverige 6, er **2861 Kg NH₃-N**

¹ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin 30 – 102 kg (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen 2010.

² Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen 2010.

pr år og 4486 kg P ab lager, jf. Miljøstyrelsens vejledning og Mariagerfjord Kommunes vurdering.

3.4.2 Management

BAT-Krav

Godt landmandsskab eller et andet management system, der indeholder følgende elementer:

- Træning og uddannelse af medarbejdere
- Registrering af vand og energiforbrug, kreaturfoder og affaldsdannelse, samt anvendelsen af handelsgødning og husdyrgødning
- Gødningsplaner
- Beredskabsplan
- Sikring af at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene
- Korrekt planlægning af aktiviteter på anlægget, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild

BAT-redegørelse:

Management

Bedriften bliver drevet efter de principper der er opstillet i begrebet "godt landmandskab". Begrebet "godt landmandskab" indeholder en målsætning om inddragelse af principperne for integreret produktion. Hensynet til de mere bløde værdier bliver derved en integreret del af planlægningsprocessen. De bløde værdier er i denne sammenhæng defineret som etisk betingede hensyn, herunder hensyn til medarbejdere, naboerne til bedriften, forbrugerne samt til husdyrvelfærd, naturen, landskabet og miljøet. Ved anvendelse af denne helhedsorienterede managementform forventes kravene fra det omgivende samfund at blive efterlevet, sideløbende med de økonomiske krav.

Grisene leveres i øvrigt til Danish Crown, og produktionen lever derfor op til den "code of practice", der er udformet af slagteriet.

Besætningen er godkendt efter DANISH produktstandarden. Standarden sikrer at besætningen lever op til dansk og EU lovgivning omkring dyrevelfærd, miljø og fødevarer sikkerhed. Besætningen bliver som minimum auditeret hvert 3. år.

Hyppig anvendelse af diverse videre- og efteruddannelsestilbud for ejer og ansatte. Er med i en erfagruppe.

Egenkontrol

I forbindelse med udvidelsen af bedriften er der udarbejdet et forslag til egenkontrol af driften. Kontrollen vil omfatte følgende punkter.

Rengøring:

- Udmugning i stalde for at minimere ammoniakfordampningen.
- Vask og fejning af gange for at sikre et højt hygiejne niveau og minimere støvgener.
- Periodevis rengøring af svinestier for at minimere støvgener.

Vand:

- Tilsyn af drikkekar, -kopper eller -ventiler m.m. for lækager.

Ventilering:

- Alarmanlæg kontrolleres/afprøves.
- Rengøring af ventilationsanlæg
- Kontrol af temperatur- og fugtighedsmålere
- Generel vedligeholdelse og kontrol af ventileringssystem efter fabrikantens anvisning.

Foderformalings- og blandingsanlæg:

- Kontrol af kileremme, kileremmeskiver
- Kædeatræk renses og smøres

Miljømæssige foranstaltninger:

- Overdækning på gylletanke.

Gene-/forureningsforanstaltninger:

- Generel vedligeholdelse og kontrol af tekniske systemer efter fabrikantens anvisning.

Registrering af:

- Elforbrug
- Foderforbrug (E-kontrol)
- Forbrug af fyringsolie.
- Vandforbrug
- Medicinforbrug og type af medikamenter
- Opbevaring af indlægssedler på foder

Miljømæssige foranstaltninger:

- Renholdelse af stier

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT for management. Der er stillet vilkår til bl.a. kontrol og egenkontrol inden for flere af punkterne. Der er udarbejdet beredskabsplan for ejendommen.

3.4.3 Foder

BAT-Krav

- Styling af næringsstofindholdet i foderet
- Udfærdige foderplan

BAT-redegørelse:

Foder

BREF-dokumentets resumé fremhæver flg.:

Med hensyn til fosfor, er det basis for BAT at fodre dyr (fjerkræ eller svin) med successiv foder (fasefodring) med lavere samlet fosforindhold. I dette foder skal der bruges højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase med henblik på at garantere et tilstrækkeligt indhold af fordøjeligt fosfor.

- *Der foretages justering af fodringen, som dokumenteres bl.a. ved udarbejdelse af gødningsregnskab og E-kontrol.*
- *Der er foretaget fodringstiltag for at opfylde ammoniakreduktionskravet.*
- *Der anvendes fasefodring*
- *Der anvendes fytasetilsætning*

Der udarbejdes effektivitetsrapport på ejendommen. Fodring optimeres løbende ved inddragelse af nyeste viden. Dette sker via kontakt med rådgivningstjenesten med speciale indenfor svineproduktion.

Der fokuseres på optimal ernæring og derigennem dyrevelfærd ved at udarbejde foderplanen i samarbejde med en svinekonsulent, som kan bidrage med den nyeste viden inden for svinefodring. Foderplanlægningen optimeres ved at foretage effektivitetskontroller (E-kontroller) med henblik på at optimere fodringen og fodersammensætningen.

For at efterleve BAT-niveauet for fosfor er der indsat et krav om 4,2 gr. Fosfor / FE. Derudover er der indsat et krav om 150,1 gr, Råprotein/FE for at nedbringe ammoniakfordampningen. Dette vil i fremtiden indgå i bedriftens gødningsregnskab.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at ved efterlevelse af de stillede vilkår vedr. fodring, lever bedriften op til anvendelse af BAT. Der er stillet vilkår om, at der skal fodres med successiv foder (fasefodring) med lavere samlet fosforindhold. Der er også stillet vilkår til foderets indhold af råprotein og fosfor. Det vurderes, at foderets indhold af fosfor og råpro-

tein ligger inden for BREF-dokumentets vejledende niveauer for fosfor- og råproteinindhold i foder til svin. I foderet skal der bruges højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase med henblik på at garantere et tilstrækkeligt indhold af fordøjeligt fosfor.

3.4.4 Staldindretning

Den ansøgte dyrehold skal opstaldes i dels en eksisterende stald ("1.1.2. 2 nuværende slagtesvinestald") og dels en stald, som skal opføres i forbindelse med udvidelsen ("1.1.3. 3 ny slagtesvinestald" og "1.1.4. 4 ny smågrisestald"). Den nye stald skal erstatte en eksisterende stald, som rives ned i forbindelse med projektet. Både den eksisterende slagtesvine-stald og den nye slagtesvinestald er med delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv). Den nye smågrisestald bliver en toklimastald med delvist spaltegulv. I den nye slagtesvinestald og smågrisestald bliver der etableret gyllekøling med en ammoniakreduktionseffekt på 16,5 %.

BAT-redegørelse: Staldindretning

- *Bedriftens ansvarlige har konstant fokus på hvilke staldsystemer der er bedst anvendelig i relation til miljø og dermed ammoniak til omgivelserne.*
- *Der følges løbende op på udviklingen på staldsystemer der giver den mindst mulige miljøbelastning.*
- *Ansøgningen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer der lever op til nutidens miljøkrav.*
- *Sigtet med anlægget er at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet ny og bedste viden, der gør anlægget til en fremtidssikret virksomhed.*
- *Ved hvert miljøtilsyn vil der blive orienteret om hvilke overvejelser der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi der giver det største miljøhensyn.*
- *Alle staldsystemer på ejendommen er opført i henhold til BAT.*

Ventilation

BAT for svinestalde er at reducere energiforbruget ved at gøre alt det følgende:

- *for mekanisk ventilerede stalde: optimering af udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren.*
- *for mekanisk ventilerede stalde: undgåelse af modstand i ventilationssystemer gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans*

Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at bedriften lever op til BAT for staldindretning i både eksisterende stald og projekteret stald. Mariagerfjord Kommune har vurderet, at bedriftens ammoniakemission ligeledes lever op til niveauet for BAT.

3.4.5 Forbrug af vand og energi

Vedr. energiforbrug:

BAT-Krav

- Dokumentation for udført energitjek/tilsyn
- Isolering af opvarmede bygninger
- Anvendelse af naturlig ventilation i videst muligt omfang
- Installation af energibesparende belysning

Vedr. forbrug af vand:

BAT-Krav

- Rengøring af stalde og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller batch
- Jævnlig kalibrering af drikkevandinstallationerne med henblik på at forebygge spild
- Registrering af vandforbruget
- Identifikation og reparation af eventuelle lækager

BAT-redegørelse

På ejendommen minimeres vandforbruget ved:

- *Rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver batch. Spulevand løber ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.*
- *udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild*
- *registrering af vandforbrug gennem måling af forbrug*
- *detektering og reparation af lækager*
- *Dagligt eftersyn af vandkopper og ventiler.*
- *Få eller ingen drikkeventiler uden opsamling af spildvand*
- *Iblødsætning og vask med højtryksrensere - ingen brug af vaskerobot - hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.*
- *Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.*
- *Vandforbruget registreres eller tjekkes løbende.*
- *Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.*
- *Ingen nedgravede rør til markkar til græssende dyr.*
- *Rørsamlinger er synlige*
- *Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten). Desuden gennemgås vandnipler jævnligt for at undgå spild.*

På ejendommen minimeres elforbruget ved:

- *Energisparepærer/lysstofrør/diodepærer – Der er opsat lavenergi lysstofrør i stald alle stalde. I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde udskiftet til lavenergi lysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringssystemet. Der er lys i staldene i ca. 12 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere.*
- *Genanvendelse af varme fra gyllekøling - bruges til opvarmning af stald og stuehus*
- *Foderblandingsanlæg med lavt energiforbrug*
- *Frekvensstyret ventilation - Den mekaniske ventilation vedligeholdes og renholdes således, at det altid fungerer optimalt, og der ikke bruges energi på unødigt ventilation. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i stalddene og elforbruget.*
- *Pumpe med lavt energiforbrug*
- *God og vedligeholdt isolering af stalde*

- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulig forbrug af energi.
- Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- I stald den nye stald (stald 3 og 4) er der combi-diffus ventilation. Der er p.t ikke planer om at udskifte ventilationen i de øvrige stalde. Bliver der behov for det, vil der blive valgt et strømbesparende system, såfremt det er foreneligt med ventilationsbehovet i stalden. Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnitene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.
- I de gamle stalde er der undertryksventilation som er mere strømbesparende end fx overtryksventilation.
- Stuehuset opvarmes i dag med el. Det vil i fremtiden for størstedelens vedkommende blive opvarmet via varmen fra gyllekølingen.

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT vedr. energi- og vandforbrug. Der er bl.a. stillet vilkår om, at der på bedriften skal foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport, som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal fremvises ved tilsyn. Der er også stillet vilkår om, at bedriftens forbrug af energi og vand skal registreres. Registreringerne skal kunne fremvises på forlangende samt ved tilsyn.

3.4.6 Opbevaring af husdyrgødning

BAT-Krav

Opbevaring af gylle i cement- eller ståltank:

- Tanken skal tømmes jævnligt af hensyn til inspektion og vedligeholdelse – helst 1 gang årligt
- Gyllen må kun omrøres, lige før den skal tømmes af tanken og eventuelt spredes ud på marken. Pumpning, omrøring og udkørsel må ikke foretages på lørdage, søndage samt helligdage

Gylletanken skal overdækkes med:

- Et naturligt flydelag eller lignende

BAT-redegørelse:

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT herunder at planlægge gødning af markerne korrekt. Det er således også BAT at udforme lagringsfaciliteterne for svinegylle med tilstrækkelig kapacitet, indtil yderligere behandling eller tilførsel på markerne kan udføres³. Per Andersen har tilstrækkelig opbevaringskapacitet og lever derudover op til andre aspekter af BAT mht. opbevaring af flydende husdyrgødning. Det er således BAT:

- *At den flydende husdyrgødning opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger*
- *At beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring*
- *At beholderen tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år*
- *At der først sker omrøring af gyllebeholderen kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspreddning.*
- *At der bruges dobbelte ventiler til alle ventiludgange fra lagere*
- *At beholderen dækkes ved at bruge en teltstruktur*

Overdækning af gyllebeholder har derudover den sideeffekt, at der kan spares diesel til udkørsel på marken, da der er et mindre volumen i gyllebeholderen.

³ BREF-resumé, s. v og xvi

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT vedr. opbevaring af husdyrgødning. Ansøger har valgt at overdække både den eksisterende og den projekterede gyllebeholder for at leve op til kravene vedr. emission af ammoniak.

3.4.7 Udbringning

BAT-Krav

- Måling af næringsstoffer
- Tilpasning af gødningsmængden, der skal spredes på marken med arealet og afgrødernes behov, samt eventuel tilførsel af andre typer gødningsprodukter
- Undgå at sprede gødning, når marken:
  - Er mættet med vand
  - Er oversvømmet
  - Er dækket med sne
- Undgå at tilføre flydende gødning på stærkt skrånende marker med en hældning på over 6 grader
- Undgå at tilføre gødning i nærheden af vandløb
- Spredning af gødning umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstoffoptag forekommer
- Undgå lugtgener hos naboer, mv. ved ikke at udbringe husdyrgødning nærmere end 200 m fra naboer på lør-, søn- og helligdage, og ved at tage hensyn til vindretningen i forhold til naboerne

BAT-redegørelse

Per Andersen mener, at hans praksis vedr. udbringning af flydende husdyrgødning lever op til BAT på nedenstående punkter. Det er således BAT:

- *at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav*
- *at tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift. Det sker bl.a. ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner samt gennemgang af markerne med en planteavlskonsulent.*
- *at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning og frigivelse af næringsstoffer fra jorden. Det kan bl.a. ske ved*
  - *mark- og gødningsplanlægning*
  - *jordbundsanalyser*
- *at reducere forurening af vand ved navnlig at gøre alt det følgende:*
  - *ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker*
  - *ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet)*
  - *at sprede gødning så tæt så muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted*
  - *ikke at tilføre gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket*
- *at ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræbes det at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtig og vindstille eller ved direkte nedfældning.*
- *at gyllen udbringes med slæbeslanger og nedharves indenfor 2 timer.*
- *at håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre alt det følgende:*
  - *at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage*
  - *at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene*

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT vedr. udbringning. Der er bl.a. stillet vilkår om egenkontrol i forhold til sædskifte- og gødningsplan og gødningsregnskab, samt vilkår om, at udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis.

3.4.8 Fravalg af staldteknologi

Gylleforsuring

Der installeres ikke forsøringsanlæg, idet der er tale om en eksisterende stald, hvor der ikke er sikkerhed for at betonen i gyllekanalerne har en god holdbarhed overfor syrepåvirkningen. Samtidig er energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg opgjort til min. 20.000 kW hvilket vurderes ikke at være proportionalt i forhold til miljøgevinsten.

Gylleforsuring er fravalgt på grund af risiko for lugtgener. Erfaringer med forsøringsanlæg fra andre ejendomme har vist at der er en risiko for forværring af lugtgener på ejendomme hvor der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Idet ejendommen ikke er placeret i umiddelbar nærhed af sårbar natur og de 20 % ammoniakreduktion kan opfyldes på anden vis fravælges risikoen for forværrede lugtgener i forhold til nærliggende naboer/samlet bebyggelse/byzone.

Gylleseparering

Per Andersen har valgt ikke at investere i et gyllesepareringsanlæg i det gyllen kan udbringes på bedriftens arealer uden risiko for miljøet.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at at husdyrbruget har redegjort tilstrækkeligt for fravalg af teknologier

3.4.9 Samlet vurdering

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til anvendelse af BAT inden for de forskellige områder management, foder, forbrug af vand og energi, opbevaring og udbringning af husdyrgødning samt staldindretning. Endvidere vurderes det, at husdyrbruget har argumenteret tilfredsstillende for fravalg af forskellige teknologier. Mariagerfjord Kommune vurderer i øvrigt, at husdyrbruget lever op til anvendelse af BAT i forhold til husdyrbrugets emission af ammoniak og fosfor. Mariagerfjord Kommune vurderer på den baggrund, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved at anvende bedst tilgængelig teknik.

3.5 Undersøgte alternativer

Ansøgers redegørelse:

Den nye slagtesvinestald kunne også placeres vest for stuehuset og syd for laden. Dette vil dog bevirke at det læbælte som omkranser stuehuset og have skal fjernes.

Den kunne også placeres på den anden side af vejen, men så bliver den skilt fra den øvrige produktion, og det bliver sværere at udnytte synergien i form af det eksisterende malle/blandeanlæg til foderet samt den eksisterende kornopbevaring.

Den nye gyllebeholder kunne placeres mange forskellige steder. Det afgørende er, at den ikke ligger i vejen for en senere udvidelse af svineproduktionen.

Der er lavet en langsigtet strategi for hele bedriften som går på, at det sohold som i dag er placeret på en anden ejendom på sigt skal flyttes ud på denne ejendom. Derfor er det vigtigt den nye stald placeres, så den interne logistik af mennesker og dyr også på sigt er hensigtsmæssig.

Vision

Per Andersen har udarbejdet en vision for sin og Bedriftens fremtid. Den skal være blandt de få svinebedrifter, der er tilbage om ti år. Landbruget skal være rationelt og bæredygtigt økonomisk og skal give ejeren og ansatte en spændende hverdag. Per skal også i fremtiden deltage i det daglige arbejde på bedriften. Der skal også være tid og overskud til familien

samt tid til at engagere sig i fritidsaktiviteter og landbrugsfaglige organisationer. Bedriften skal drives, så miljøregler overholdes og det gode forhold til lokalsamfundet skal plejes.

Målsætninger

Per Andersen ser en udvidelse af produktionen på Sverigegården som det vigtigste element i at udleve visionerne for sin og bedriftens fremtid. Sverigegården skal være blandt de få svinebedrifter, der er tilbage om ti år. Landbruget skal være rationelt og bæredygtigt økonomisk og skal give ejerne og ansatte en spændende hverdag." Dette kræver en fortsat udvikling af produktionen. Den fortsatte økonomiske og udviklingsmæssige fremgang skaber også en mere rationel bedrift, som har behov for og kan bære ekstra mandskab. Derved får Per Andersen større frihed til familie og fritidsaktiviteter. Derved vurderer Per Andersen, at nul-alternativet ikke er relevant for ham.

Et alternativ til udvidelse på Sverigegården kunne være at opkøbe en anden produktions-ejendom for at drive og eventuelt udvide denne. Per Andersen kunne på den måde at udvikle bedriften og modvirke en faldende realløn. Det ville kræve en stor investering til opkøb og eventuel modernisering af en anden ejendom. Der er desuden klare fordele i at have besætningen samlet på samme sted frem for at skulle passe dyr flere steder. En samlet besætning giver bedre mulighed for at opnå en rationel produktion end ved at have to adskilte besætninger. Dertil kommer, at Sverigegårdens beliggenhed er god i forhold til naboer, de fleste udspretningsarealer og ammoniakfølsom § 7-natur⁴. Dertil kommer, at Per Andersen i flere år har gjort sig strategiske overvejelser mht. fremtidig udvikling og udvidelse, bl.a. gennem opkøb af jord og naboejendomme. De har således gennem tiden tænkt udvikling ind i byggeri, drift osv., så mulighederne for udvidelse står åbne. Mulighederne for produktionsudvidelse på Sverigegården vurderes derfor ikke at være udtømte med det nuværende dyreholds størrelse, som er udgangspunktet for dette projekt.

0-alternativ

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige, samfundsmæssige og landskabelige konsekvenser, det giver. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Mariagerfjord kommune vurderer, at ansøger har redegjort tilfredsstillende for undersøgte alternativer. De undersøgte alternativer vurderes ikke som værende bedre end det ansøgte projekt.

3.6 Ophør af husdyrbruget

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand. Der vil således blive tilkaldt en slamsuger for at tømme gyllebeholderen samt gyllekummerne. Derudover vil der blive gennemført en rengøring af anlægget, således at der ikke forekommer forurening herfra.

Mariagerfjord kommune vurderer, med de stillede vilkår, at der er truffet de fornødne foranstaltninger ved ophør af husdyrbruget for at undgå forureningsfare og for at bringe

⁴ Lov nr. 1572 af 20/12-06, miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Der er stillet vilkår, der beskriver, hvordan stedet bringes tilbage i tilfredsstillende stand. Herunder fastsættes, at for så vidt bygningerne ikke længere har brugsmæssig værdi, nedrives disse af autoriseret nedbrydningsfirma og byggematerialer bortskaffes efter reglerne i affaldsregulativet.

3.7 Egenkontrol

I forbindelse med ansøgning om udvidelsen af bedriften har ansøger udarbejdet et forslag til egenkontrol af driften. Kontrollen vil omfatte følgende punkter.

Rengøring:

- *Udmugning i stalde for at minimere ammoniakfordampningen.*
- *Vask og fejning af gange for at sikre et højt hygiejne niveau og minimere støvgener.*
- *Periodevis rengøring af svinestier for at minimere støvgener.*

Vand:

- *Tilsyn af drikkekar, -kopper eller -ventiler m.m. for lækager.*

Ventilering:

- *Alarmanlæg kontrolleres/afprøves.*
- *Rengøring af ventilationsanlæg*
- *Kontrol af temperatur- og fugtighedsmålere*
- *Generel vedligeholdelse og kontrol af ventileringsystem efter fabrikantens anvisning.*

Foderformalings- og blandingsanlæg:

- *Kontrol af kileremme, kileremmeskiver*
- *Kædetræk renses og smøres*

Miljømæssige foranstaltninger:

- *Overdækning på gylletanke.*

Gene-/forureningsforanstaltninger:

- *Generel vedligeholdelse og kontrol af tekniske systemer efter fabrikantens anvisning.*

Registrering af:

- *Elforbrug*
- *Foderforbrug (E-kontrol)*
- *Forbrug af fyringsolie.*
- *Vandforbrug*
- *Medicinforbrug og type af medikamenter*
- *Opbevaring af indlægssedler på foder*

Miljømæssige foranstaltninger:

- *Renholdelse af stier*

Støj

Der er stillet vilkår om, at virksomheden, for egen regning, skal dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Lugt

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at kommunen kan meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger, såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøvurderingen.

Lys

Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Energi- og vandforbrug

For at følge udviklingen i energi- og vandforbruget, samt at optimere dette, registreres dette hvert år. Anlæg der er særligt energiforbrugende, skal løbende kontrolleres og vedligeholdes.

Udbringningsarealer

Som dokumentation for vilkår om, at der skal etableres ekstra efterafgrøder, er overholdt, indsendes årligt kopi af det gødningsregnskab, som er indsendt til Plantedirektoratet.

Endvidere er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om, at få forevist dokumentation for at de forhold i ansøgningen, der ligger til grund for den beregnede ammoniakemission og - deposition, nitratudvaskning til overflade- og grundvand, lugt og fosforoverskud, er overholdt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, sammen med de stillede vilkår i kapitel 2 at kravene til egenkontrol er opfyldt.

3.8 Natur og vand

Mariagerfjord Kommune har vurderet om produktionen på Sverige 6, 9510 Arden har effekt på vand- og naturtilstanden samt grundvandskvaliteten i området. Vurderingen er foretaget på baggrund af beregninger udført i det lovbestemte elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. I relation til overfladevand, dvs. vandløb, søer og marine områder, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne samt dræning af arealerne.

3.8.1 Ammoniak

Generelt om ammoniak og natur

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof.

Udvidelse af husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og påvirke naturtyper i det åbne land. Særligt næringsfattige naturområder følsomme overfor forøget ammoniaknedfald. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v.

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug, som har ansøgt inden 1. januar 2009 skal ammoniaktabet fra stald og lager reduceres med 20 % i forhold til det fastsatte referencestaldsystem.

Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt 2 bufferzoner (I og II) om særligt ammoniakfølsomme naturområder (§ 7).

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav om 20 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Ejendommens samlede ammoniaktab fra anlægget til omgivelserne er beregnet til at være ca. 2860 kg N/år, hvilket er en forøgelse på ca 664 kg N/år.

Godkendelse af arealer

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, som drives under samme CVR nr. 21750670. Arealerne fremgår af bilag 3. Størstedelen af arealerne må anvendes som udbringningsareal for husdyrgødning, men er underlagt de begrænsninger, som følger af vilkårene i denne miljøgodkendelse.

Enkelte arealer er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Disse arealer må ikke anvendes til udbringning af husdyrgødning eller på anden måde udsættes for en intensiveret drift

Ved godkendelse af arealerne har kommunen foretaget en luftfoto-tolkning.

Udbringningsarealer

Der er ingen overlap mellem fredninger, fredsskov eller gravhøje og udbringningsarealerne. Nærværende godkendelse er ikke i konflikt med fredninger i nærheden af Sverige 6

Projektet omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer registrerede som beskyttede naturtyper eller arealer, der skråner i væsentlig grad ned mod arealer med næringsstoffølsom beskyttet natur.

Udbringningsarealerne ligger ikke i væsentlig grad i nærheden af ammoniakfølsom natur.

Udbringningsarealerne er ikke placeret indenfor Natura 2000-områder. Arealernes afstand til nærmeste Natura 2000-område er indtil 0 m., jf. mark 2-0 og 9-0. Udpegningsgrundlaget for område nr. 18 fremgår af bilag 8 og områdets placering fremgår af bilag 9. Det nærmeste kortlagte habitatnaturtypeforekomster er bøg på mor (9110), som ligger ca. 350 m. vest for mark 2-0.

Ifølge Kommuneplan 2009-2021 er udbringningsarealerne beliggende indenfor jordbrugsområde. Det fremgår af kommuneplanen vedr. Retningslinje 2.10.1 om jordbrugsområder, at jordbrugsområderne skal som udgangspunkt forblive i jordbrugsdrift

Bilag 9 viser udpegningerne i Kommuneplan 2009-2021.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at under forudsætning af, at den gældende lovgivning for udbringning af husdyrgødning, og vilkårene fastlagt i denne godkendelse følges, vil der ikke kunne forekomme en væsentlig påvirkning af beskyttet natur. Afstanden mellem udbringningsarealerne og naturarealer er afgørende for at hindre en påvirkning grundet tilførsel af næringsrig overfladeafstrømning, påvirkning med luftbåren kvælstof, som ammoniak og som partikulært stof.

Det er endvidere kommunens vurdering, at benyttelse af udbringningsarealerne i nærværende godkendelse er foreneligt med de nævnte kommuneplansretningslinjer.

Det er derfor kommunens samlede vurdering, at udbringning af husdyrgødning på markarealerne er forenelig med habitatdirektivforpligtelserne og beskyttelsen af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Ammoniak fra anlægget

§ 7-arealer - husdyrloven

Kommunalbestyrelsen kan ikke efter husdyrloven godkende husdyrbrug, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet, jf. hus-

dyrbekendtgørelsens § 9, stk. 1. Ved væsentlige virkninger på miljøet efter husdyrbekendtgørelsens § 9, stk. 1, forstås, at beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat overskrides, jf. husdyrbekendtgørelsens § 9, stk. 3. Beskyttelsesniveauet er fastlagt i bilag 3 til husdyrbekendtgørelsen.

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er rettet mod områder, som er omfattet af husdyrlovens § 7 og betegnes som "særlige naturområder". Inden for bufferzoner til disse naturområder, må merbelastningen af ammoniak ikke overskride fastlagte niveauer. Bufferzone I er inden for 0-300 m, og bufferzone II er inden for 300-1000 m, fra naturområder omfattet af lovens § 7.

Der er ingen naturarealer omfattet af husdyrlovens § 7 indenfor 1000 m. fra anlæggene på Sverige 6

Mariagerfjord Kommune vurderer, på baggrund af at husdyrbruget ligger mere end 1.000 m. fra § 7-naturområder, at der ikke er anledning til at sætte skærpede krav.

§ 3-natur – naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter søer og vandhuller, hvis de er på mindst 100 m², moser, enge, heder, overdrev, strandenge og strand-sumpe, hvis de hver for sig eller i sammenhæng har et areal på mindst 2.500 m². Moser under 2500 m² er også beskyttede, hvis de ligger ved beskyttede vandløb eller søer. Endvidere er de fleste vandløb også omfattet af beskyttelsen.

Der er forbud mod ændringer af de beskyttede naturtypers tilstand. Kommunen har i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbrug pligt til at håndhæve naturbeskyttelseslovens bestemmelser, herunder at der ikke må ske aktiviteter, som vil medføre tilstandsændringer på et beskyttet naturareal.

Den beskyttede natur er omfattet af et generelt forbud mod tilstandsændringer. Kommunen kan dog i helt særlige tilfælde dispensere fra dette forbud. Ønske om udvidelse eller ændring af husdyrproduktion er ikke at betegne som et særligt tilfælde. På vedlagte kortbilag 7 fremgår det, hvilke dele af ejendommen Sverige 6, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Du kan læse mere om beskyttet natur på kommunens hjemmeside.

Er det efter en konkret vurdering kommunens opfattelse, at der sker tilstandsændringer i beskyttet natur som følge af produktionen på Sverige 6 skal kommunen stille yderligere vilkår efter husdyrbruglovens § 29, stk. 2.

Mariagerfjord Kommune har derfor foretaget en konkret vurdering af påvirkningen fra produktionen på Sverige 6 til nærliggende følsomme naturområder.

Kommunen har i forbindelse med ansøgningens behandling foretaget en luftfototolkning af naturforekomsterne i nærheden af Sverige 6 samt besigtiget en række naturarealer omkring Sverige 6. Arealerne er besigtiget af Mariagerfjord Kommune august/september 2009 og af Nordjyllands Amt i oktober 2005. Formålet med besigtigelserne var at vurdere naturarealernes tilstand og værdi som regionalt og lokalt naturområde i kommunens netværk af natur, samt eventuelle forekomster af fredede, rød- eller gullistede plante- eller dyrearter og som et led i kortlægningen af naturen i Natura 2000-område.

Projektet vil medføre en beregnet totalemission fra stald og lager på ca. ca. 2860 kg N/år, hvilket svarer til en meremission på ca. 664 kg N/år. Kommunen har beregnet kvælstofdepositionen for en række punkter i naturarealer, der ligger i nærheden af Sverige 6. Konkret er der foretaget en beregning i 4 naturpunkter. Naturarealernes beliggenhed kan ses af bilag 10 og beregningerne kan ses i skemaet herunder. Mariagerfjord Kommune har tilrettet ruheder i forhold til ansøgningen, som den ligger i ansøgningsssystemet.

Punkt nr.	Naturtype	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Merbelastning (kg N/ha/år)
1	Overdrev	0,4	0,1
2	Mose	0,8	0,2
3	Næringsfattig mose m. hængesæk	0,4	0,1
4	Kildevæld (7220)	0,2	0,0

Totaldeposition er angivet som den samlede deposition fra Sverige 6.

Baggrundsbelastningen i Mariagerfjord Kommune er ifølge de nyeste opgørelser fra DMU 15,6 kg N/ha/år (Beregningsresultater fra DEHM-modellen – www.dmu.dk). Husdyrtætheden i området omkring Sverige relativ høj. Der er derfor grundlag for at antage, at baggrundsbelastningen er omkring gennemsnittet for kommunen, dvs. ca. 15,6 kg N/ha/år.

Ejendommen ligger øst for det område, hvor Simested og Lindeborg Å har deres udspring i Rebild Kommune. Nord for ejendommen ligger den sydligste del af Rol Skov-komplekset og nærmest ejendommen er der en høj tæthed af kildevæld. Syd for ejendommen ligger et større graveområde. Landskabet kan endvidere beskrives som et intensivt landbrugsområde, bortset fra mod nord og vest.

Punkt 1 er placeret i et overdrev, ca. 600 m. vest for anlæggene. Arealets naturtilstand vurderes til at være moderat. Arealets målsætning, jf. Kommuneplan 2009-2021, estimeres til tilstandsklasse III, altså en målsætning om moderat naturtilstand. Ved besigtigelse 2. september 2009 har kommunen noteret arter, som håret høgeurt blåhat, alm. kamgræs, prikbladet peikon, liden klokke og forskelligfarvet forglemmigej. Overdrevet kan karakteriseres som surt overdrev. De største trusler mod målsætningen for arealet er næringsstofbelastning fra luften og tilgrænsende marker

Kommunen vurderer, at overdrevets tålegrænse er i den nedre del af i intervallet 10-20 kg N/ha/år. Kommunen vurderer i den forlængelse, at tålegrænsen overskredet i ikke-væsentlig grad. Kommunen vurderer derfor, at en beregnet merbelastning på 0,1 kg N/ha/år ikke vil være en væsentlig merbelastning. Der vurderes ikke, at være grundlag for at stille skærpede vilkår.

Punkt 2 er placeret i beskyttet mose, ca. 550 m. nordøst for anlæggene. Arealets naturtilstand vurderes til at være ringe. Arealets målsætning, jf. Kommuneplan 2009-2021, estimeres til tilstandsklasse IV, altså en målsætning om ringe naturtilstand. Ved besigtigelse 31. august 2009 har kommunen noteret arter, som lav ranunkel, burre-snerre, stor nælde, eng-nellikerod og en række mindre træer buske som grå pil, mirabel og hvidtjørn. Mosen kan karakteriseres som næringsrig mose under tilgroning.

Kommunen vurderer, at mosens tålegrænse er i den midt i intervallet 15-25 kg N/ha/år. Kommunen vurderer i den forlængelse, at tålegrænsen ikke er overskredet. Kommunen vurderer derfor, at en beregnet merbelastning på 0,2 kg N/ha/år ikke vil være en væsentlig merbelastning. Der vurderes ikke, at være grundlag for at stille skærpede vilkår.

Punkt 3 er placeret i beskyttet mose, ca. 700 m. nord for anlæggene. Arealets naturtilstand vurderes til at være moderat. Arealets målsætning, jf. Kommuneplan 2009-2021, estimeres til tilstandsklasse III, altså en målsætning om moderat naturtilstand. Ved besigtigelse 31. august 2009 har kommunen noteret arter, som dynd-padderok, næb-, kær-, hare og alm. star, kær-snerre og kragefod. Mosen kan karakteriseres som relativ næringsfattig mose med hængesæksdannelse. De største trusler mod målsætningen for arealet er afvanding og næringsstofbelastning.

Kommunen vurderer, at mosens tålegrænse er i den midt i intervallet 10 - 20 kg N/ha/år. Kommunen vurderer i den forlængelse, at tålegrænsen er overskredet i ikke-væsentlig grad. Kommunen vurderer derfor, at en beregnet merbelastning på 0,1 kg

N/ha/år ikke vil være en væsentlig merbelastning. Der vurderes ikke, at være grundlag for at stille skærpede vilkår.

Vurderingen af ammoniakpåvirkningen i punkt 4 er beskrevet i afsnittet "**Internationale naturbeskyttelsesområder**" nedenfor.

Der er indenfor 1000 m fra Sverige § 3-beskyttet natur, som er beliggende i Rebild Kommune, og sagen har derfor været sendt i høring der. Rebild Kommunes udtalelser fremgår af afsnit "1.4 Generelt".

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil medføre væsentlige yderligere påvirkninger på naturområder omfattet af lovens § 23. Naturtilstanden i de undersøgte naturområder vurderes, at være truet af den eksisterende næringsstofbelastning i området. Det er samtidig kommunens vurdering, at der ikke er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer, som findes for natur, i husdyrloven.

Internationale naturbeskyttelsesområder

RAMSAR-områder, fuglebeskyttelsesområder og habitatområder indgår i et sammenhængende europæiske, økologiske netværk, som betegnes Natura 2000. Bevaringsmålsætningen for Natura 2000-områderne er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. Udpegningsgrundlagene for de for denne afgørelse relevante udpegningsgrundlag fremgår af bilag 8.

Retsgrundlag

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrlovens §§ 10, 11, 12 eller 16, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6, nr. 2. Ved EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Waddenzee-dommen) er der fastlagt principper for habitatvurderinger. I dommen fastslås således, at gennemførelse af en nærmere konsekvensvurdering af et projekts miljøpåvirkning af et EF-habitatområde er betinget af, at der foreligger sandsynlighed eller risiko for, at projektet vil påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 43), at en konsekvensvurdering skal gennemføres, hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 45), og at et projekt anses for at kunne påvirke et habitatområde væsentligt, når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning (præmis 49).

Ifølge dommens præmis 61 indebærer en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området, og der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konklusionen på konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet. En sådan vished er opnået, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, er udmøntet i §§ 7 og 8 i bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

Internationale naturbeskyttelsesområder omkring ejendommen

Der er ca. 0 m. fra udbringningsarealer til nærmeste Natura 2000-område nr. 18 (Rold Skov). Tættest på Sverige 6 ligger samme Natura 2000-område.

Natura 2000-området består af Rold Skov og den øvre og mellemste del af Lindenberg Ådal. Området byder på nogle af Danmarks mest varierede og storslåede naturområder, hvoraf flere er unikke for Danmark. Området rummer bl.a. landets næststørste skovkompleks med især rødgranplantager, men også med store, gamle forekomster af bøgeskov, samt store renavandede søer som Madum Sø og Store Økssø. I ådalens bund løber den på store strækninger uregulerede Lindenberg Å, der fødes af en perlerække af kilder, hvoraf de mest kendte er Lille Blåkilde, Ravnkilde, Blåhøl og Kovadsbækken. Langs ådalens kupe-rede dalsider findes en usædvanlig rig og unik natur især tilknyttet området kilder og kalkforekomster.

Ifølge planudkastet for Natura 2000-område nr. 18 er prognosen for kildevæld ugunstig på grund af dårlig hydrologi (grundvandsindvinding, dræning og grøftning), tilgroning med vedplanter samt N-deposition der overskrider laveste tåle-grænse på alle arealerne.

Kvælstofbelastning fra luften udgør en trussel mod alle naturtyper i Natura 2000-området. Luftbåren kvælstofdeposition overskrider laveste tålegrænse på mellem 25-100 % af arealet for alle naturtyper og skovnaturtyper. Højeste ende af tålegrænseintervallet er tillige over-skredet for alle arealer med højmose, nedbrudt højmose, elle- og askeskov, bøg på muld, bøg på kalk, ege-blandskov og stilkege-krat, og for størstedelen af skovbevokset tørvemose, bøg på mor, hængesæk samt for en mindre del af tør hede og surt overdrev, samt søerne.

Randpåvirkning med gødning (næringsstofbelastning) fra nærliggende landbrugsarealer og direkte gødsning på naturtyperne er angivet som en trussel mod især en lang række overdrev.

Tilgroning er den mest iøjnefaldende trussel mod den gode tilstand på overdrevene i området. Ophør af græsning på skovnære overdrev, heder og rigkær er en trussel mod rødrygget tornskade og hvepsevåge, idet arterne er tilknyttet disse naturtyper.

Ifølge bilag 2 til planudkast for området, er virkemidlet til at afværge truslen fra atmosfærisk kvælstofdeposition den gældende lovgivning, som skal medvirke til en reduktion af kvælstofbelastningen.

Kildevælds-vindelsnegl, skæv vindelsnegl og blank seglmos er de arter på udpegningsgrundlaget, som er relevante i forhold til den aktuelle ansøgning. Det er Mariagerfjord Kommunes opfattelse at man vil medvirke til at øge sandsynligheden for at opnå gunstig bevaringsstatus for disse arter ved, at man sikrer gunstig bevaringsstatus for naturtyperne på udpegningsgrundlaget, da en del af disse naturtyper udgør levestederne for netop disse arter. Det vil sige, at hvis ansøgningen ikke er i modstrid med bevaringsmålsætningen for naturtyperne, kan det medvirke til at sikre, at de nævnte arter ikke påvirkes i modstrid med ønsket om gunstig bevaringsstatus for disse.

Det gælder sig forhold vedr. de prioriterede naturtyper, som er markeret med *. Bevaringsstatus for den prioriterede naturtype Kildevæld* (7220) som indgår i udpegningsgrundlaget for det berørte internationale naturbeskyttelsesområde er ifølge basisanalysen registreret som ugunstig, idet naturtypen er ude af økologisk balance. I henhold til habitatdirektivet kan en fravigelse af beskyttelseshensynet for en prioriteret naturtype generelt kun ske, når der foreligger bydende nødvendige hensyn til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed. En ansøgning om miljøgodkendelse af et husdyrbrug kan efter kommunens opfattelse ikke begrunde en fravigelse af det eksisterende beskyttelseshensyn til den prioriterede naturtype kildevæld* (7220).

For at belyse projektets påvirkning af Natura 2000-område nr. 18 har Mariagerfjord Kommune i den konkrete sag udregnet ammoniakdeposition i det nærmeste og mest kvælstoffølsomme naturtyper i området. Beregningerne ses af ovenstående tabel, som viser, at kildevældet ikke vil blive yderligt belastet med ammoniak fra ejendommen Sverige 6, men forsat være udsat for en totalbelastning fra ejendommen på 0,2 kg N/ha/år.

Kildevældet er besigtiget 21. oktober 2005. Naturtilstanden er beregnet til moderat, hvilket vil sige, at tilstanden er så stærkt forringet, at naturtypen næppe kan bevares på stedet på lang sigt uden både engangsindgreb og efterfølgende løbende pleje.

Baggrundsbelastningen i Mariagerfjord Kommune er 15,6 kg N/ha/år (*Beregningsresultater fra DEHM-modellen – www.dmu.dk*). Tålegrænsen for kildevæld* (7220) er 15 kg N/ha/år, jf. det opdaterede bilag 3 af 15. december 2005 til *Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, 2003* (Ammoniakmanualen). Mariagerfjord Kommune har efter en konkret vurdering fastlagt tålegrænsen ud fra den laveste del af tålegrænseintervallet, idet Waddenzee-dommen, fastslår, at der anvendes et særligt forsigtighedsprincip. Tålegrænsen for Kildevæld* (7220) er derfor overskredet.

Mariagerfjord kommune vurderer, at emission, i den aktuelle beregnede størrelsesorden, ikke vil have nogen målbar effekt på bevaringsstatussen for de ovenfornævnte naturtyper eller arter. Vurderingen bygger på en kombination af depositionens størrelse i kildevældet* (7220) og Miljøstyrelsens vejledning, som siger, at en påvirkning i den aktuelle størrelsesorden ($< 0,2$ kg N/ha/år i totaldeposition) næppe har en skadelig virkning på naturtypen

Med baggrund i Miljøstyrelsens vejledning finder Mariagerfjord Kommune derved, at der med godkendelse produktionen på Sverige 6 er skabt vished for, at udvidelsen af produktionen ikke har skadelig virkning på det berørte habitatområders integritet, ligesom det er godtgjort, at der er taget de nødvendige hensyn til de gældende forpligtigelser til at fastholde eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de beskyttede arter og naturtyper, herunder en prioriteret naturtype i det berørte internationale naturbeskyttelsesområde Natura 2000-område nr. 18 "Rold Skov".

Det kan således uden rimelig tvivl fastslås, at en udvidelse og godkendelse af virksomhedens samlede produktion, efter Miljøstyrelsens vejledning, ikke vil påvirke opretholdelsen af en gunstig bevaringsstatus for de beskyttede arter og naturtyper negativt i de berørte internationale naturbeskyttelsesområder.

Særligt beskyttede arter – bilag IV-arter

Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier, jf. habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 11, stk. 1. Vurderingen skal fremgå af de afgørelser, der bliver truffet efter husdyrbruglovens § 10, 11 eller § 12, jf. habitatbekendtgørelsens § 11, stk. 3, jf. stk. 1. En fortegnelse over de i Danmark naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV fremgår af habitatbekendtgørelsens bilag 11.

På habitatdirektivets bilag IV er nævnt en lang række arter, som kræver en særlig beskyttelsesindsats. Listen omfatter både planter og dyr. Beskyttelsen vedrører også arternes yngle- og rasteområder.

Ifølge bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter skal kommunen, før der træffes afgørelse i medfør af bl.a. husdyrlovens §§ 10, 11 og 12, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke en bilag IV-art væsentligt. Kun når en konkret vurdering med sikkerhed kan fastslås, at der ikke vil være væsentlige negative konsekvenser for bilag IV-arten og/eller dens yngle- og rasteområder kan projektet gennemføres.

Der er ikke tidligere registreret arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsom-

råde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Kommunen har i den aktuelle sag vurderet, at det er relevant at foretage en vurdering i forhold til følgende bilag IV-arter: alle arter af flagermus, markfirben, stor vandsalamander, løg- og spidssnudet frø

For så vidt angår de nævnte arter har kommunen ikke nogen konkret kendskab til forekomster af arterne, som vil blive påvirket negativt af projektet.

Det er overvejende sandsynligt, at der kan findes flere arter af flagermus, stor vandsalamander og spidssnudet i nærheden af ejendommen og udbringningsarealerne. Det er mindre sandsynligt, at der kan findes markfirben eller løgfrø, da disse arter er mere sjældne i området.

Mellem mark 5-0 og 10-0 ligger et mose- og engareal, som højst sandsynligt er levested for spidssnudet frø, ligesom mange af de mere ekstensivt udnyttede arealer i området sagtens kan være.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at projektet ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for andre arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Vurderingen bygger på en kombination af emissionens størrelse, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, og kommunens viden om forekomst af arterne. Det vurderes endvidere at brug af udbringningsarealer ikke vil berøre yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

3.8.2 Tab af næringsstoffer til overfladevand

Faktuelle forhold

Ansøgningen omfatter egne arealer på i alt ca. 234 ha, hvoraf de ca. 200 ha er beliggende i Mariagerfjord Kommune nær Rold, de resterende arealer er beliggende i Rebild Kommune ved Gammel Skørping. Arealerne ved Rold afvander dels Via Grødebæk, Holmen og Lunddal Bæk til Lindenberg Å og dels via Lundgård Bæk til Villestrup Å. Arealerne ved Gammel Skørping afvander til Lindenberg Å delvist via Otterup Mosegrøft. Lindenberg Å har udløb i Langerak i Limfjorden, og Villestrup Å afvander til Mariager Inderfjord.

Der udbringes 291,22 DE svinegylle fra bedriften, derudover opbevares og anvendes der ikke husdyrgødning og der tilføres ikke arealerne slam eller andet affald

Mariager Inderfjord er opland til Mariager Yderfjord, og Langerak er opland til Ålborg bugt. Mariager Yderfjord og Ålborg Bugt er en del af fuglebeskyttelsesområde nr. 15 (*Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, sydlige del*) og Ramsarområde nr. 11 (*dele af Randers og Mariager fjorde med tilgrænsende havområde*), der sammen med ådalene udgør habitatområde nr. 14 (*Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord*); samlet Natura2000-område nr. 14. Selv om Mariager Yderfjord og Ålborg Bugt er en del af samme habitatområde er der lavet en selvstændig habitatvurdering for de to vandområderne, da sårbarhed og fysiske forhold er væsentlig forskellige.

De ca. 86 ha der ligger i Mariager Fjord opland er omfattet af nitratklasse II. Det er områder, der afleder vand til meget sårbare vandområder, og hvor nitraten, der udvaskes fra markens rodzone reduceres med mellem 50 og 75 %, før den ender i recipienten. Fra arealerne i oplandet til Langerak reduceres nitraten også med mellem 50 og 75 %, men da recipienten vurderes at være mindre sårbar er arealerne omfattet af nitratklasse 0.

Udvaskningen fra rodzonen fra bedriftens arealer er med de angivne jordbundstyper, efterafgrødeprocent o.a. i ansøgningssystemet beregnet til 63,00 kg N/ha/år. Det svarer til en median udledning til Fjordene på 23,31 kg N/ha/år. Den samlede udledning til Mariager Fjord fra de ca. 86 ha vil ligge på mellem 1353 og 2653 kg N pr. år. Udledningen til Langerak er mellem 2338 og 4582 kg N pr. år.

Det samlede landbrugsareal i Mariager Fjords opland er ifølge udkast til vandplan ca. 424 km². Udbringningsarealernes 86 ha udgør således ca. 0,20 % af det samlede landbrugsop-

land. Den beregnede udledning af kvælstof fra det ansøgte projekt til fjorden udgør mellem 0,29 og 0,56 % af det ifølge udkast til vandplan i forhøring samlede miljømål for vandbårne tilførsler med henblik på opnåelse af god økologisk tilstand i fjorden.

Jordbundstyperne for udbringningsarealerne er i ansøgningen angivet værende fin lerblandet sandjord (JB4). Der er god overensstemmelse med det vejledende tema på arealinfo.

Ca. 64 ha er angivet som værende drænet, heraf er 4,8 ha lavbundsarealer. Dræningsoplysningerne er i god overensstemmelse med kommunens vurdering. Ifølge ansøgningen er der et fosforoverskud på 2,6 kg P/ha/år.

Der er anvendt sædskiftet S4 (jf. sædskiftenotatet) i ansøgningen, hvilket svarer til referencesædskiftet.

En del af mark 35-1 skråner mere end 6° ned mod en sø og er dermed omfattet af § 26 stk. 3 i Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. Nr. 1695 af 19. december 2006, med senere ændringer. Det betyder at der ikke må udbringes flydende husdyrgødning 20 meter fra søens kant. Derudover vurderes der ikke at være arealer der har risiko for overfladetab af næringsstoffer til vandmiljøet.

Næringsstoffer fra husdyrproduktion i relation til vandmiljøet

Et husdyrbrug vil normalt give anledning til udledning af næringsstoffer til vandmiljøet, idet markerne generelt tilføres flere næringsstoffer, end der fjernes med afgrøderne. Tabet af næringsstoffer til vandmiljøet kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængigt af udbringningsmetode, jordbundsforhold, jordens reduktionskapacitet, fosformætningsgraden m.v.

Transporten af kvælstof fra udbringningsarealer til vandløb, søer og hav er tæt knyttet til transport af vand og kan således ske dels overfladenært naturligt eller via dræn eller via udvaskning til grundvandet, der dernæst føder vandløb, søer og fjorde/hav. Overfladenær afstrømning betyder oftest, at en relativt stor del af kvælstoffet når fjordene, mens nedsivning til grundvandet oftest medfører reduktion i større eller mindre grad. Landet er inddelt i nitratklasser, dels efter recipientens kvælstoffølsomhed, dels efter forventet gennemsnitlig reduktionsprocent for kvælstof mellem rodzone og recipient.

Fosfor findes også opløst i jordvandet, men bindes i højere grad end kvælstof til partikler. Fosfor tabes ikke jævnt fordelt i tid og rum, idet en meget stor del af tabet sker fra mindre dele af arealerne og ofte i pulser. Da fosfor kan tabes til vandmiljøet både på opløst og partikulær form og ad flere veje, afhænger tabsrisikoen i høj grad af de lokale forhold. Oftest er det kombinationer af flere faktorer, der bestemmer, hvor høj risikoen er for tab til vandmiljøet. Om en sandjord eller en lerjord har den største samlede tabsrisiko afhænger således både af en række lokale forhold, og hvilken tidshorisont risikoen vurderes på. Dog er der generelt og for begge jordbundstyper en sammenhæng mellem overskud i tilførsler af fosfor, jordens fosforstatus og de arealbetingede tilførsler af fosfor til vandmiljøet. Således stiger tabsmængden af partikelbundet fosfor ved overfladiske afstrømningsprocesser og i drænvand i takt med stigende fosforindhold i overjorden. Desuden øges risikoen for udvaskning af opløst fosfor med stigende fosformætningsgrad, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor falder. Dansk landbrugsjord er i en længere årrække tilført fosfor i overskud. Dette har medført, at jordens indhold af plantetilgængeligt fosfor i store dele af landet rigeligt dækker planternes behov. Der er således også uden en fortsat overskudstilførsel en stor pulje potentielt til rådighed for udledning.

Kvaliteten af vandmiljøet i søer, fjorde og indre farvande er påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer. Forureningen medfører øget vækst af planktonalger og enårige alger som f. eks. søsalat. Ved store tilførsler af næringsstoffer reduceres sigtddybden i vandet, bundvegetation, som f. eks. ålegræs, reduceres, opvækstmuligheder for fisk forringes og risikoen for iltsvind øges til skade for plante- og dyrelivet. Søer er oftest mest følsomme overfor

tilførsel af fosfor, mens mange fjorde og kystnære områder er følsomme overfor både kvælstof og fosfor.

Vandløb regnes generelt ikke for at være følsomme overfor en øget belastning med næringsstoffer. Deres funktion er primært som transportvej for næringsstoffer mellem udbringningsarealer og mere næringsstoffølsomme naturtyper som søer og fjorde. Også eventuelle halv våde naturtyper som moser og enge kan påvirkes af næringsstoffer i vandløb, der gennemløber disse.

Direkte overfladisk afstrømning af husdyrgødning og andet organisk materiale til vandløbene kan desuden have en væsentlig negativ indvirkning på vandløbsfaunaen på grund af akut giftighed og højt iltforbrug.

Det ansøgte projekt i relation til det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven

Kvælstof

På grund af udbringningsarealernes fordeling på nitratklasse 0 og II, må dyretrykket som udgangspunkt højst være 87,17 % af det generelt tilladte dyretryk. Et højere dyretryk (DE-reel) kan dog tillades, hvis der kompenseres via andre virkemidler, således at udvaskningen (Kg N/ha DEreel) af kvælstof fra rodzonen ikke overstiger en udvaskning svarende til det reducerede dyretryk (Kg N/ha DEmax). Dette er opfyldt i det aktuelle projekt, da den maksimalt tilladte og den reelle udledning af kvælstof fra rodzonen i ansøgningsystemet er beregnet til hhv. 64,3 og 63,0 kgN/ha. Sænkningen af udvaskningen fra rodzonen er opnået via 2,1 % ekstra efterafgrøder i forhold til plantedirektoratets krav. Der er stillet fastholdende vilkår til andelen af ekstra efterafgrøder. I oplandet til Mariager Fjord er det ikke muligt at skærpe beskyttelsesniveauet jf. kriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4.

Fosfor

I husdyrgodkendelsesordningen er der, foruden arealer med risiko for direkte overfladisk afstrømning, fokus på arealer med specielt høj risiko for udvaskning af fosfor til overfladevand. Disse arealer er omfattet af fosforklasse 1 - 3.

Lavbundsarealer med okkerklasse II eller mere, der samtidigt er drænedede eller grøftede, er omfattet af fosforklasse 2. Dette medfører, at der ikke må ske en øgning af fosforoverskuddet på disse arealer i forhold til nudriften. Tilsvarende er drænedede lerjorde omfattet af fosforklasse 0, 1 eller 3 afhængigt af fosfortallet i jorden. Kravene vedr. fosforoverskud på de enkelte risikoarealer beregnes og kontrolleres ikke selvstændigt, men som en del af det vægtede gennemsnitlige fosforoverskud på bedriftsniveau. I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4 er det muligt efter en konkret vurdering af risiko for fosfortab og recipientens sårbarhed at øge beskyttelsen ved at hæve fosforklassen for drænet sandjord til fosforklasse 1 eller 3 hvis jordens fosfortal er hhv. over 4 eller 6. Det er beregnet at det i den konkrete sag ikke vil medføre en reduktion af fosforoverskuddet at hæve beskyttelsesniveauet for fosfor, bl.a. fordi fosforkravet er overholdt med en margin på 982,8 kg P.

Øvrigt

Det er vurderet, at der ved overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser, ikke er risiko for direkte overfladisk afstrømning af husdyrgødning til vandmiljøet.

Det er på baggrund af ovenstående Mariagerfjord Kommunes vurdering, at det aktuelle projekt opfylder det generelle beskyttelsesniveau for overfladevand, der er fastsat i det danske lovgrundlag vedr. husdyrbrug.

3.8.2.1 Påvirkning via overfladevand af internationale naturbeskyttelsesområder samt lokale og regionale interesser.

Kommunen har mulighed for i særlige tilfælde at fastsætte yderligere vilkår ud over husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau. Ved særlige tilfælde forstås en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, eller en

væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. I begge tilfælde skal anvendes beregningsmetoder og kriterier for vilkårsfastsættelse, der er beskrevet i bilag 3 og 4 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Det påhviler således kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med habitatdirektiv-forpligtelserne jf. § 23 i husdyrgodkendelsesloven, EF-Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 (habitatbekendtgørelsen). For at projektet kan gennemføres skal en konkret vurdering med sikkerhed kunne fastslå, at projektet **ikke vil være i modstrid med ønsket om at genoprette eller sikre gunstig bevaringsstatus for de relevante naturtyper og arter.**

Såfremt det samlede projekt, også efter en udtømmning af mulighederne for fastsættelse af skærpede vilkår efter kriterierne i bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen, ikke kan udelukkes at medføre en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for et habitatområde, kan projektet ikke godkendes og kommunen **skal** meddele afslag jf. § 11, stk. 5 i godkendelsesbekendtgørelsen (bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug), også selvom projektet medfører en nettoforbedring ("reduktion") i forhold til den nuværende situation.

Habitatdirektivet rummer ikke hjemmel til i den konkrete vurdering at medregne mulige fremtidige effekter af ikke-realiserede planer.

Kommunen **kan** desuden give afslag på en ansøgning, såfremt projektets gennemførelse, også efter en udtømmning af mulighederne for fastsættelse af skærpede vilkår efter kriterierne i bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen, vurderes at kunne skade lokaliteter af lokal eller regional betydning (§ 11, stk. 6 i godkendelsesbekendtgørelsen (bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug)).

Mariager Fjord og kvælstof

Mariager Fjord er en særligt kvælstoffølsom recipient, som i forvejen er overbelastet med næringsstoffer (jf. bl.a. statens Natura 2000- og vandrammedirektiv-basisanalyser af 22. juni 2007). Modelberegninger udarbejdet af Nordjyllands og Århus Amter estimerede fjordens tålegrænse til ca. 12 kg N/ha fra landbrugsjorder, hvis fjorden i fremtiden skal nå en stabil miljøtilstand. Dette beskyttelsesniveau blev gengivet i den statslige basisanalyse, der heller ikke forventede, at fjorden alene i kraft af de nuværende og planlagte tiltag kan forventes at opnå miljømålsopfyldelse i 2015. Miljøcenter Aalborg fremlagde den 8. november 2007 oplysninger om fjordens aktuelle tilstand for Mariagerfjord Kommune. Det fremgik heraf, at fjorden senest sommeren 2006 var meget tæt på at blive omfattet af et alvorligt og omfattende iltsvind, lignende det som senest indtraf i 1997. Heller ikke modelberegninger, der indregner de senere års data (DMU rapport nr. 685, 2008) giver grundlag for at forkaste de tidligere faglige vurderinger af fjordens følsomhed for tilledning af næringsalte. Statens tværministerielle udvalg, Gotfredsens Udvalget publicerede i juni 2007 rapporten "Fagligt udredningsarbejde om virkemidler i forhold til implementering af vandrammedirektivet". Rapporten, som vurderer hvordan vandrammedirektivets miljømål kan opnås mest omkostningseffektivt, konkluderede således, at der vil være behov for en yderligere kvælstofreduktion til Mariager Fjord på 89-270 t N/år foruden allerede på det tidspunkt iværksatte eller vedtagne tiltag.

Mariager Fjord og fosfor

I lighed med udvaskningen af kvælstof, skal der tages konkret stilling til risikoen for og effekten af tilførsel af fosfor til habitatområder. Mariager Fjord er (foruden kvælstof) følsom overfor fosfor, idet algeproduktionen i dele af året er styret af tilgængeligheden af fosfor. Det er i de tidligere regionplaner samt i basisanalyserne vurderet, at der vil være behov for at reducere tilførslerne af fosfor. Fjorden er således i statens kortværk registreret som Natura 2000-områder overbelastet med fosfor.

I regionplaner og basisanalyser er det vurderet, at der er en risiko for en **øget tilførsel af fosfor** frem til 2015, idet de vedtagne tiltag kun sigter på at reducere den samlede **over-skudstilførsel** og dermed stigning i jordens indhold af fosfor. Samme analyser vurderer således, at der er en risiko for, at noget af effekten af en faldende tilførsel af kvælstof vil kunne blive ophævet af en stigende tilførsel af fosfor.

Langerak, kvælstof og fosfor

Langerak er ikke et Natura 2000-område, Men arealerne i oplandet til Langerak afvander til Kattegat via Langerak.

Kattegat er betegnelsen for det havområde, der ligger mellem Sverige og den nordlige del af Jylland, hvoraf Aalborg Bugt udgør en mindre del. Kyststrækningen langs Aalborg Bugt er en del af Habitatområde 14. Ringe vanddybder i kystzonen betinger, at der ses et udstrakt system af revler, barriereøer og laguner, og størstedelen er udpeget som naturtype 1110 (Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand) eller 1160 (Større lavvandede bugter og vige). Ifølge Natura 2000 Basisanalysen er der ikke baggrund for at skelne de to naturtyper ved en statistisk registrering i Aalborg Bugt, idet kystens revlesystemer, småøer m.m. er ret dynamiske. Endvidere er der kystnært udpeget større arealer som naturtype 1140 (Mudder- og sandflader tørlagt ved ebbe). Den sidste marine naturtype 1150 (Kystlaguner og strandsøer) i området (ca. 46 ha.) er områder med mere eller mindre brakt vand, der helt eller delvist er adskilt fra havet. Undersøgelser i forbindelse med planlægning af et nyt centralrenseanlæg har desuden medført registrering af stenrev i den sydlige del af området. Disse udgør dog ikke en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Der er, som følge af fald i tilførslerne fra land, registreret fald i såvel koncentrationer af totalkvælstof som totalfosfor på nogle, men ikke alle stationerne i det nordlige Kattegat/Aalborg Bugt. Dette er dog endnu ikke slået igennem på mængden af alger i vandet (klorofylkoncentrationerne), i det disse ikke viser en signifikant udvikling. Udbredelsen af og dybdegrænsen for bl.a. ålegræs er ringe, og farvandets tilstand karakteriseret i forhold til ålegræssets dybdegrænse er i udkast til vandplaner registreret som dårlig eller ringe. Dette forventes også at være tilfældet efter 2015. Iltsvind i de centrale dele af Aalborg Bugt har desuden i enkelte år haft en betydelig negativ indflydelse på bundfaunaen i store dele af kystvandet^[2].

Aalborg Bugt er ligesom Mariager Fjord registreret som en særligt kvælstoffølsom recipient og som fosforfølsomt internationalt beskyttelsesområde i statens kortværk, men er, i forhold til næringsalte, i væsentligt højere grad end de mere lukkede farvande som fjordene påvirkede af ikke-lokale kilder.

Desuden falder betydningen af fosfor for algeproduktionen og dermed følsomheden for fosfor populært sagt med "afstanden til ferskvand" og udkast til vandplan for Kattegat/Skagerak konstaterer således at "*Påvirkningen med fosfor er under vurdering, men menes at have en mindre betydende rolle i de åbne farvande.*"

Vandplaner

Miljøministeriet offentliggjorde den 14. januar 2010 udkast til vandplaner i forhøring. For Mariager Fjords vedkommende er de samlede mål for næringsalttilførslerne med henblik på at opnå minimum "god tilstand" i fjorden baseret på de senere års modelberegninger. For kvælstofs vedkommende er målene for udvaskning lidt lavere end i regionplaner, statslige basisanalyser m.v., mens der ifølge vandplanen i forhøring for Mariager Fjord skal reduceres væsentligt mere i fosfortilførslerne end forudsat i regionplanerne.

Den 4. oktober 2010 kom dernæst udkast til vandplaner i offentlig høring. Her er miljømålene for tilførslerne af kvælstof og fosfor samt den nødvendige reduktion for at nå målopfyldelse udover allerede vedtagne/ iværksatte tiltag udeladt. Dette skyldes sandsynligvis følgende (citater): "*Indsatsen er svarende til 9.000 tons kvælstof på landsplan. Det er med Grøn Vækst aftalerne fra hhv. juni 2009 og april 2010 besluttet, at der skal ske en reduktion på 19.000 tons kvælstof fra landbruget i 2015. For de 10.000 tons kvælstof er der som*

[2] Basisanalyser, samt udkast til vandplan for hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerak, januar 2010.

følge af aftalerne i Grøn Vækst igangsæt et udredningsarbejde om vandplanernes konsekvenser i visse egne af landet og den fremadrettede kvælstofregulering med belysning af fordele og ulemper ved en model med omsættelige kvælstofkvoter i forhold til alternativer med henblik på fastlæggelse af resterende indsatskrav og valg af konkrete virkemidler". For kvælstof vil det endelige resterende indsatsbehov, der skal nås i første planperiode (2010-2015) først fastlægges for det enkelte vandopland, når ovenstående analyse foreligger. Den samlede analyse skal være færdig i 2011. For fosfor vedr. Mariager Fjord er (citater) "indsatskrav til P alene opgjort ud fra de indsatser, der følger af indsatser overfor søer og vandløb samt tiltag som følge af Grøn Vækst. Vurderingen af yderligere behov for specifik indsats overfor fosfor foretages i næste planperiode".

Tabel 1 opsummerer udkast til vandplaner i hhv. forhøring og offentlig høring for de to fjorde:

 Tabel 1: Opsummering af miljømål, indsatsbehov og planlagt indsats i Mariager Fjord og Hjarbæk Fjord	Miljømål for vandbåren kvælstoftilførsel svarende til "god tilstand" (inkl. atmosfærisk bidrag)	Reduktion i bidrag nødvendigt for målopfyldelse udover allerede vedtagne/ iværksatte tiltag	Reduktion planlagt gennemført i 1. planperiode (ekskl. atmosfærisk bidrag)	Krav pt. til supplerende indsats i 1. planperiode (ekskl. atmosfærisk bidrag). Endelig indsats overfor kvælstof afventer analyse
Bygger på	Udkast til vandplan i <i>forhøring</i> (af 14/01/10)		Udkast til vandplan i <i>offentlig høring</i> (af 04/10/10)	
Vandbåren kvælstoftilførsel Tons pr. år Mariager Fjord	471 ⁵ (520)	479	384	173
Vandbåren fosfortilførsel Tons pr. år Mariager Fjord	10,9 (11)	8,7	2,8	2,5
Vandbåren kvælstoftilførsel Tons pr. år Nordlige Kattegat og Skagerrak	1238	953	309	309

For Mariager Fjord skal reduktionen i udledningen af kvælstof i 1. planperiode i følge udkast til vandplan i offentlig høring findes hovedsageligt gennem stramninger i de generelle regler for landbruget (136,8 ton N/år), mens 38,8 ton N/år skal findes via vådområdeprojekter. Såvel vådområdeindsatsen som de øvrige arealrelaterede tiltag er i vandplanen baseret på landsgennemsnitstal for effekter og kostpriser. For Kattegat skal N-reduktionen hovedsageligt findes gennem stramninger i de generelle regler for. For begge recipienter gælder det, at der ikke længere indgår en indsats via omsættelige kvælstofkvoter, idet anvendelse af dette virkemiddel forventes at afvente ovennævnte analyse.

Der er ikke i 1. planperiode planlagt en selvstændig målrettet indsats med henblik på at reducere fosfortilførslerne til de enkelte marine områder, heller ikke hvor der, som for Mariager Fjord (jf. vandplan i forhøring), er fastsat et mål for de årlige tilførsler. Der forventes dog at ville ske reduktioner også til Fjorden dels som følge af de generelle landbrugsrettede virkemidler, såsom bræmmer (1,9 tons P i Mariager Fjord oplandet på basis af landsgennemsnitstal), dels som følge af målrettede tiltag på enkelte søer i oplandet (P-ådale og spredt bebyggelse, knapt 700 kg i Mariager Fjord). Der er i denne planperiode er der ikke fastsat et endeligt mål for tilførslen af fosfor til Kattegat. Det forventes at der til Skagerrak og det Nordlige Kattegat vil ske en samlet reduktion på 17,3 tons pr. år. Arbejdet vedr. P-

5

Såfremt hele den fremtidige vandbårene udledning af kvælstof fordeles på landbrugsjorden (i flg. vandplan 74 % af total areal i opland), og der således ikke beregnes bidrag fra andre vandbårene kilder, svarer miljømålet på 471 tons N/år til en gennemsnitlig udledning på 11,1 kg N/ha/år.

ådale er dog ikke som oprindeligt planlagt igangsat sammen med vådområdeindsatsen med henblik på kvælstoffjernelse.

Vurdering af skadevirkning jf. Miljøstyrelsen vejledning

Kriteriet for hvornår et husdyrbrug i sammenhæng med andre planer og projekter ikke har en væsentlig påvirkning af et habitatområde er at der ikke sker en stigning i husdyrtrykket i oplandet til habitatområdet.

Husdyrtrykket i oplandet til Langerak er steget fra 49160 DE i 2007 til 50708 DE i 2010, en stigning på ca. 3 %. Ålborg Bugt er en del af det Nordlige Kattegat, her har husdyrtætheden været faldende i perioden 2007 til 2010 fra 70023 til 67939 DE. Husdyrtrykket i Mariager Inderfjord har været faldende i perioden 2007 til 2010 fra 22908 til 22204 DE. Mariager Inderfjord er opland til Mariager yderfjord der er omfattet af habitatområde nr. 15. i det samlede opland har husdyrtrykket været stigende i perioden 2007 til 2010, fra 40731 til 40853. Stigninger på mindre end 5 % kan man dog se bort fra jf. "supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk" (J.nr. MST-1240-00263):

Årsagen til, at stigninger under 5 pct. ikke bør medtages, er, at Miljøstyrelsen vurderer, at usikkerheden i CHR-dataene er på 5 -10 pct.

Usikkerheden dækker som udgangspunkt over, at CHR-dataene angiver flere dyr, end der reelt er til stede, primært fordi der figurerer nedlagte brug i dataene. Dvs. at der i praksis er færre dyr end angivet i CHR.

Miljøstyrelsens vurdering skal også ses på baggrund af, at en stigning under 5 pct. i dyretrykket, ikke vurderes at være problematisk i forhold til Habitatdirektivet. Det skyldes, at en så lille forøgelse i mængden af dyreenheder og dermed husdyrgødning til markerne ikke vil give en merbelastning i vandområdet på over 1 pct. i den periode, hvor dette øgede dyretryk er til stede, jf. vejledningens afskæringskriterium for, hvor stor en påvirkning der skal til for at konstatere skade på et kystvand.

Årsagen til, at merudvaskningen ved en stigning i dyretrykket på under 5 pct. ikke overstiger 1 pct. er, at anvendelse af husdyrgødning generelt set kun kan øge udvaskningen med ca. 10 kg N/ha ud af en samlet udvaskning på i gennemsnit ca. 60 kg N/ha ud af rodzonen. En stigning på 5 pct. i forhold til de 10 kg N/ha vil derfor maksimalt på oplandsniveau kunne øge udvaskningen med 0,5 kg N/ha, svarende til under 1 pct. af den samlede udvaskning. Vurderingen skal også ses i lyset af de øvrige naturlige udsving, der er i udvaskningen fra oplandene.

Kriteriet for hvornår et projekt i sig selv påvirker et habitatområde væsentligt er at kvælstofbelastningen fra projektet ikke overstiger 5 % af den samlede kvælstofbelastning af habitatområdet hvis habitatområdet er kvælstofølsomt, og 1 % hvis habitatområdet er særligt sårbart.

Mariager Fjord klassificeres af Mariagerfjord Kommune, som et særlig sårbart område jf. Miljøstyrelsens vejledning om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande, idet inderfjorden er et lukket bassin og yderfjorden er Natura2000-område. Desuden kan hele oplandet til fjorden betragtes som opland til habitatområde nr. 14 i yderfjorden pga. den udstrakte opblanding af vandet i fjorden. I forhold til lukkede vandområder som Mariager Fjord er Ålborg Bugt mere robust over for udvaskning fra oplandet, på grund af stor vandudskiftning med resten af Kattegat, Skagerrak og Nordsøen. Kriteriet for hvornår et Landbrug i oplandet til Langerak har en væsentlig påvirkning på Ålborg Bugt er ved en udvaskning til recipienten på 5 % af den samlede kvælstofbelastning.

I henhold til miljøstyrelsens vejledning om hvornår et landbrug har en væsentlig påvirkning af et habitatområde, skal der i vurderingen alene indgå den merbelastning der er i forhold til en situation hvor der havde været planteavl på arealerne (husdyrbidraget).

Det fremgår af nedenstående tabel at husdyrbidraget fra det ansøgte svarer til 0,014 % af kvælstofbelastningen af Mariager Fjord, og 0,013 % af belastningen af Ålborg Bugt.

Nitrat påvirkning af Habitatområdet, fra arealerne til Sverige 6		
	Mariager Fjordopland	Opland til Langerak/ Ålborg Bugt.
Reduktion, %	62,50	62,50
Areal til udspredning, ha	85,94	148,44
Udvaskning til rodzonen, husdyrgødning, Husdyrbidrag, kg N/ha/år	5,2	5,2
Samlede påvirkning til Natura2000 området, kg N/år	167,583	289,458
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til hhv Mariager Fjord og Det Nordlige Kattegat. %	0,01402%	0,012696%

Udregningerne bygger på oplysninger der stammer fra udkastet til vandplanerne for de pågældende oplande. Der er i vandplanen ikke selvstændige oplysninger om næringsstofbelastningen af Ålborg Bugt værdierne der her er brugt er Kvælstof bidraget til det nordlige Kattegat. Hvis man betragtede Ålborg Bugt isoleret ville husdyrbrugets andel af påvirkningen være højere, men stadig langt under 5 %

Fosforpåvirkning af habitatområderne

Ifølge Miljøstyrelsens nye digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug, kan det antages, at hvis en påvirkning af et vandområde med fosfor, er mindre end 5 % af den samlede påvirkning, vil den ikke kunne påvises med de nuværende biologiske målemetoder. Ved at sikre at påvirkningen er mindre end 5 % har kommunen ifølge Miljøstyrelsen levet op til habitatdirektiv-forpligtelserne jf. § 23 i husdyrgodkendelsesloven, EF-Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 (habitatbekendtgørelsen). Altså kan man ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl fastslå, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet, hvis påvirkningen fra det ansøgte ikke udgør mere en 5 % af den samlede fosforbelastning.

Mariagerfjord Kommune Læser miljøstyrelsens vejledning således, at der i habitatvurderingen kun skal indgå den fosforbelastning projektet kan bidrage med i retsbeskyttelsesperioden, og ikke den fremtidige fosforbelastning der følger af ophobningen af fosfor i landbrugsjorden.

For bedriften Sverige 6 ses belastningen jf. miljøstyrelsens digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug, i nedenstående tabel:

Sverige 6	Opland til Mariager Fjord	Opland til Langerak/ Ålborg Bugt
Areal med fosforoverskud, ha	85,94	148,44
Fosforoverskud, kg P/ha	2,60	2,60
% forøgelse i godkendelsesperioden	0,0104	0,0104
Worst case udvaskning, Kg P/ha	1	1
Worst case påvirkning fra husdyrbruget, Kg P	0,893776	1,543776
Ha landbrugsareal (gns. 0,2 kg P/ha)	42476	175560
**Ha udyrket areal (ca. 0,08 kg P/ha)	12054	90440

*Øvrige kilder (bebyggelse), kg P	6500	32000
Samlet belastning, kg P	15959,52	74347,2
Husdyrbrugets del af påvirkningen, %	0,005600269	0,002076441

Udregningerne bygger på oplysninger der stammer fra udkastet til vandplanerne for de pågældende oplande. Der er i vandplanen ikke selvstændige oplysninger om næringsstofbelastningen af Ålborg Bugt værdierne der her er brugt er summen af Skagerak og det nordlige Kattegat. Hvis man betragtede Ålborg Bugt isoleret ville husdyrbrugets andel af påvirkningerne være højere, men stadig langt under 5 %

Mariagerfjord Kommunes konklusion

Mariagerfjord Kommune konkluderer på baggrund af ovenstående, at driften af arealerne til Sverige 6, med en udledning af kvælstof til Mariager Fjord på 23,3 kg N/ha/år samt et fosforoverskud fra husdyrgødningen på 2,6 kg P/ha, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter påvirker habitatområde nr. 14 (*Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord*) væsentligt. Der er derfor ikke i den aktuelle sag foretaget yderligere beregninger eller undersøgelser med henblik på en nærmere konsekvensvurdering i forhold til det samlede udpegningsgrundlag for habitatområdet. Det samlede udpegningsgrundlag for habitatområderne er dog vedlagt som bilag 8.

3.8.3 Kvælstofudvaskning til grundvandet

Ejendommen har arealer i Rold og Arden Vandværks indvindingsoplande. I Rold Vandværks indvindingsopland har mark 2-0, 1-0, 2-1 samt 28-0 en udvaskning på 61 mg nitrat/l med en merbelastning på 0 mg/l. I Arden Vandværks indvindingsopland har mark 10 og 6-2 en udvaskning på 61 mg nitrat/l med en merbelastning på 0 mg/l. Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er overholdt. Indvindingsoplandene er ikke endeligt sårbarhedskortlagte.

Derudover er der arealer i nitratfølsomt indvindingsopland. Det nitratfølsomme indvindingsopland er ikke nitratsårbarhedskortlagt. Markerne som er beliggende i NFI er mark 36-1, 31-0b, 31-0a, 36-0, 33-0, 35-1, 35-0, 9-0, 7-0, 7-1, 1-1, 1-0, 2-0, 2-1, 4-0 og 5-0. Alle har en udvaskning på 61 mg nitrat/l med en merbelastning på 0 mg/l. Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er overholdt.

Det skal nævnes, at indvindingsoplande i Mariagerfjord Kommune i øjeblikket er under revidering, men indtil den endelige kortlægning er færdig, laves grundvandsvurderingen ud fra de "gamle" indvindingsoplande.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at udvaskning af nitrat til grundvandet i denne sag ikke medfører en væsentlig miljøvirkning, idet lovens generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte grundvandet.

4. Samlet vurdering

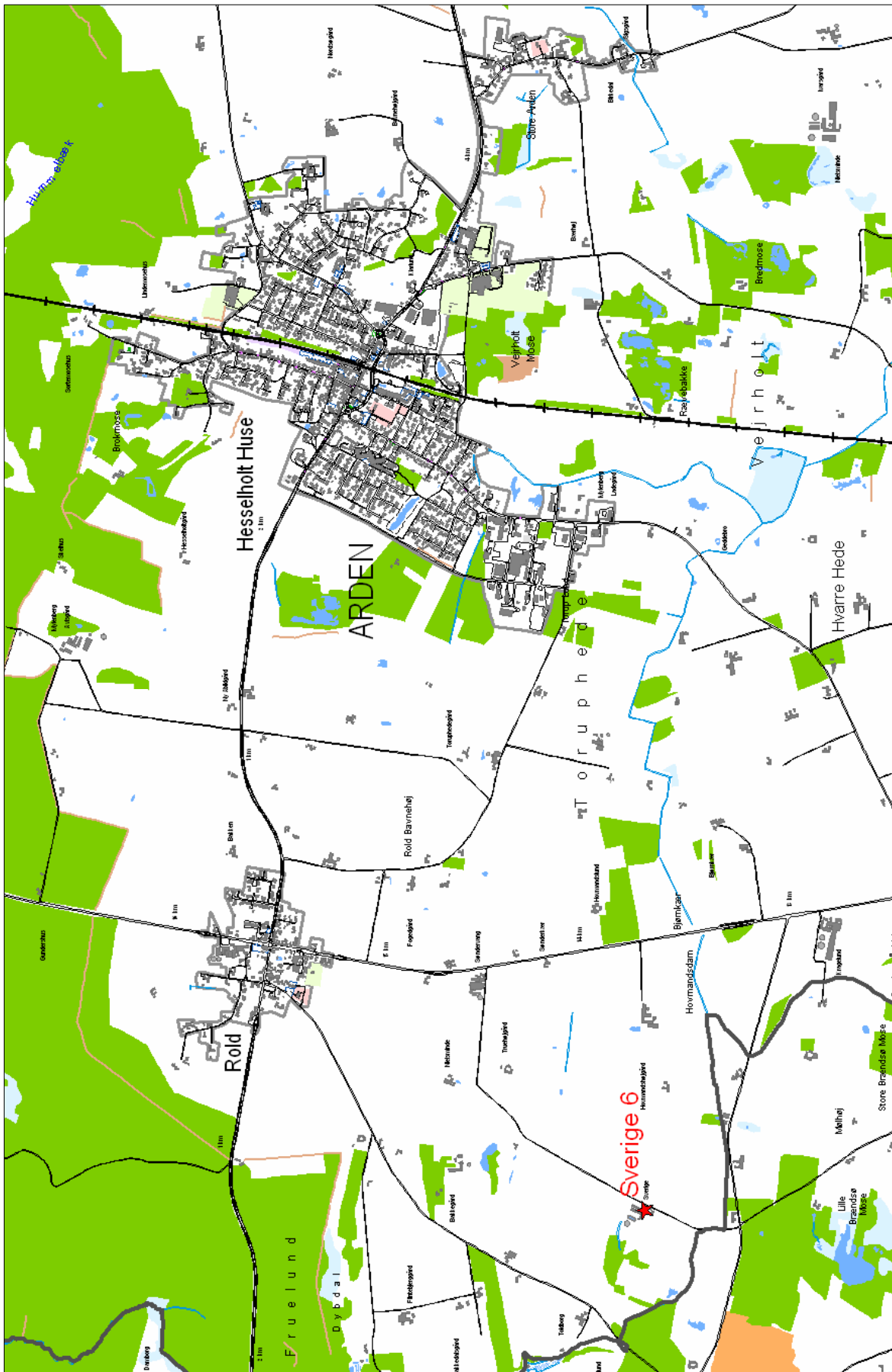
På baggrund af ansøgningsmaterialet samt Kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har Kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for anvendelse og drift af udspretningsarealerne, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Mariagerfjord Kommune vurderer:

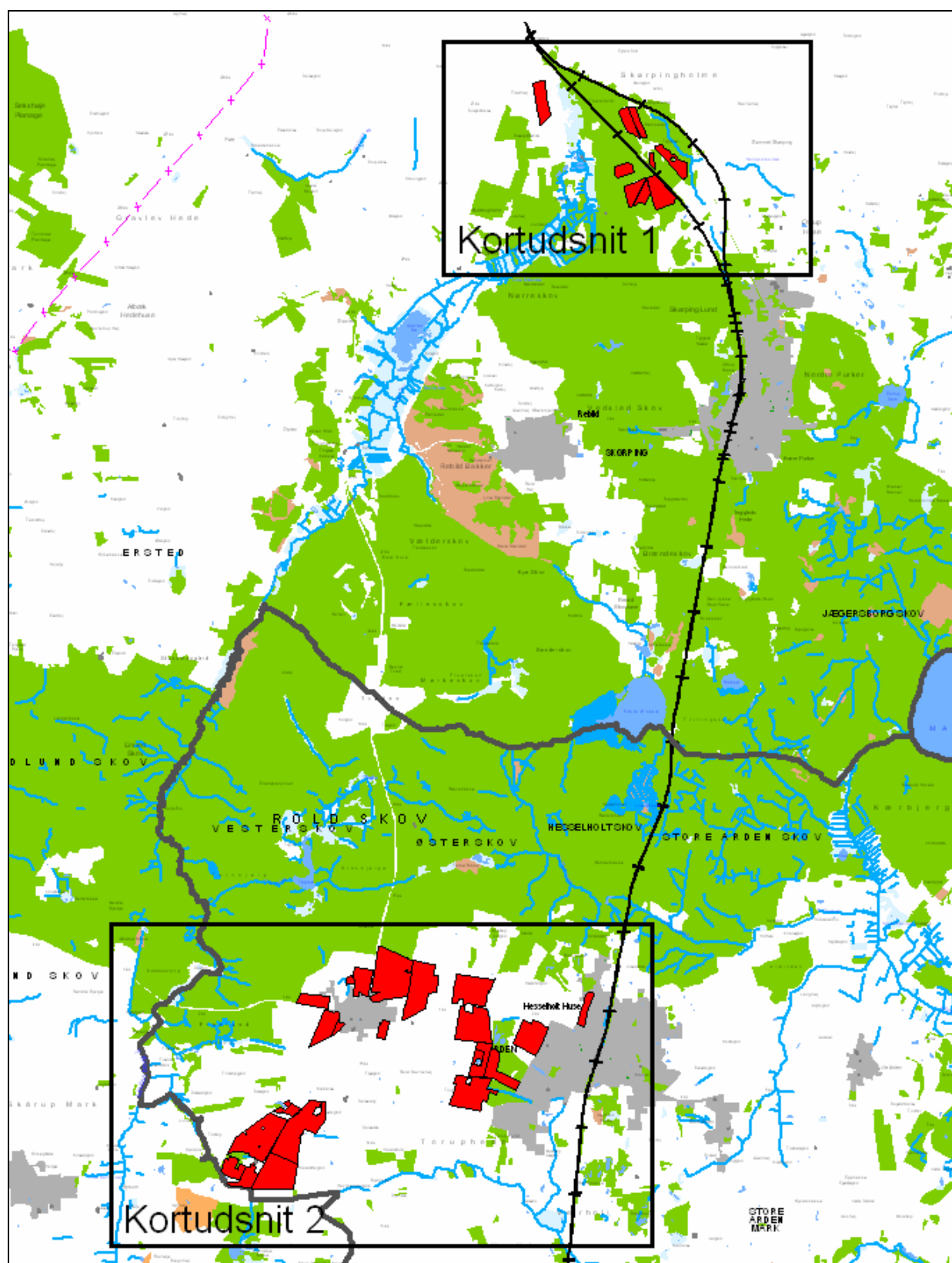
at udvidelse af husdyrbruget kan godkendes, idet udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, naturområder omfattet af § 7 i loven, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Limfjorden og Mariager Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Limfjorden og Mariager Fjord), grundvandet herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer. Endvidere er det vurderet, at ændringen og udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder eller andre naturområder, som er beskyttet mod tilstandsændring. Endvidere er det vurderet, at udvidelsen/ændringen ikke vil medføre væsentlige ændringer i arealer, som er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller er særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning. Endeligt er det vurderet, at de ovennævnte naturområders bestande af vilde planter og dyr samt deres levesteder ikke vil påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

at der anvendes bedst tilgængelig teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Husdyrbrugets beliggenhed

Bilag 2: Udbringningsarealer – oversigtskort

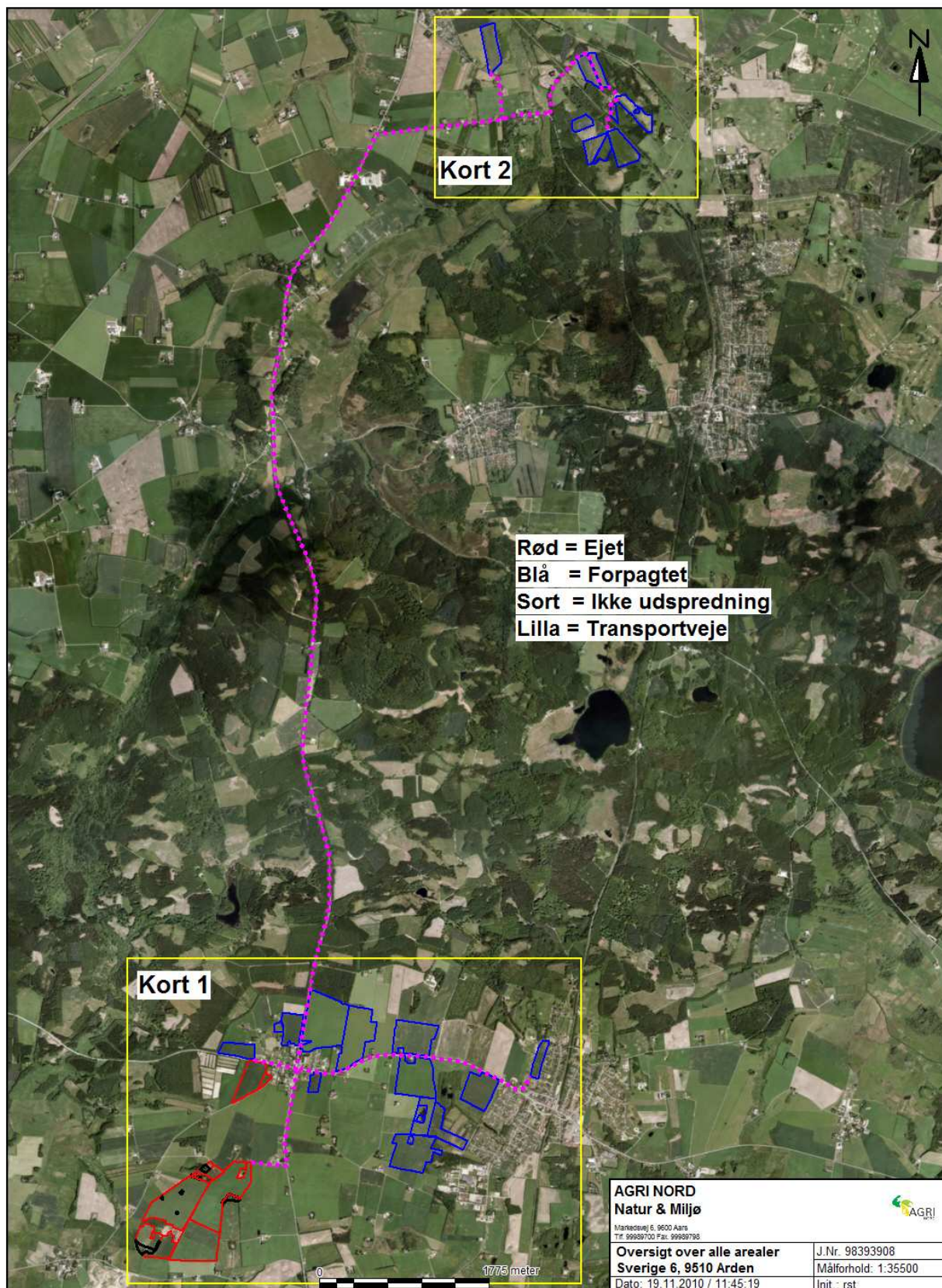
Bilag 2: Udbringningsarealer – kortudsnit 1

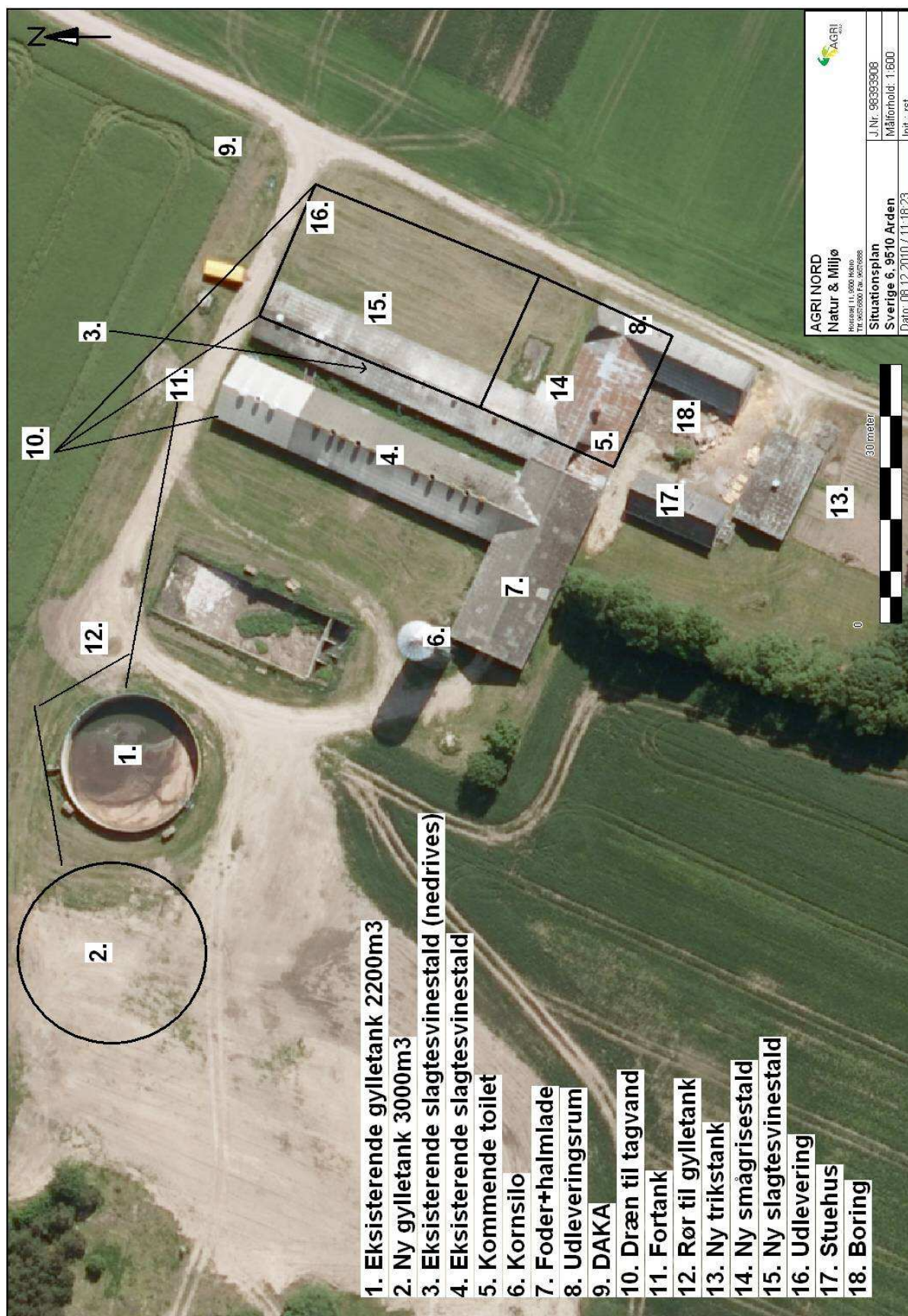

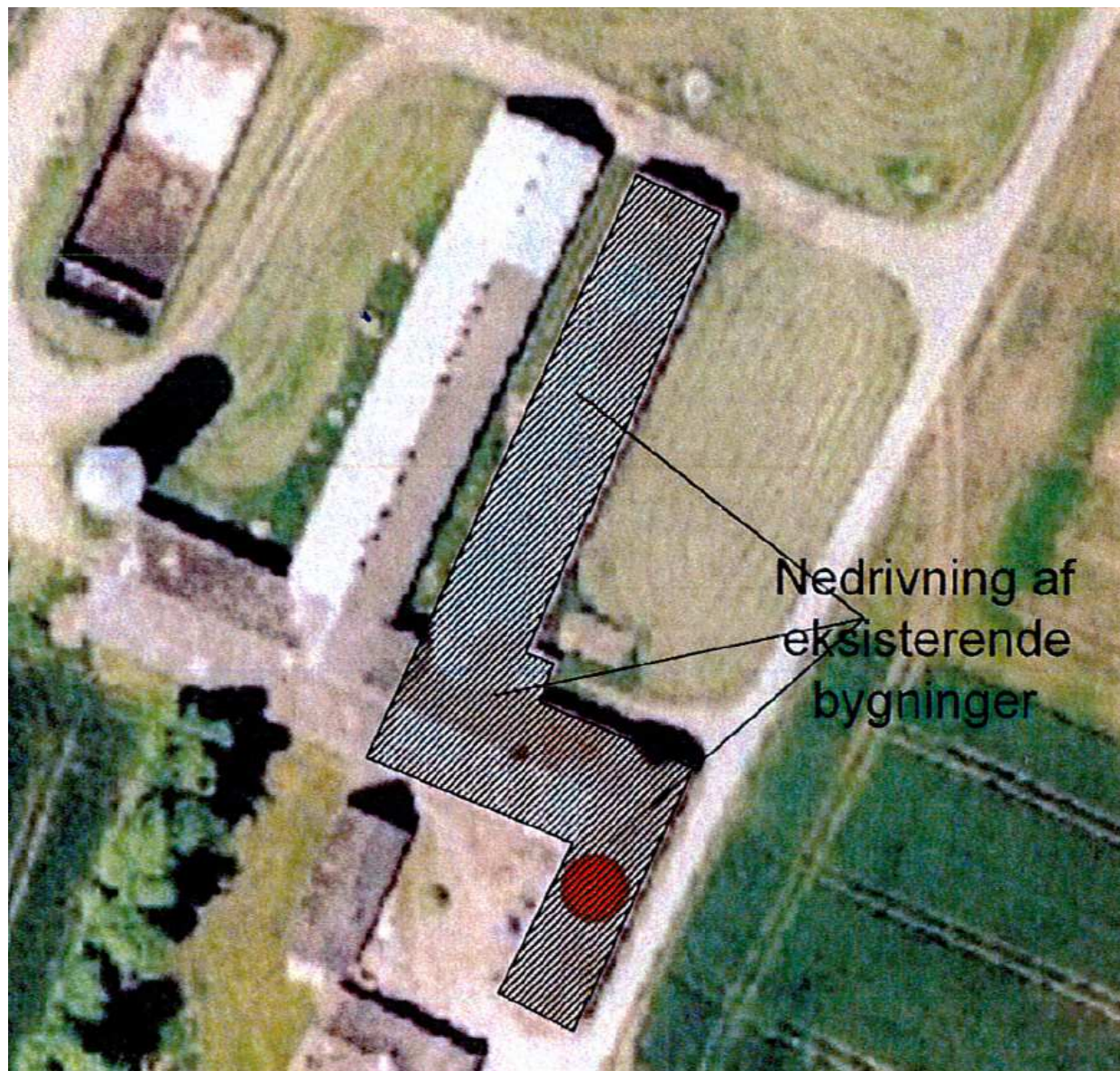
Bilag 3: Bruttoarealkort samt transportrutekort

Bilag 4: Situationsplan - oversigt over ejendommen

Bilag 5: Situationsplan 2 – nedrivning af eksisterende bygninger

Bilag 6: Beregning af opbevaringskapacitet

Lagerregnskab for husdyrgødning 2009

Per Andersen-VVM Sverige 6 9510 Arden	CVR nr.: TIL: Alt. tilf.: Fax.:	Medlemnr.: 95345274 Email:
---	--	-------------------------------

Lager: gylle

Kapacitet: 2.200 t

Tilknyttet besætning	Staldsystem	Antal	Gødningstype	Normprod. ton	% tid på græs
Slagtesvin, 32 - 106 kg	Delvis spallegulv, 25-49% fast	7.500	Gylle	3.909	0
Smågrise, 24 - 32 kg	Toklinast., delvis spallegulv	12.500	Gylle	601	0

Gødningsmængder i perioden (tons)	
Startmængde	2.000
Normproduktion	4.511
Justeret mængde	0
Opsamlet mængde	4.511
Fordelt	-2.500
Slutmængde	4.011
Mængde pr. DE	17,8
Lagerets N-udnyttelseskrav	75 %
Mindste beholdning i perioden	1.758 september
Største beholdning i perioden	4.011 juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)												
	A8	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	383	371	383	371	383	383	346	383	371	383	371	383
Fordelt		-625					-1.875					
Slutmængde	2.383	2.129	2.512	2.883	3.266	3.649	3.995	2.503	2.874	3.257	3.628	4.011
Største mængde	2.383	2.129	2.512	2.883	3.266	3.649	3.995	2.503	2.874	3.257	3.628	4.011
Mindste mængde	2.000	1.758	2.129	2.512	2.883	3.266	3.649	2.120	2.503	2.874	3.257	3.628

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)												
	A8	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	4,7	4,8	4,8	4,9	4,9	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Heraf NH4-N	3,5	3,6	3,6	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,8	3,8	3,8	3,8
P	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
K	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
Mg	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato   Mængde   Dato   Mængde

Status registreret:

Bilag 6: Beregning af opbevaringskapacitet (fortsat)

Driftstype og husdyrgødning 2009

Per Andersen-VVM Sverige 6 9510 Arden	CVR nr.: Tlf.: Alt. tlf.: Fax.:	Medlemsnr.: 96345274 Email.:
---	--	---------------------------------

Besætning		% tid på græs	----- Antal dyreenheder -----			
Antal	Husdyrart		Staldsystem	Kvæg/får/geder	Svin	Fjerkr/pelsdyr
7.500	Slagtesvin		0	233,0		
12.500	Smågrise		0	25,2		
I alt				258,2		258,2

Driftstype		Husdyrbrug	
Ejendommens driftstype	.....		
Dyreenheder besætning	.....	258,2 DE	
Frdrag i DE (1)	.....	0,0 DE	
Dyreenheder modtaget	.....	0,0 DE	Max. 103,0
Dyreenheder afsat	.....	0,0 DE	Min.
Dyreenheder produceret inkl. modtaget og afsat DE	.....	258,2 DE	
Lagerforskydning	.....	137,7 DE	
Dyreenheder forbrugt	.....	120,6 DE	Max. 361,2
Areal i alt på ejendommen	.....	258,0 ha	
Areal til rådighed for udbringning af org. gødning	.....	258,0 ha	
Areal som er braklagt eller ikke må tilføres org. gødning	.....	0,0 ha	

(1) Frdrag kan ske som følge af græsning på arealer uden tilladt tilførsel af N, jf. Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Modtaget og afsat organisk gødning						
Der kan modtages dyreenheder og/eller lager af dyreenheder kan nedbringes svarende til						103,0 DE
Dato	Hændelse	Gødningstype	Fra/Til	Mængde	Kg N	DE
Intet modtaget eller afsat organisk gødning						

Analyser		----- Næringsstofindhold kg/t -----							
Lager	Analysetype	Dato	Total N	NH4-N	P	K	Mg	S	Kommentar
Ingen analyser									

Bilag 6: Beregning af opbevaringskapacitet (fortsat)

Kapacitetsopgørelse for husdyrgødning 2009

Per Andersen-VVM Sverige 6 9510 Arden	CVR nr.: Tlf.: Alt. tlf.: Fax.:	Medlemsnr.: 96345274 Email:
---	--	--------------------------------

Opgørelse af tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrgødning

Beregningsen er vist for planperioden 2008/2009

Som grundlag for opgørelsen henvises til vedlagte oversigter for:

- Driftstype og husdyrgødning
- Lagerregnskab for lageret: gylle

Lager	Nuværende kapacitet m ³	Projekteret kapacitet m ³	I alt kapacitet m ³	Tilstrækkelig kapacitet m ³ mdr	Ekstra kapacitet m ³
gylle	2.200	3.000	5.200	4.011 9	1.189

Beregningsen af tilstrækkelig kapacitet overholder reglerne om udbringning af husdyrgødning i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 604 af 15. juli 2002 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, anslage m. v. og i Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 676 af 16. juli 2003 om anvendelse af gødning og om plantedække.

Den tilstrækkelige kapacitet i kubikmeter opgøres som planperiodens største beholdning i lageret plus en stødpudemængde. Data fremgår af vedlagte lagerregnskab for lageret.

Ejer erklærer med sin underskrift, at ovenstående oplysninger er korrekte:

Den 27.11.08 _____
Ejer/Bruger

Beregningerne er udført efter gældende normer og ejers oplysninger:

Den 27.11.08 Mikael K Kirkhoff Pedersen
Konsulent

Natur-Miljø konsulent
MIKAEL KIRKHOFF PEDERSEN
Hobrovej 437, 9200 Aalborg SV
Tlf. 96 34 51 20 - Bilmf. 61 55 49 36

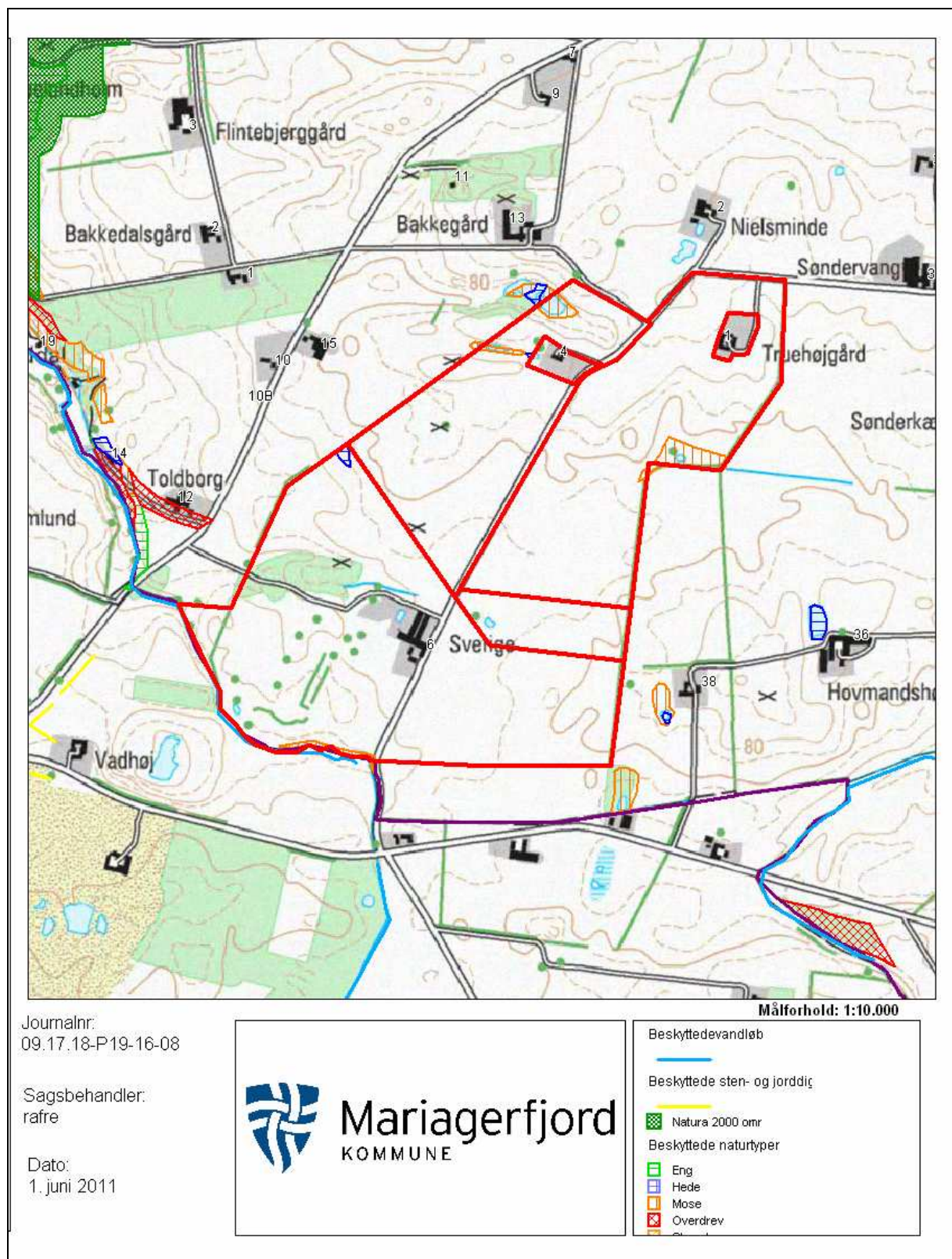
Bemærkninger:

Bilag 7: Oversigtskort – beskyttet natur omkring ejendommen

Bilag 7: Oversigtskort – (fortsat)

Mariagerfjord KOMMUNE

Naturbeskyttelsesloven

En række naturtyper er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven, der trådte i kraft i 1992. Det er forbudt at foretage ændringer i naturarealer, der er større end 2500 m² i sammenhængende areal, i søer over 100 m² og i vandløb, der er udpegede som beskyttede.

Sammenhængende områder, bestående af flere naturtyper, er også beskyttede, hvis det samlede areal er mindst 2500m², og uanset størrelsen på moser og lignende, hvis de grænser op til en sø eller et vandløb, der er beskyttede.

Vandløb er beskyttede, hvis de er vist på de kort naturfredningslovens § 43-vandløb, udgivet af Nordjyllands Amt i 1993.

Sten- og jorddiger er beskyttede af museumslovens § 29a.

Der er særlige regler for § 3-arealer i byzone- og sommerhusområder, skove og arealer med tilskudsordninger.

Naturtyper omfattet af § 3

Heder er tørre og næringsfattige arealer, ofte bevokset med Hedelyng, Revling og andre dværgbuske samt græsser.

Overdrev er udyrkede tørbundsarealer, tit kuperede og med vedvarende græs og åben urtevegetation. Der findes ofte spredte træer og buske, der kan udvikle sig til krat.

Strandenge og -rørsump er våde til tørre enge ved kysterne. Den del af engene, der ligger yderst mod kysten er saltpåvirket med salttålede planter.

Moser har en gennemsnitlig høj vandstand og et ferskvandspåvirket, naturligt plantedække af urter, buske og træer. Moser vil oftest have dannet tørv.

Ferske enge findes på relativt lavtliggende og fugtige arealer. Enge er oftest med lav plantevækst, domineret af græsser og flerårige urter. Naturenge omlægges sjældent eller aldrig og modtager normalt ikke gødsning. Kulturrenge omlægges med 7-10 års mellemrum og modtager oftest gødsning har få arter, ofte primært kulturgræsser.

Søer er både naturlige og helt eller delvist kunstige søer, vandhuller og damme.

Vandløb der er beskyttede kan være både naturlige eller kunstige.

Registrering af § 3

Efter naturbeskyttelseslovens ikrafttrædelse i 1992 udførte amtene en registrering af de beskyttede naturtyper. Disse registreringer var primært baseret på tolkning af luftfotos fra 1992.

Registreringen er en løbende proces og er siden blevet udbygget og kvalitetssikret gennem feltbesigtigelser. Der kan dog være medtaget arealer, som ikke er omfattet af beskyttelsen, og der kan findes arealer der er beskyttede, men som ikke er medtaget i registreringerne. Naturen ændre sig hele tiden, og arealer kan endvidere vokse sig ind i eller ud af beskyttelse.

§ 3-registreringen er vejledende. Det er altid det konkrete forhold i marken, der afgør om et areal er beskyttet. Der er lodsejers/brugers ansvar at være opmærksom på arealernes status og spørge kommunen hvis man er i tvivl.

Registrering af beskyttede naturtyper og sten- og jorddiger kan ses på (www.miljoportal.dk).

Naturbeskyttelsens betydning for lodsejeren

På § 3 arealer kan ejeren fortsat benytte jorden som før 1992 med mindre der i tiden efter 1992 har indfundet sig en mere ekstensiv drift på arealet, da er det denne drift der danner grundlag for hvordan arealet kan benyttes.

Landbrugsdriften på beskyttede arealer må ikke intensiveres, og følgende indgreb er f.eks. ikke lovlige:

- opdyrkning

- tilplantning
- opfyldning
- ændret dræningsforhold
- etablering af andeopdræt og udsætning af ænder
- gravning af vandhuller
- forøget gødsning og sprøjtning

Ønske om ændringer af et beskyttet naturareal kræver en dispensation. Der kan kun i særlige tilfælde gives dispensation. Skriftlig ansøgning om dispensation skal sendes til

Mariagerfjord Kommune
Natur og Grundvand
Østergade 22
9510 Arden

En indledende telefonisk kontakt til kommunen vil ofte være nyttig
97 11 30 00.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i hele EU, der indeholder særligt værdifuld natur. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Natura 2000-områderne kan ses på (www.miljoportal.dk).

Anmelderordningen

I naturbeskyttelsesloven er der indført en anmelderordning § 19b, hvorefter bestemte former for driftsændringer eller aktiviteter i Natura 2000-områder kræver en forudgående anmeldelse til enten Skov- og Naturstyrelsen (skovbevoksede fredskovsarealer) eller kommunen (andre arealer).

De driftsændringer eller aktiviteter, der skal anmeldes, er aktiviteter, der normalt ikke kræver tilladelse eller lignende, men som kan være til skade for værdifuld natur i Natura 2000-områderne. Anmeldepligtige aktiviteter er f.eks. ændring af græsningstryk og ændring af tilstanden på naturarealer, der er for små til at være omfattet af lovens § 3. Læs mere om anmeldepligtige aktiviteter på (www.blst.dk/Natura2000). Anmeldelse skal ske inden aktiviteten sættes i gang, for at myndighederne kan vurdere, om den ønskede driftsændring eller aktivitet kan påvirke arter og naturtyper negativt.

Er du i tvivl om en aktivitet er anmeldepligtig så henvend dig til kommunen.

Jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur

I 2004 trådte lov om drift af landbrugsjorder i kraft. Lovens formål er at fremme en bæredygtig udvikling af driften af landbrugsjorder ved at forene hensyn til bevaring af produktionsgrundlaget og bevaring af natur, miljø og landskabelige værdier. Den efterfølgende bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur udmønter dele af lov om drift af landbrugsjorder i kraft. Bekendtgørelsen indfører bl.a.

- en pligt til regelmæssigt at rydde opvækst af vedplanter, som måtte være etableret siden 2004 på lysåbne landbrugsarealer, herunder heder, overdrev og enge.
- en mulighed for, at landbrugsjord kan udlægges til natur, herunder skov, og således ikke nødvendigvis skal indgå i omdriften.
- en mulighed for at anmelde sådanne udlæg mhp. evt. senere at lade arealerne indgå i omdriften igen senere.

Reglerne supplerer en række eksisterende regler om anvendelse af landbrugsarealer. Her tænkes især på naturbeskyttelseslovens regler om beskyttede naturtyper (§ 3), beskyttelseslinjer og Natura 2000-områder, som fortsat gælder og skal tages i betragtning i forbindelse med drift af landbrugsjord.

Bilag 8: Udpegningsgrundlag for berørte natura 2000-områder

Natura 2000-område nr. 18 omfatter EF-Habitatområde nr. 20 og EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 3 og 4

Udpegningsgrundlag for: Habitatområde nr. 20, Rold Skov, Lindenberg Ådal og Madum Sø

- 1013 Kildevælds-vindelsnegl (*Vertigo geyeri*)
- 1014 Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*)
- 1081 Bred vandkalv (*Dytiscus latissimus*)
- 1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)
- 1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1318 Damflagermus (*Myotis dasycneme*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1386 Grøn buxbaumia (*Buxbaumia viridis*)
- 1393 Blank seglmos (*Drepanocladus vernicosus*)
- 1902 Fruesko (*Cypripedium calceolus*)
- 3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3160 Brunvandede søer og vandhuller
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
- 7110 * Aktive højmoser
- 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
- 7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Rigkær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9150 Bøgeskove på kalkbund
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Udpegningsgrundlag for: EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 3, Madum Sø

Madum Sø er oprindeligt udpeget for Hvinænder, arten er dog taget af udpegningsgrundlaget. Udpegningsgrundlaget rummer derved ingen arter.

Udpegningsgrundlag for: EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 4, Rold Skov

Hvæpsevåge
Stor hornugle
Isfugl
Sortspætte
Rødrygget Tornskade

Natura 2000-område nr. 14 omfatter EF-Habitatområde nr. 14 og EF-Fuglebeskyttelsesområder nr. 15

Bilag 12.1 Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 14. Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord

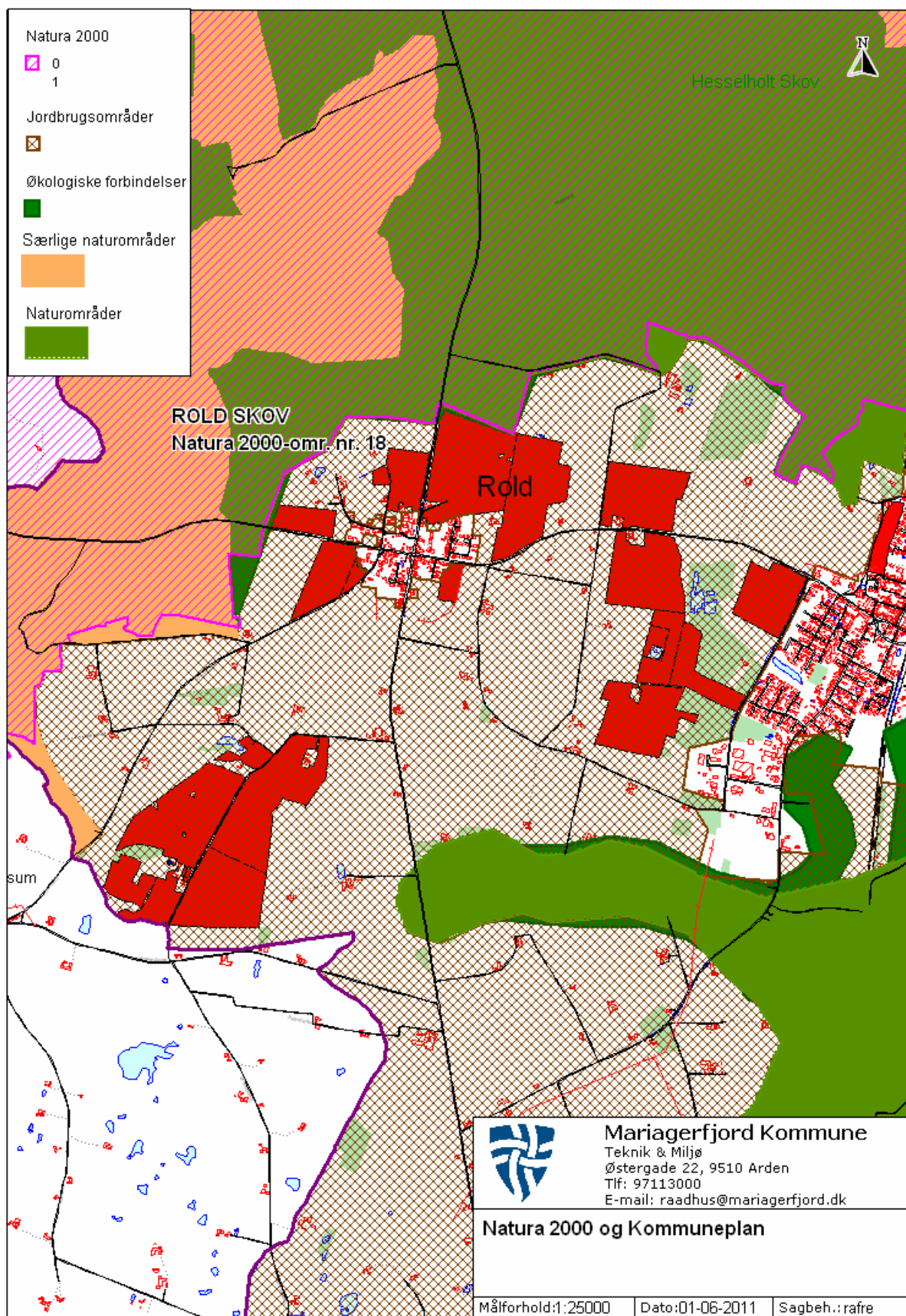
- 1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)
- 1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)
- 1103 Stavsild (*Alosa fallax*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)
- 1903 Mygblomst (*Liparis loeselii*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1130 Flodmundinger
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
- 2120 Hvide klitter og vandremiler
- 2130 Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværlit)
- 2140 Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- 2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
- 2190 Fugtige klitlavninger
- 2250 Kystklitter med enebær
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
- 6120 Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkidélokalteter)
- 6230 Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 7230 Riggær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9160 Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund
- 9190 Stilkegeskove og krat på mager sur bund
- 91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Bilag 12.2 Udpegningsgrundlag for: Fuglebeskyttelsesområde nr. 15 Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, sydlige del

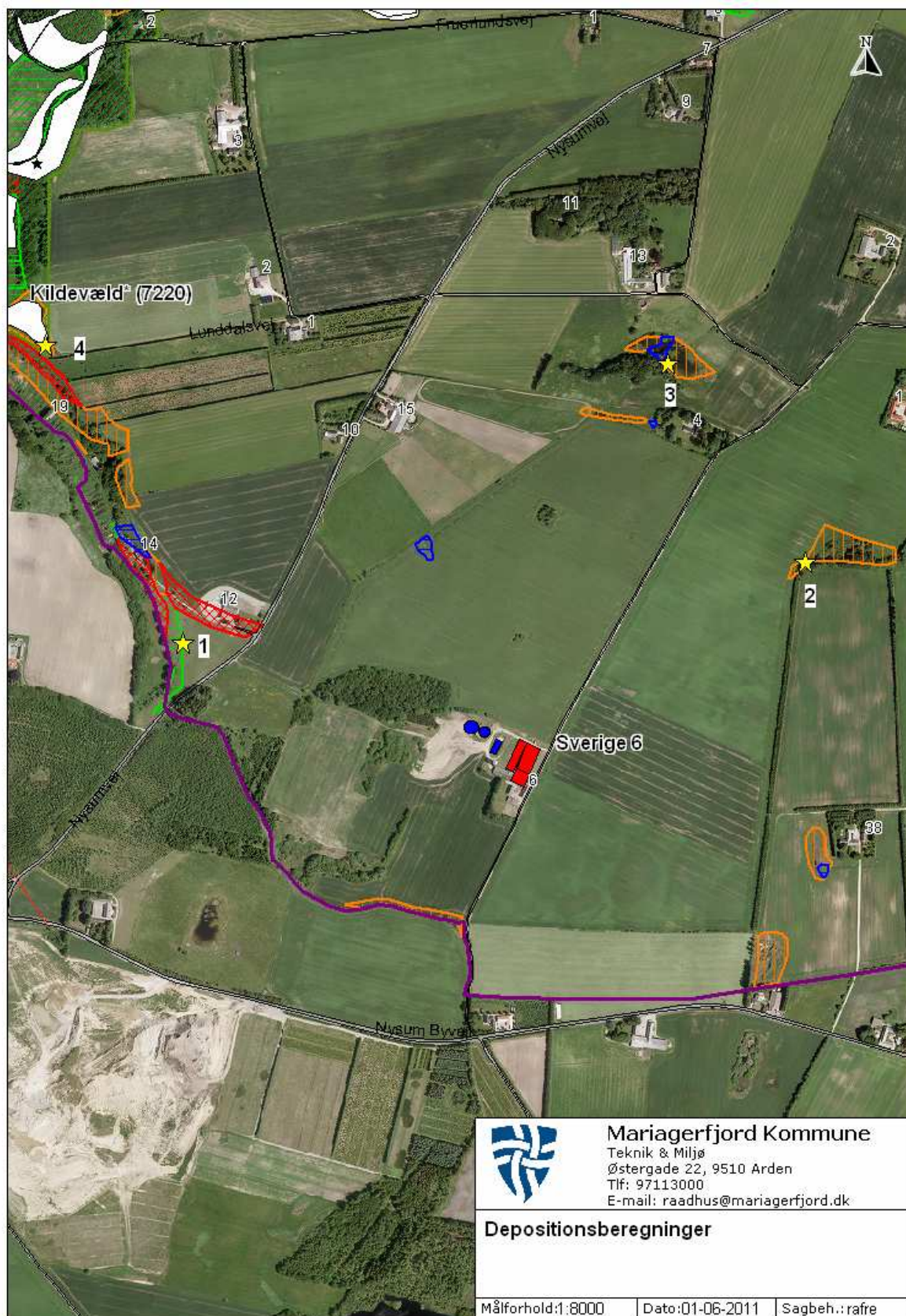
Pibesvane
Sangsvane
Klyde
Hjejle
Fjordterne
Havterne
Dværgterne
Skarv
Knopsvane
Lysbuget knortegås
Gravand
Bjergand

Ederfugl
Sortand
Fløjsand
Hvinand
Stor skallesluger

Bilag 9: Natura 2000 og kommuneplan

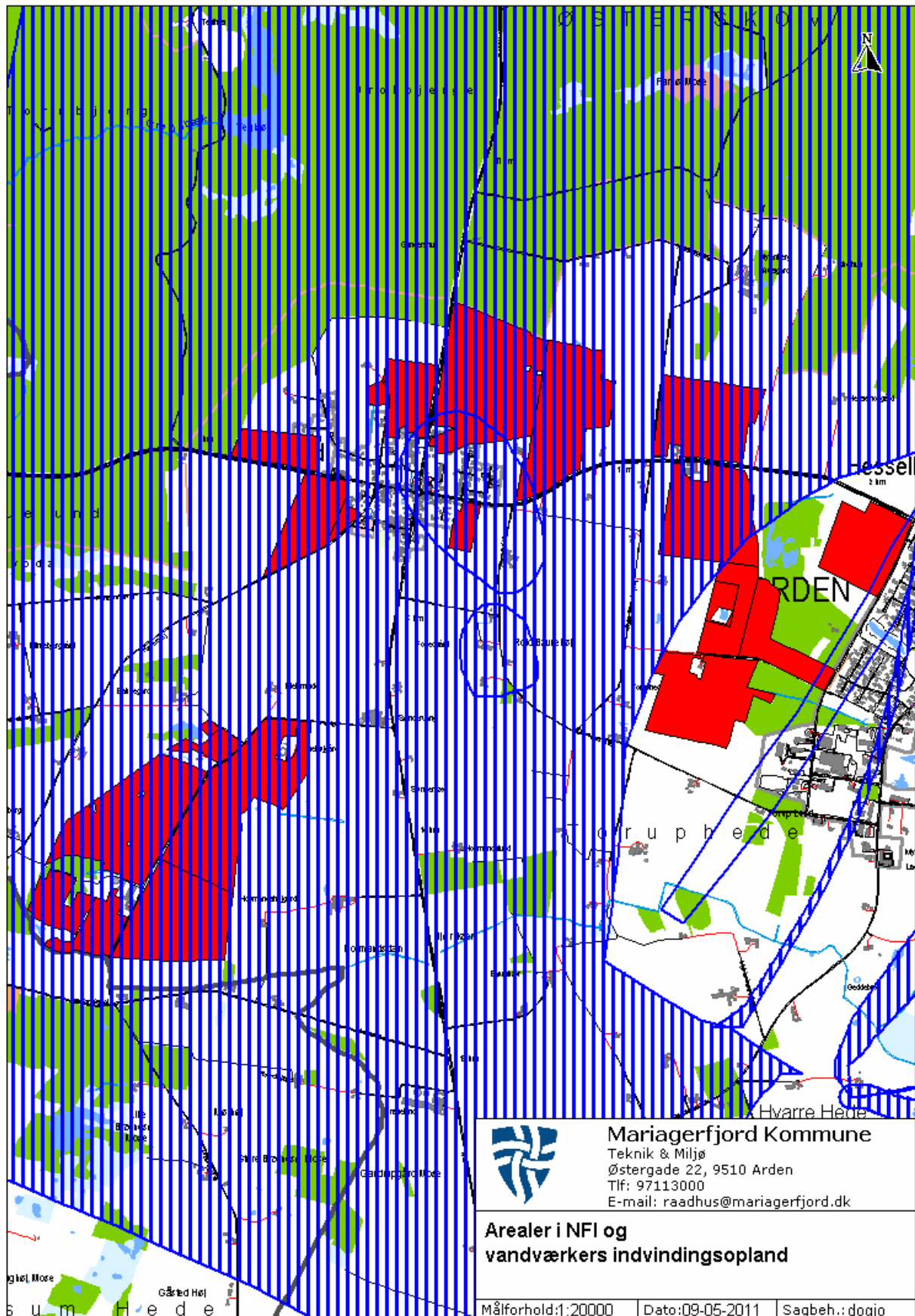

Bilag 10: Naturarealer omkring ejdommen, hvor der er foretaget depositionsberegning

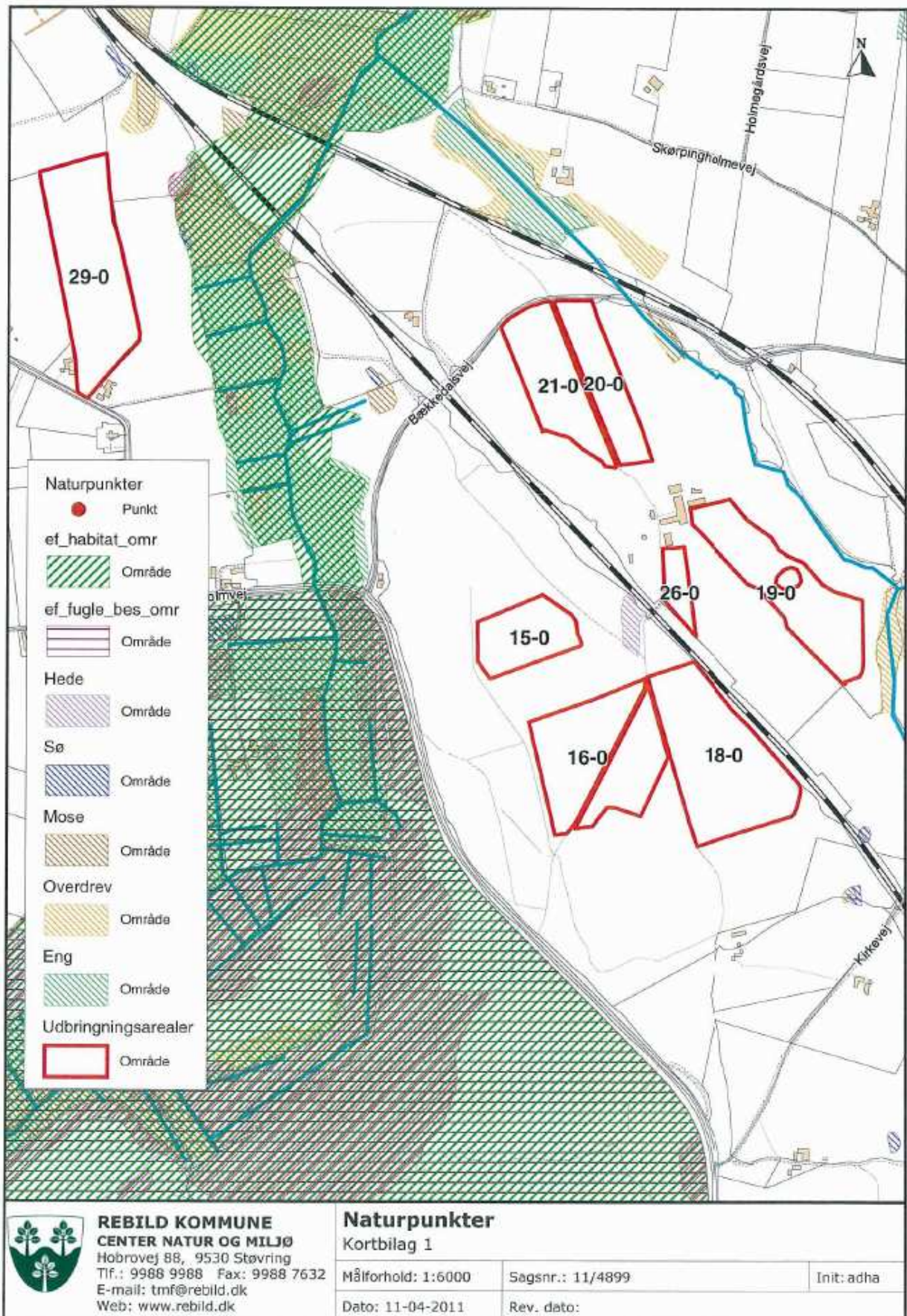

Bilag 12: Arealer i NFI og vandværkers indvindingsopland

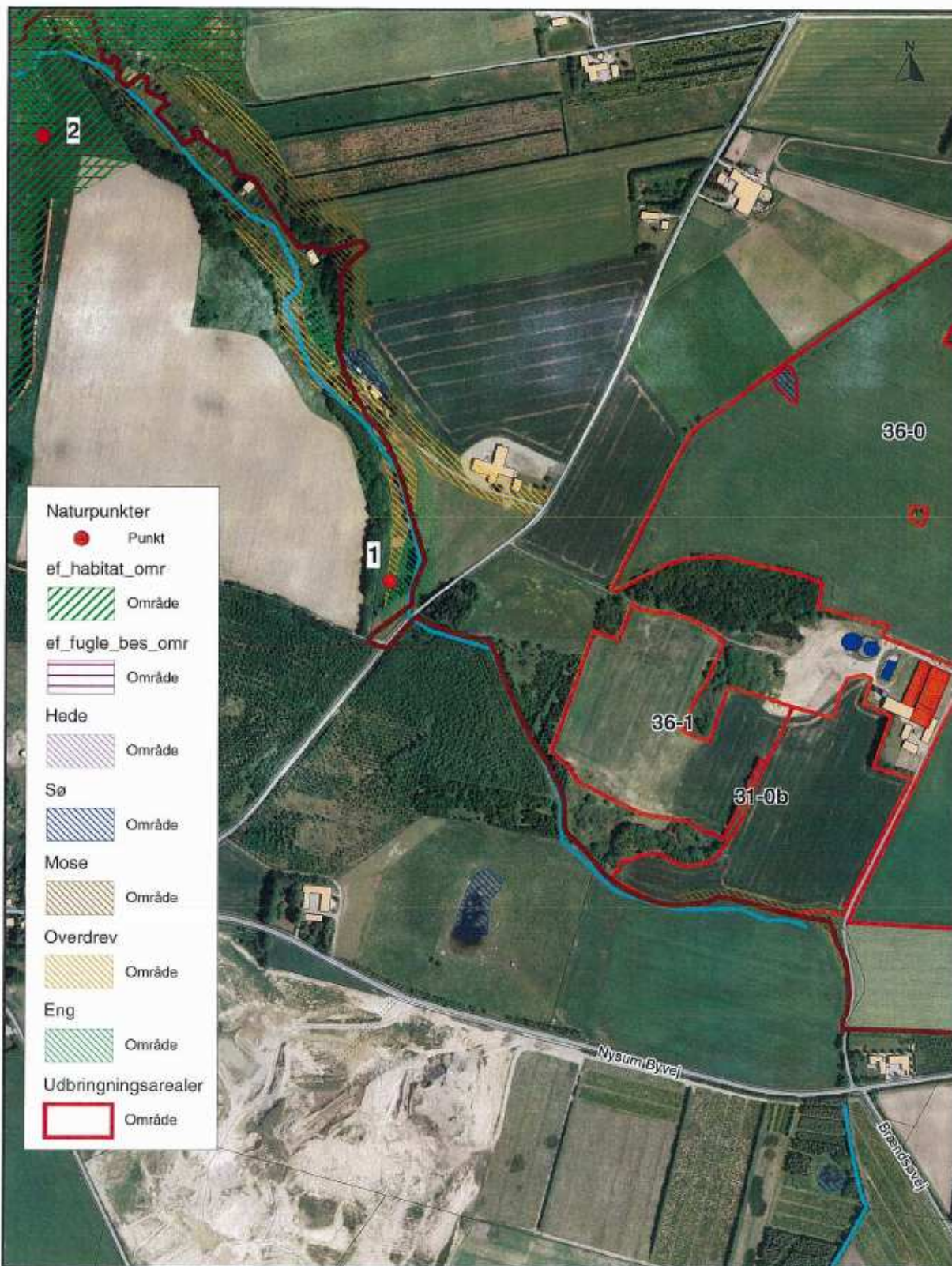

Bilag 13: Kortbilag 1 fra Rebild Kommune

Bilag 14: Kortbilag 2 fra Rebild Kommune

 <p>REBILD KOMMUNE CENTER NATUR OG MILJØ Hobrovej 88, 9530 Støvring Tlf.: 9988 9988 Fax: 9988 7632 E-mail: tnf@rebild.dk Web: www.rebild.dk</p>	<p>Naturpunkter Kortbilag 2</p>		
	Målforshold: 1:6000	Sagsnr.: 11/4899	Init: adha
	Dato: 11-04-2011	Rev. dato:	

Bilag 15: Deklaration vedr. beboelsesbygning

Matr. nr.:

16a m.fl.

ROLD BY, ROLD

Anmelder:

Per Foldager Andersen

Hobrovej 4

Rold

9510 Arden

Tinglysningsafgift: kr. 1.400,00

Deklaration

Det er givet i Lov om Miljøgodkendelse med videre af Husdyrbrug, kap. 2 stk. 8, at stalde og lignende for husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder ikke må etableres inden for en afstand af 15 m. til beboelse på samme ejendom.

I forbindelse med en miljøgodkendelse for opførelse af en ny stald tænkes stalden placeret i en afstand af 5 m. til beboelsen på ejendommen.

Som ejer af matr. nr. 16a m.fl., ROLD BY, ROLD gøres det gældende også for fremtidige ejere, at der skal opføres en ny beboelsesbygning i en afstand af mindst 15 m. fra alle staldanlæg på ejendommen, når ét af følgende kriterier indtræder:

1. Ombygninger eller reparationer der andrager udgifter på mere end kr. 10.000,-.
2. Ved indgåelse af aftale med anden lejer om fast bopæl end den lejer, der har fast bopæl den 1. maj 2011.

Forinden opførelse af en ny beboelsesbygning skal der til Mariagerfjord Kommune fremsendes ansøgning om nedrivningstilladelse samt ansøgning om byggetilladelse.

Forhold givet i Lov om Planlægning skal imødekommes i den udstrækning, det er nødvendigt i forhold til placering af ny beboelsesbygning.

Påtaleberettiget er Mariagerfjord Kommune.

Der skal indhentes en godkendelse af nærværende deklARATION ved Mariagerfjord Kommune i henhold til Lov om Planlægning, § 42.

Som ejer af matr. nr. 16a m.fl., ROLD BY, ROLD

Dato: _____

Per Foldager Andersen

Hobrovej 4

Rold

9510 Arden